

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
GRUPY KAPITAŁOWEJ
GRUPA AZOTY ZAKŁADY AZOTOWE „PUŁAWY” SPÓŁKA AKCYJNA
za okres 1 stycznia 2017 roku – 31 grudnia 2017 roku

SPIS TREŚCI

1.	Informacje ogólne	5
2.	Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	6
3.	Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	8
4.	Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	9
5.	Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	10
6.	Opis Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A.	11
6.1.	Organizacja Grupy Kapitałowej	11
6.2.	Kapitał i akcjonariat Jednostki Dominującej	12
6.3.	Podmioty objęte konsolidacją	13
6.4.	Zakres działalności podmiotów objętych konsolidacją	13
7.	Skład Zarządu Jednostki Dominującej	15
8.	Skład Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej	15
9.	Zatwierdzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego	16
10.	Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego	16
10.1.	Oświadczenie o zgodności	16
10.2.	Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji	16
10.3.	Zasady sporządzenia sprawozdania skonsolidowanego	16
11.	Zmiany stosowanych zasad rachunkowości	16
12.	Nowe standardy i interpretacje	23
13.	Korekta błędu	26
14.	Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	26
14.1.	Istotność informacji	26
14.2.	Profesjonalny osąd	26
14.3.	Niepewność szacunków	26
15.	Zasady rachunkowości	27
15.1.	Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej	27
15.2.	Rzeczowe aktywa trwałe	28
15.3.	Koszty finansowania zewnętrznego	29
15.4.	Nieruchomości inwestycyjne	29
15.5.	Leasing i prawo wieczystego użytkowania gruntu	29
15.6.	Wartości niematerialne	30
15.7.	Odzyskiwalna wartość aktywów długoterminowych	31
15.8.	Instrumenty finansowe	31
15.9.	Wbudowane instrumenty pochodne	34
15.10.	Zapasy i prawa majątkowe	34
15.11.	Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	37
15.12.	Pozostałe aktywa finansowe	38
15.13.	Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	38
15.14.	Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	39
15.15.	Kapitał własny	39
15.16.	Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	39
15.17.	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	39
15.18.	Rezerwy	40
15.19.	Świadczenia pracownicze	41
15.20.	Przychody	42
15.20.1.	Sprzedaż produktów, materiałów i towarów	42
15.20.2.	Świadczenie usług	42
15.20.3.	Świadczenie usług budowlano-montażowych	43
15.20.4.	Odsetki	43
15.20.5.	Dywidendy	43
15.20.6.	Przychody z tytułu wynajmu	44
15.21.	Koszty	44
15.22.	Dotacje	44

15.23.	Podatek dochodowy	44
15.24.	Połączenia jednostek	46
15.25.	Inwestycje kapitałowe w jednostki stowarzyszone/wspólne przedsięwzięcia	46
15.26.	Zysk netto na akcję	47
16.	Informacje dotyczące segmentów	47
17.	Przychody i koszty	52
17.1.	Przychody ze sprzedaży	52
17.2.	Koszty według rodzaju, w tym koszty świadczeń pracowniczych	54
17.3.	Podział amortyzacji na poszczególne kategorie kosztów (układ kalkulacyjny)	55
17.4.	Pozostałe przychody operacyjne	56
17.5.	Pozostałe koszty operacyjne	56
17.6.	Przychody i koszty finansowe netto	57
17.7.	Informacje dotyczące cykliczności i sezonowości działalności Grupy	58
18.	Podatek dochodowy	58
18.1.	Odroczony podatek dochodowy	61
19.	Działalność zaniechana, aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	63
20.	Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS	63
21.	Zysk przypadający na jedną akcję	63
22.	Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty	64
23.	Rzeczowe aktywa trwałe	65
24.	Prawo wieczystego użytkowania gruntów	71
25.	Wartości niematerialne	72
26.	Nieruchomości inwestycyjne	74
27.	Wartość firmy	75
28.	Udziały i akcje, inwestycje wyceniane metodą praw własności	75
29.	Zapasy	78
30.	Prawa majątkowe	80
31.	Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	82
32.	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	83
33.	Pochodne instrumenty finansowe	84
34.	Pozostałe aktywa finansowe	85
35.	Kapitał własny	86
35.1.	Kapitał zakładowy	86
35.2.	Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	86
35.3.	Charakter i cel pozostałych kapitałów	87
36.	Rezerwy	88
36.1.	Zmiany stanu rezerw	88
36.2.	Rezerwa na zobowiązania związane z ochroną środowiska	88
36.3.	Rezerwa na sprawy sądowe, kary, grzywny i odszkodowania	89
36.4.	Inne rezerwy	89
37.	Świadczenia pracownicze	90
37.1.	Programy akcji pracowniczych	90
37.2.	Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia	90
37.3.	Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy oraz pozostałe	92
38.	Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	92
39.	Pozostałe zobowiązania finansowe	93
40.	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	94
41.	Dotacje	95
42.	Zobowiązania i należności warunkowe oraz inne pozycje pozabilansowe	96
42.1.	Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego – Grupa jako leasingobiorca	96
42.2.	Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego – Grupa jako leasingodawca	96
42.3.	Inne zobowiązania warunkowe i pozycje pozabilansowe	97
42.4.	Należności warunkowe i pozycje pozabilansowe	99
42.5.	Zobowiązania inwestycyjne	99
42.6.	Sprawy sądowe	99
42.7.	Gwarancje	99

42.8.	Rozliczenia podatkowe.....	101
43.	Informacje o podmiotach powiązanych	102
43.1.	Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi	104
43.2.	Transakcje z udziałem członków Zarządu i Rady Nadzorczej.....	104
43.3.	Wynagrodzenie Zarządu i Rady Nadzorczej	104
44.	Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	107
44.1.	Ryzyko stopy procentowej	107
44.2.	Ryzyko walutowe	108
44.3.	Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe	110
44.4.	Ryzyko cenowe	111
44.5.	Ryzyko kredytowe	111
44.6.	Ryzyko płynności.....	113
45.	Zarządzanie kapitałem	114
46.	Instrumenty finansowe	115
47.	Objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych	118
48.	Informacje dotyczące emisji, wykupu i spłaty nieudziałowych i kapitałowych papierów wartościowych	120
49.	Struktura zatrudnienia	120
50.	Wynagrodzenie Audytora	120
51.	Zdarzenia następujące po zakończeniu okresu sprawozdawczego	121
52.	Oświadczenia Zarządu.....	122

1. Informacje ogólne

Zarząd Spółki Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. przedstawia roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. za okres sprawozdawczy obejmujący 12 miesięcy kończący się 31 grudnia 2017 roku, na które składają się:

- Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres od 01 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku,
- Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2017 roku,
- Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres od 01 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku,
- Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za okres od 01 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku,
- Dodatkowe informacje i objaśnienia.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską. W ocenie Zarządu sprawozdanie to rzetelnie i jasno przedstawia sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy Grupy.

2. Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

Wyszczególnienie	Nota	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Zyski i straty			<i>przekształcone*</i>
Działalność kontynuowana			
Przychody ze sprzedaży produktów	17.1	3 262 193	3 103 113
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	17.1	228 709	242 004
Przychody ze sprzedaży		3 490 902	3 345 117
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	17.2	(2 452 853)	(2 304 242)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	17.2	(218 444)	(231 646)
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów, towarów i materiałów		(2 671 297)	(2 535 888)
Zysk/(strata) brutto ze sprzedaży		819 605	809 229
Koszty sprzedaży	17.2	(275 987)	(281 586)
Koszty ogólnego zarządu	17.2	(219 507)	(207 519)
Pozostałe przychody operacyjne	17.4	14 669	11 382
Pozostałe koszty operacyjne	17.5	(36 950)	(28 705)
Zysk/(strata) z działalności operacyjnej		301 830	302 801
Przychody finansowe	17.6	34 068	28 312
Koszty finansowe	17.6	(28 505)	(9 707)
Przychody/(koszty) finansowe netto		5 563	18 605
Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności		1 421	2 634
Zysk/(strata) brutto z działalności kontynuowanej		308 814	324 040
Podatek dochodowy	18	(50 602)	(53 748)
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej		258 212	270 292
Zysk/(strata) netto za okres		258 212	270 292

Wyszczególnienie	Nota	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Inne całkowite dochody			
Pozycje, które w przyszłości nie mogą zostać przeklasyfikowane do zysków i strat			
Zyski/(straty) aktuarialne z tytułu programu określonych świadczeń	37	(4 539)	(4 862)
Podatek dochodowy dotyczący pozycji, które nie mogą być przeklasyfikowane do zysków i strat	18	863	922
Razem pozycje, które nie mogą zostać przeklasyfikowane do zysków i strat		(3 676)	(3 940)
Inne całkowite dochody netto		(3 676)	(3 940)
CAŁKOWITY DOCHÓD ZA OKRES		254 536	266 352

*/ dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją zawartą w nocie 11

w tysiącach złotych

Wyszczególnienie	Nota	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Zysk/(strata) netto przypadający/a na:			
akcjonariuszy Jednostki Dominującej		259 762	272 133
udziałowców nie posiadających kontroli		(1 550)	(1 841)
Całkowity dochód przypadający na:			
akcjonariuszy Jednostki Dominującej		256 084	268 203
udziałowców nie posiadających kontroli		(1 548)	(1 851)
Zysk/(strata) netto w zł na jedną akcję:	21		
– podstawowy za okres		13,59	14,24
– podstawowy za okres z zysku z działalności kontynuowanej		13,59	14,24
– rozwodniony za okres		13,59	14,24
– rozwodniony za okres z zysku z działalności kontynuowanej		13,59	14,24

3. Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

Wyszczególnienie	Nota	31.12.2017	31.12.2016	01.01.2016
AKTYWA			<i>przekształcone*</i>	<i>przekształcone*</i>
Aktywa trwałe				
Rzeczowe aktywa trwałe	23	2 275 937	2 127 400	2 048 653
Prawo wieczystego użytkowania gruntu	24	73 371	74 415	75 444
Nieruchomości inwestycyjne	26	18 415	18 130	18 445
Wartości niematerialne	25	54 404	52 496	52 567
Wartość firmy	27	933	933	933
Udziały i akcje	28	1 064	1 064	1 111
Inwestycje wyceniane metodą praw własności	28	25 456	25 925	24 291
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	31	93 687	21 192	10 105
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	18.1	3 045	2 301	1 616
Aktywa trwałe razem		2 546 312	2 323 856	2 235 833
Aktywa obrotowe				
Zapasy	29	384 950	324 818	350 968
Prawa majątkowe	30	95 267	108 006	121 411
Pochodne instrumenty finansowe	33	1 049	4 517	3 177
Pozostałe aktywa finansowe	34	235 498	553 403	452 576
Należności z tytułu podatku dochodowego		13 060	979	1 828
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	31	455 140	436 515	429 613
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	32	527 169	250 343	260 940
Aktywa obrotowe razem		1 712 133	1 678 581	1 620 513
SUMA AKTYWÓW		4 258 445	4 002 437	3 856 346
PASYWA				
Kapitał przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej		3 192 817	3 100 740	3 033 244
Kapitał zakładowy	35.1	191 150	191 150	191 150
Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	35.2	237 650	237 650	237 650
Zyski zatrzymane	35.3	2 764 017	2 671 940	2 604 444
Udziały niekontrolujące		817	2 381	6 869
Kapitał własny		3 193 634	3 103 121	3 040 113
Zobowiązania				
Pozostałe zobowiązania finansowe	39	2 241	3 671	2 708
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	37	144 887	131 756	128 434
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	40	2 255	2 406	3 421
Rezerwy	36	6 145	7 693	8 174
Dotacje	41	37 553	35 733	36 199
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	18.1	73 029	63 562	56 616
Zobowiązania długoterminowe		266 110	244 821	236 011
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	38	46 498	36 367	27 038
Pochodne instrumenty finansowe	33	-	6 626	325
Pozostałe zobowiązania finansowe	39	1 963	3 346	3 216
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	37	21 034	19 299	15 425
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		861	20 233	972
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	40	719 027	552 830	518 479
Rezerwy	36	5 473	7 277	10 912
Dotacje	41	3 845	8 517	3 855
Zobowiązania krótkoterminowe		798 701	654 495	580 222
Zobowiązania razem		1 064 811	899 316	816 233
SUMA PASYWÓW		4 258 445	4 002 437	3 856 346

*/ dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją zawartą w notcie 11

4. Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Wyszczególnienie	Nota	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
<i>przekształcone*</i>			
Zysk/(strata) brutto		308 814	324 040
Korekty o pozycje:			
Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności		(1 421)	(2 634)
Amortyzacja	17.2 17.5	196 231	186 755
Odsetki, dywidendy i różnice kursowe		3 074	(7 427)
(Zysk)/strata na działalności inwestycyjnej		22 287	16 051
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności	47	(73 557)	(39 011)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu zapasów		(60 132)	26 150
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu praw majątkowych		12 739	13 405
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań	47	125 804	13 241
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu dotacji	47	(2 852)	457
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu rezerw	47	6 675	(1 782)
(Zapłacony)/zwrócony podatek dochodowy	47	(15 030)	6 283
(Zysk)/strata z wyceny instrumentów pochodnych		(3 158)	4 961
Pozostałe wpływy/(wydatki) operacyjne		(168)	-
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej		519 306	540 489
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		1 923	936
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	47	(403 832)	(266 841)
Sprzedaż pozostałych aktywów finansowych		1 002 100	1 427 462
Nabycie udziałów i akcji		-	(2 507)
Nabycie pozostałych aktywów finansowych		(686 450)	(1 528 341)
Dywidendy i odsetki otrzymane		9 221	11 125
Splata udzielonych pożyczek		1 336	2 664
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(75 702)	(355 502)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Splata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego		(3 567)	(4 714)
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/kredytów		25 394	25 044
Wydatki z tytułu spłaty kredytów i pożyczek		(15 095)	(16 174)
Dywidendy wypłacone		(164 023)	(200 726)
Odsetki zapłacone		(2 531)	(2 719)
Pozostałe wpływy/(wydatki) finansowe		-	3 628
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		(159 822)	(195 661)
Zmiana netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		283 782	(10 674)
w tym różnice kursowe netto		(7 151)	(34)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu	32	250 057	260 731
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu, w tym:	32	533 839	250 057
o ograniczonej możliwości dysponowania		1 115	4 024

*/ dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją zawartą w notcie 11

5. Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

Wyszczególnienie	Kapitał akcyjny	Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	Zyski zatrzymane	Kapitał własny przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej	Kapitał własny przypadający udziałowcom niekontrolującym	Kapitał własny razem
Na dzień 1 stycznia 2016 roku	191 150	237 650	2 604 444	3 033 244	6 869	3 040 113
Korekty błędów	-	-	-	-	-	-
Na dzień 1 stycznia 2016 roku	191 150	237 650	2 604 444	3 033 244	6 869	3 040 113
Łączne całkowite dochody, w tym:	-	-	268 203	268 203	(1 851)	266 352
- wynik bieżącego okresu	-	-	272 133	272 133	(1 841)	270 292
- inne całkowite dochody	-	-	(3 930)	(3 930)	(10)	(3 940)
Transakcje z właścicielami, w tym:	-	-	(200 707)	(200 707)	(2 637)	(203 344)
- zmiany w grupie	-	-	-	-	(2 618)	(2 618)
- wypłata dywidendy	-	-	(200 707)	(200 707)	(19)	(200 726)
Na dzień 31 grudnia 2016 roku	191 150	237 650	2 671 940	3 100 740	2 381	3 103 121
Na dzień 1 stycznia 2017 roku	191 150	237 650	2 671 940	3 100 740	2 381	3 103 121
Korekty błędów	-	-	-	-	-	-
Na dzień 1 stycznia 2017 roku	191 150	237 650	2 671 940	3 100 740	2 381	3 103 121
Łączne całkowite dochody, w tym:	-	-	256 084	256 084	(1 548)	254 536
- wynik bieżącego okresu	-	-	259 762	259 762	(1 550)	258 212
- inne całkowite dochody	-	-	(3 678)	(3 678)	2	(3 676)
Transakcje z właścicielami, w tym:	-	-	(164 007)	(164 007)	(16)	(164 023)
- wypłata dywidendy	-	-	(164 007)	(164 007)	(16)	(164 023)
Na dzień 31 grudnia 2017 roku	191 150	237 650	2 764 017	3 192 817	817	3 193 634

Dodatkowe informacje i objaśnienia

6. Opis Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A.

6.1. Organizacja Grupy Kapitałowej

Na dzień bilansowy w skład Grupy Kapitałowej wchodzi Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. jako Jednostka Dominująca oraz 9 podmiotów zależnych bezpośrednio.

Grupa Kapitałowa Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. wchodzi w skład Grupy Kapitałowej Grupa Azoty, której Jednostką Dominującą jest spółka Grupa Azoty S.A. z siedzibą w Tarnowie.

Schemat Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A.

Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. z siedzibą w Puławach			
Zakłady Azotowe Chorzów S.A. z siedzibą w Chorzowie	94,32	94,32	
Gdańskie Zakłady Nawozów Fosforowych „Fosfory” Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku	99,19	99,23	
REMZAP Sp. z o.o. z siedzibą w Puławach	94,61	96,33	
PROZAP Sp. z o.o. z siedzibą w Puławach	84,69	85,62	
Elektrownia Puławy Sp. z o.o. z siedzibą w Puławach	100,00	100,00	
SCF Natural Sp. z o.o. z siedzibą w Puławach	99,99	99,99	
Agrochem Sp. z o.o. z siedzibą w Dobrym Mieście	100,00	100,00	
Agrochem Puławy Sp. z o.o. z siedzibą w Puławach	100,00	100,00	
			STO-ZAP Sp. z o.o. z siedzibą w Puławach
			96,15
			98,35
udział w kapitale zakładowym w %			
udział w prawach głosów w %			

Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. powiązana jest również kapitałowo ze spółkami:

- Bałtycka Baza Masowa Sp. z o.o. z siedzibą w Gdyni, udział w kapitale zakładowym 50,00%,
- CTL KOLZAP Sp. z o.o. z siedzibą w Puławach, udział w kapitale zakładowym 49,00%,
- TECHNOCHEMSERVICE S.A. z siedzibą w Moskwie, udział w kapitale zakładowym 25,00%.

Zmiany w strukturze Grupy Kapitałowej

W dniu 4 grudnia 2017 roku odbyło się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Zakładów Azotowych Chorzów S.A., na którym podjęta została uchwała w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego spółki z kwoty 58 700 000 złotych do kwoty 94 700 000 złotych poprzez emisję 3 600 000 akcji imiennych serii C o wartości 10,00 złotych każda. Emisja akcji serii C została przeprowadzona w drodze subskrypcji prywatnej skierowanej do Grupy Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. z siedzibą w Puławach. Emisja akcji serii C została w całości objęta przez Grupę Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. i pokryta wkładem gotówkowym. Do dnia bilansowego podwyższenie kapitału nie zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym.

W dniu 6 grudnia 2017 roku odbyło się Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników CTL KOLZAP Sp. z o.o. na którym podjęta została uchwała w sprawie udzielenia zgody na zbycie należących do CTL Logistics Sp. z o.o. z siedzibą w Sosnowcu 2 040 udziałów w kapitale zakładowym o wartości nominalnej 500 złotych każdy, o łącznej wartości nominalnej 1 020 000 złotych i na nabycie ich przez spółkę CTL KOLZAP Sp. z o.o. celem umorzenia. Zbycie oraz umorzenie udziałów nastąpiło za zgodą Wspólnika Grupy Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. za cenę odpowiadającą 1,2 wartości księgowej tych udziałów ustalonej według bilansu CTL KOLZAP Sp. z o.o. sporządzonego na dzień 31 grudnia 2016 roku, tj. za kwotę 11 728 359,74 złotych. W dniu 6 grudnia 2017 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników CTL KOLZAP Sp. z o.o. podjęło uchwałę w sprawie upoważnienia Zarządu spółki do podjęcia działań zmierzających do połączenia spółki z Grupą Azoty „Kolar” Sp. z o.o.

Dnia 21 grudnia 2017 roku Zarządy Agrochem Puławy Sp. z o.o. z siedzibą w Puławach oraz Agrochem Sp. z o.o. z siedzibą w Dobrym Mieście, na podstawie art. 504 Kodeksu Spółek Handlowych (KSH), zawiadomiły Grupę Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A., jako jedyne go wspólnika każdej ze spółek o planowanym połączeniu Agrochem Puławy Sp. z o.o. z siedzibą w Puławach z Agrochem Sp. z o.o. z siedzibą w Dobrym Mieście. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania nie doszło do połączenia spółek, proces połączenia nie zakończył się.

Zgodnie z załączonym do zawiadomienia Planem połączenia spółek Agrochem Puławy Sp. z o.o. z siedzibą w Puławach z Agrochem Sp. z o.o. z siedzibą w Dobrym Mieście, połączenie nastąpi na podstawie art. 491 KSH w drodze przejęcia przez Agrochem Puławy Sp. z o.o. spółki Agrochem Sp. z o.o. w trybie określonym w art. 492 § 1 pkt. 1 KSH, tj. poprzez przeniesienie całego majątku Spółki Przejmowanej na Spółkę Przejmującą, z jednoczesnym podwyższeniem kapitału zakładowego Spółki Przejmującej, dokonany w drodze utworzenia nowych udziałów w Spółce Przejmującej, które w procesie Połączenia wydane zostaną wspólnikom Spółki Przejmowanej.

6.2. Kapitał i akcjonariat Jednostki Dominującej

Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. (dalej: Jednostka Dominująca lub Spółka), poprzednio działająca pod nazwą Zakłady Azotowe „Puławy” S.A., została utworzona Aktem Notarialnym (Rep nr 2600/92) z dnia 24 marca 1992 roku. Siedziba Spółki mieści się w Puławach, Al. Tysiąclecia Państwa Polskiego 13.

Spółka jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku, VI Wydział Gospodarczy – Krajowy Rejestr Sądowy, pod numerem KRS 0000011737. Spółce nadano numer statystyczny REGON 430528900 oraz numer identyfikacji podatkowej NIP 716-000-18-22.

Kapitał zakładowy Grupy Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. wynosi 191 150 000 zł. Składa się na niego 19 115 000 akcji o wartości nominalnej 10,00 zł każda. Akcje wszystkich serii, tj. A oraz B są akcjami zwykłymi na okaziciela i uprawniają do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu. Statut Spółki nie przewiduje ograniczeń w zakresie wykonywania prawa głosu przypadającego na akcje.

Akcje Spółki są notowane na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych według klasyfikacji GPW w Warszawie.

Struktura akcjonariatu Grupy Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” Spółka Akcyjna

Akcjonariusz*	Liczba akcji	Udział w kapitale zakładowym	Liczba głosów wynikająca z akcji	Udział w ogólnej liczbie głosów
Grupa Azoty S.A.	18 345 735	95,98%	18 345 735	95,98 %
Pozostali (w tym Skarb Państwa posiadający 1 akcję)	769 265	4,02%	769 265	4,02 %

*/ Struktura akcjonariatu wykazana na podstawie zawiadomień otrzymanych od akcjonariuszy

W okresie bieżącego roku obrotowego w strukturze własności nie nastąpiły zmiany znacznych pakietów akcji Grupy Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A.

6.3. Podmioty objęte konsolidacją

Konsolidacją metodą pełną objęto:

- GZNF „Fosfory” Sp. z o.o.,
- Zakłady Azotowe Chorzów S.A.,
- REMZAP Sp. z o.o.,
- PROZAP Sp. z o.o.,
- Elektrownia Puławy Sp. z o.o.,
- SCF Natural Sp. z o.o.,
- Agrochem Sp. z o.o.,
- Agrochem Puławy Sp. z o.o.

W oparciu o uregulowania MSR 8, w szczególności pkt 8, który zezwala na odstępianie od zasad zawartych w MSSF UE, w sytuacji gdy skutek odstępiania od ich zastosowania nie jest istotny, nie skonsolidowano jednostki STO-ZAP Sp. z o.o.

Udziały w spółkach Bałtycka Baza Masowa Sp. z o.o. oraz CTL KOLZAP Sp. z o.o. w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wyceniane zostały metodą praw własności.

Spółki te w oparciu o obowiązujące przepisy prawa zobowiązane są do sporządzania jednostkowych sprawozdań finansowych.

6.4. Zakres działalności podmiotów objętych konsolidacją

Podstawowym przedmiotem działania Jednostki Dominującej jest:

- produkcja podstawowych chemikaliów, nawozów i związków azotowych, wyrobów z tworzyw sztucznych,
- produkcja pozostałych wyrobów chemicznych,
- wytwarzanie, przesyłanie i dystrybucja energii elektrycznej,
- produkcja i dystrybucja ciepła (pary wodnej i gorącej wody),
- pobór i uzdatnianie wody, rozprowadzanie wody,
- gospodarowanie ściekami i odpadami, działalność związana z rekultywacją,
- handel hurtowy i detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi.

GZNF „Fosfory” Sp. z o.o. prowadzi działalność w zakresie:

- produkcji nawozów mineralnych i związków fosforowych,
- produkcji podstawowych chemikaliów organicznych oraz pozostałych podstawowych chemikaliów nieorganicznych,
- świadczenia usług przeładunkowych i magazynowania dla towarów sypkich i płynnych z wykorzystaniem posiadanych terminali i nabrzeży do obsługi statków,
- handlu.

Zakłady Azotowe Chorzów S.A. prowadzą działalność w zakresie:

- wytwarzania produktów nawozów mineralnych, chemii technicznej, dodatków do żywności oraz produktów oleochemicznych,
- świadczenia usług transportu kolejowego,
- wynajmu wagonów i cystern,
- handlu.

Remzap Sp. z o.o. prowadzi głównie działalność w zakresie:

- robót budowlano-montażowych,
- remontów mechanicznych, budowlanych i elektrycznych na instalacjach produkcyjnych.

Prozap Sp. z o.o. prowadzi głównie działalność w zakresie:

- projektowania budowlanego, urbanistycznego i technologicznego,
- działalności poligraficznej pozostałej.

Elektrownia Puławy Sp. z o.o. prowadzi działalność w ograniczonym zakresie. Jest to spółka celowa przeznaczona do realizacji projektu budowy elektrowni. Docelowo spółka będzie prowadziła działalność w zakresie wytwarzania, dystrybucji i handlu energią elektryczną, wytwarzania i zaopatrywania w parę wodną, gorącą wodę oraz powietrze do układów klimatyzacyjnych.

SCF Natural Sp. z o.o. jest spółką, utworzoną w celu prowadzenia działalności w zakresie:

- produkcji granulatów roślinnych dla przemysłu spożywczego i farmaceutycznego,
- kontraktacji, skupu i przerobu chmielu,
- produkcji granulatów i ekstraktów chmielowych,
- sprzedaży ekstraktów roślinnych m.in. z nasion maliny, truskawki i czarnej porzeczki.

Agrochem Sp. z o.o. prowadzi głównie działalność w zakresie:

- produkcji nawozów mineralnych i mieszanek nawozowych na zamówienie,
- usług konfekcjonowania nawozów,
- usług transportu drogowego,
- dystrybucji RSM®.

Agrochem Puławy Sp. z o.o. prowadzi głównie działalność w zakresie:

- handlu nawozami mineralnymi oraz środkami ochrony roślin,
- handlu kwalifikowanymi nasionami zbóż,
- handlu koncentratami paszowymi i paszami pełnoporcjowymi,
- skupu i sprzedaży zbóż paszowych i konsumpcyjnych,
- skupu i dystrybucji pozostałych produktów rolnych.

BBM Sp. z o.o. prowadzi działalność głównie w zakresie:

- przeładunku i magazynowania towarów,
- transportu drogowego i wodnego,
- cumowania statków,
- handlu.

CTL KOLZAP Sp. z o.o. prowadzi działalność w zakresie:

- transportu kolejowego, w szczególności obsługi bocznicej,
- transportu drogowego,
- przeładunku i magazynowania towarów,
- handlu.

Zakres działania podmiotów nie objętych konsolidacją przedstawiony został w nocie 28.

7. Skład Zarządu Jednostki Dominującej

W skład Zarządu Jednostki Dominującej na dzień 17 kwietnia 2018 roku wchodził:

• Jacek Janiszek	Prezes Zarządu
• Krzysztof Homenda	Wiceprezes Zarządu
• Izabela Świderek	Wiceprezes Zarządu
• Anna Zarzycka-Rzepecka	Wiceprezes Zarządu
• Andrzej Skwarek	Członek Zarządu

W okresie sprawozdawczym wystąpiły zmiany w składzie Zarządu Jednostki Dominującej.

W dniu 12 stycznia 2017 roku, Rada Nadzorcza odwołała ze składu Zarządu Jednostki Dominującej Prezesa Zarządu Pana Mariusza Bobera oraz Wiceprezesa Zarządu Pana Zbigniewa Gagata. Jednocześnie powierzyła funkcję Prezesa Zarządu Panu Jackowi Janiszkiemu, który dotychczas pełnił funkcję Wiceprezesa Zarządu Spółki.

Z dniem 31 marca 2017 roku Rada Nadzorcza odwołała z funkcji Wiceprezesa Zarządu Pana Andrzeja Skwarka, który od dnia 1 kwietnia 2017 roku pełni funkcję Członka Zarządu Spółki.

W dniu 9 czerwca 2017 roku Rada Nadzorcza Jednostki Dominującej powołała w skład Zarządu Spółki Panią Izabelę Świderek oraz Pana Pawła Owczarskiego. Nowo powołanym członkom Zarządu powierzono funkcje Wiceprezesów Zarządu Spółki.

W dniu 25 stycznia 2018 roku Rada Nadzorcza odwołała ze składu Zarządu Pana Pawła Owczarskiego pełniącego funkcję Wiceprezesa Zarządu oraz powołała Panią Annę Zarzycką-Rzepecką na Członka Zarządu powierzając jej funkcję Wiceprezesa Zarządu, na czas wspólnej trzyletniej kadencji Zarządu trwającej od 5 kwietnia 2016 roku.

8. Skład Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej

W skład Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej na dzień 17 kwietnia 2018 roku wchodził:

• Jacek Nieścior	Przewodniczący Rady
• Maciej Marzec	Wiceprzewodniczący Rady
• Wiktor Cwynar	Sekretarz Rady
• Krzysztof Bednarz	Członek Rady
• Grzegorz Mandziarz	Członek Rady
• Jacek Wójtowicz	Członek Rady

W dniu 17 lutego 2017 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki odwołało ze składu Rady Nadzorczej Pana Janusza Cendrowskiego oraz Pana Leszka Lewickiego, jednocześnie powołując do składu Rady Nadzorczej Pana Zbigniewa Długaję i Pana Pawła Mortasa. Funkcję Przewodniczącego Rady Nadzorczej powierzono Panu Jackowi Nieściorowi.

W dniu 21 lutego 2017 roku Pan Zbigniew Długaj złożył rezygnację z zasiadania w Radzie Nadzorczej Spółki.

W dniu 28 lutego 2017 roku Rada Nadzorcza wybrała Pana Pawła Mortasa na Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej.

W dniu 1 czerwca 2017 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Jednostki Dominującej powołało w skład Rady Nadzorczej na kolejną (IX) wspólną kadencję Panów: Grzegorza Mandziarza (wybrany przez pracowników), Jacka Wójtowicza (wybrany przez pracowników), Macieja Marca, Wiktora Cwynara oraz Krzysztofa Bednarza.

W tym samym dniu Jednostka Dominująca otrzymała oświadczenie Ministra Rozwoju i Finansów powołujące Pana Jacka Nieściora, jako reprezentanta Skarbu Państwa, do Rady Nadzorczej Spółki na kolejną (IX) wspólną kadencję. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki powierzyło Panu Jackowi Nieściorowi funkcję Przewodniczącego Rady Nadzorczej Spółki.

W dniu 9 czerwca 2017 roku Rada Nadzorcza wybrała Pana Macieja Marca na Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej oraz Pana Wiktora Cwynara na Sekretarza Rady Nadzorczej.

9. Zatwierdzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Jednostki Dominującej w dniu 17 kwietnia 2018 roku.

10. Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

10.1. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) zatwierdzonymi przez Unię Europejską.

10.2. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Walutą funkcjonalną Grupy i walutą prezentacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski. Wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach złotych.

10.3. Zasady sporządzenia sprawozdania skonsolidowanego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem pochodnych instrumentów finansowych, które są wyceniane według wartości godziwej.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez podmioty tworzące Grupę w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności podmiotów wchodzących w skład Grupy w niezmienionej formie i zakresie przez okres co najmniej 12 miesięcy od daty bilansowej, z wyjątkiem sytuacji opisanych w niniejszym sprawozdaniu.

W niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym prezentowany jest okres od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku oraz dane porównawcze za okres od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku.

W stosownych przypadkach w pakietach konsolidacyjnych jednostek zależnych dokonuje się korekt mających na celu ujednolicenie zasad rachunkowości stosowanych przez daną jednostkę z zasadami stosowanymi przez Grupę. Wszelkie transakcje, salda, przychody i koszty zachodzące między podmiotami powiązanymi objętymi konsolidacją podlegają pełnej eliminacji konsolidacyjnej.

11. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości

Przy sporządzaniu niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zastosowano zasady rachunkowości w zakresie niezmienionym w odniesieniu do zasad zastosowanych przy sporządzaniu rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 roku, z wyjątkiem zmiany prezentacji różnic kursowych i wyniku na terminowych transakcjach

pochodnych dotyczących kursów walut, zmiany ujmowania kosztów rodzajowych, zmiany ujmowania i rozliczania dotacji z tytułu nieodpłatnie otrzymanych praw do emisji CO₂. W skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych zmieniono sposób prezentacji przekazanych zaliczek na dostawy aktywów trwałych. Wprowadzone zmiany wynikają z wprowadzonych zmian w polityce rachunkowości Grupy Kapitałowej Grupa Azoty oraz ujednolicenia polityki rachunkowości Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. z polityką rachunkowości Grupy Kapitałowej Grupa Azoty.

Różnice kursowe (dodatnie i ujemne) w latach poprzednich prezentowane były w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów w przychodach działalności, których dotyczyły, tj. w części dotyczącej należności korygowały przychody ze sprzedaży, natomiast w części dotyczącej zobowiązań koszty. Wyniki (zyski i straty) na transakcjach zabezpieczających przepływy przed wpływem zmian kursów walut obcych, z uwagi na ich charakter, tj. zabezpieczanie wpływów, w latach ubiegłych prezentowane były w działalności operacyjnej jako korekta przychodów ze sprzedaży. W bieżącym roku obie te kategorie wykazywane są i prezentowane odrębnie i wynikowo (odrębnie ustalany jest wynik na różnicach kursowych i transakcjach zabezpieczających) w działalności finansowej jako przychody lub koszty finansowe (korekta 1).

W latach ubiegłych koszty działalności operacyjnej były ujmowane oraz prezentowane w układzie rodzajowym w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w momencie ich poniesienia. W bieżącym roku koszty rodzajowe ujmowane i prezentowane są w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w momencie ich wpływu na wynik finansowy, nie występuje zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych kosztów (korekta 2).

W latach ubiegłych rozliczenie dotacji z tytułu nieodpłatnie otrzymanych praw do emisji CO₂ ujmowane było za pośrednictwem obrotów wewnętrznych (z pominięciem kosztów układu rodzajowego). W bieżącym roku rozliczenie dotacji dokonywane jest poprzez pomniejszenie kosztów w układzie rodzajowym - pomniejszanie kosztów podatków i opłat (korekta 3).

W latach ubiegłych zaliczki na dostawy aktywów trwałych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej prezentowane były w aktywach obrotowych w pozycji „Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe”, natomiast w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych w przepływach z działalności operacyjnej w pozycji „Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu należności”. W bieżącym roku zaliczki te prezentowane są w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w aktywach trwałych w pozycji „Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe”, w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych w przepływach z działalności inwestycyjnej w pozycji „Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych” (korekta 4).

Wpływ powyższych zmian na skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów na 31 grudnia 2016 roku przedstawiono poniżej.

Sprawozdanie z całkowitych dochodów

Wyszczególnienie	Korekta	01.01.2016 - 31.12.2016 Dane porównywalne	01.01.2016 - 31.12.2016 Dane opublikowane	Różnica
Zyski i straty				
Działalność kontynuowana				
Przychody ze sprzedaży produktów	1	3 103 113	3 105 714	(2 601)
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	1	242 004	241 890	114
Przychody ze sprzedaży		3 345 117	3 347 604	(2 487)
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	1	(2 304 242)	(2 306 384)	2 142
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	1	(231 646)	(231 717)	71
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów, towarów i materiałów		(2 535 888)	(2 538 101)	2 213
Zysk/(strata) brutto ze sprzedaży		809 229	809 503	(274)
Koszty sprzedaży	1	(281 586)	(281 619)	33
Koszty ogólnego zarządu	1	(207 519)	(207 527)	8
Pozostałe przychody operacyjne	1	11 382	11 382	-
Pozostałe koszty operacyjne	1	(28 705)	(28 918)	213
Zysk/(strata) z działalności operacyjnej		302 801	302 821	(20)
Przychody finansowe	1	28 312	22 510	5 802
Koszty finansowe	1	(9 707)	(3 925)	(5 782)
Przychody/(koszty) finansowe netto		18 605	18 585	20
Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności		2 634	2 634	-
Zysk/(strata) brutto z działalności kontynuowanej		324 040	324 040	-
Podatek dochodowy		(53 748)	(53 748)	-
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej		270 292	270 292	-
Zysk/(strata) netto za okres		270 292	270 292	-

Nota 17.1.

Wyszczególnienie	Korekta	01.01.2016 - 31.12.2016 Dane porównywalne	01.01.2016 - 31.12.2016 Dane opublikowane	Różnica
Przychody ze sprzedaży produktów				
Przychody ze sprzedaży		3 077 137	3 104 738	(27 601)
Różnice kursowe dotyczące należności z tytułu dostaw i usług zrealizowane	1	-	6 007	(6 007)
Różnice kursowe dotyczące należności z tytułu dostaw i usług naliczone	1	-	2 376	(2 376)
Zyski z tytułu instrumentów pochodnych (wycena i wynik na realizacji)	1	-	4 317	(4 317)
(Straty) z tytułu instrumentów pochodnych (wycena i wynik na realizacji)	1	-	(10 099)	10 099
Bonusy od obrotu		(1 625)	(1 625)	-
Razem przychody ze sprzedaży produktów		3 075 512	3 105 714	(30 202)

w tysiącach złotych

Wyszczególnienie	Korekta	01.01.2016 - 31.12.2016 Dane porównywalne	01.01.2016 - 31.12.2016 Dane opublikowane	Różnica
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów				
Przychody ze sprzedaży		244 182	244 182	-
Różnice kursowe dotyczące należności z tytułu dostaw i usług zrealizowane	1	-	(113)	113
Różnice kursowe dotyczące należności z tytułu dostaw i usług z wyceny	1	-	(1)	1
Podatek akcyzowy		(2 178)	(2 178)	-
Razem przychody ze sprzedaży towarów i materiałów		242 004	241 890	114

Nota 17.2.

Wyszczególnienie	Korekta	01.01.2016 - 31.12.2016 Dane porównywalne	01.01.2016 - 31.12.2016 Dane opublikowane	Różnica
Koszty według rodzaju				
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		(186 136)	(186 136)	-
Koszty świadczeń pracowniczych, w tym:	2	(431 688)	(421 726)	(9 962)
- wynagrodzenia	2	(342 215)	(332 253)	(9 962)
- inne świadczenia na rzecz pracowników	2	(89 473)	(89 473)	-
Zużycie materiałów i energii	2	(1 690 655)	(1 708 974)	18 319
Usługi obce, w tym:	2	(364 368)	(367 627)	3 259
- koszty prac badawczych		(2 580)	(2 580)	-
- związane z ochroną środowiska		(2 277)	(2 277)	-
Podatki i opłaty	2, 3	(123 461)	(195 075)	71 614
Ubezpieczenia majątkowe i osobowe	2	(11 343)	(12 972)	1 629
Pozostałe koszty, w tym:	2	(45 714)	(51 440)	5 726
- zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość zapasów		(212)	(212)	-
- zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności		(5 325)	(5 325)	-
- składki z tytułu przynależności do organizacji		(1 601)	(1 599)	(2)
- różnice kursowe dotyczące zobowiązań z tytułu dostaw i usług	1	-	(2 183)	2 183
- podróże służbowe		(2 457)	(2 457)	-
- reklamy i reprezentacji	2	(38 388)	(38 663)	275
- inne koszty działalności operacyjnej	2	2 269	(1 001)	3 270
Razem koszty rodzajowe		(2 853 365)	(2 943 950)	90 585

Wyszczególnienie	Korekta	01.01.2016 - 31.12.2016 Dane porównywalne	01.01.2016 - 31.12.2016 Dane opublikowane	Różnica
Koszty rodzajowe		(2 853 365)	(2 943 950)	90 585
Zmiana stanu produktów	2	(25 107)	13 286	(38 393)
Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby		85 125	85 125	-
Wartość dotacji rozliczonej w koszty operacyjne	3	-	50 009	(50 009)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	1	(231 646)	(231 717)	71
Razem koszt własny sprzedaży		(3 024 993)	(3 027 247)	2 254
Koszty według układu kalkulacyjnego				
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	1	(2 304 242)	(2 306 384)	2 142
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	1	(231 646)	(231 717)	71
Koszty sprzedaży	1	(281 586)	(281 619)	33
Koszty ogólnego zarządu	1	(207 519)	(207 527)	8
Razem koszt własny sprzedaży		(3 024 993)	(3 027 247)	2 254

Nota 17.5.

Wyszczególnienie	Korekta	01.01.2016 - 31.12.2016 Dane porównywalne	01.01.2016 - 31.12.2016 Dane opublikowane	Różnica
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych		(13 919)	(13 919)	-
Utworzenie odpisów aktualizujących wartości niematerialne		(492)	(492)	-
Koszty dotyczące nieruchomości inwestycyjnych generujących przychody z najmu, w tym:		(2 030)	(2 030)	-
- koszty amortyzacji		(619)	(619)	-
Różnice kursowe dotyczące zobowiązań z tytułu zakupu rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	1	-	(213)	213
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość należności innych niż należności z tytułu dostaw i usług oraz należności odsetkowe		(887)	(887)	-
Utworzenie rezerw na przyszłe zobowiązania		(1 331)	(1 331)	-
Koszty likwidacji oraz wartość netto zlikwidowanego majątku		(4 552)	(4 552)	-
Nakłady na prace rozwojowe nie spełniające kryteriów do ich aktywowania		(472)	(472)	-
Darowizny przekazane		(2 372)	(2 372)	-
Kary i odszkodowania		(219)	(219)	-
Koszty funkcjonowania i utrzymania zakładowych obiektów socjalnych		(972)	(972)	-
Straty powstałe w ramach zwykłej działalności		(337)	(337)	-
Inne		(1 122)	(1 122)	-
Razem pozostałe koszty operacyjne		(28 705)	(28 918)	213

Nota 17.6.

Wyszczególnienie	Korekta	01.01.2016 - 31.12.2016 Dane porównywalne	01.01.2016 - 31.12.2016 Dane opublikowane	Różnica
Przychody finansowe				
Przychody z tytułu odsetek, w tym:		15 174	15 174	-
- z tytułu należności własnych - handlowych		1 393	1 393	-
- z tytułu należności własnych - lokaty bankowe powyżej 3 miesięcy		10 092	10 092	-
- z tytułu należności własnych - lokaty bankowe do 3 miesięcy i overnight		3 342	3 342	-
- z pozostałych tytułów		347	347	-
Odwrocenie odpisu aktualizującego wartość należności odsetkowych		134	134	-
Zyski z tytułu różnic kursowych	1	11 001	5 199	5 802
Przychody z tytułu zmiany dyskonta		1	1	-
Pozostałe		2 002	2 002	-
Razem przychody finansowe		28 312	22 510	5 802

w tysiącach złotych

Wyszczególnienie	Korekta	01.01.2016 - 31.12.2016 Dane porównywalne	01.01.2016 - 31.12.2016 Dane opublikowane	Różnica
Koszty finansowe				
Koszty z tytułu odsetek, w tym:		(1 465)	(1 465)	-
- z tytułu kredytów i pożyczek		(892)	(892)	-
- z tytułu leasingu finansowego		(446)	(446)	-
- dotyczące zobowiązań handlowych		(14)	(14)	-
- z pozostałych tytułów		(113)	(113)	-
Prowizje		(1 353)	(1 353)	-
Utworzenie odpisu aktualizującego wartość należności odsetkowych		(848)	(848)	-
Aktualizacja wartości inwestycji		(27)	(27)	-
Koszty z tytułu zmiany dyskonta, w tym:		(147)	(147)	-
- dotyczące rozrachunków		(94)	(94)	-
- dotyczące rezerw		(53)	(53)	-
Straty z tytułu instrumentów pochodnych (wycena i wynik na realizacji)	1	(5 782)	-	(5 782)
Pozostałe		(85)	(85)	-
Razem koszty finansowe		(9 707)	(3 925)	(5 782)

Sprawozdanie z sytuacji finansowej

Wyszczególnienie	Korekta	31.12.2016 Dane porównywalne	31.12.2016 Dane opublikowane	Różnica
AKTYWA				
Aktywa trwałe				
Rzeczowe aktywa trwałe		2 127 400	2 127 400	-
Prawo wieczystego użytkowania gruntu		74 415	74 415	-
Nieruchomości inwestycyjne		18 130	18 130	-
Wartości niematerialne		52 496	52 496	-
Wartość firmy		933	933	-
Udziały i akcje		1 064	1 064	-
Inwestycje wyceniane metodą praw własności		25 925	25 925	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	4	21 192	1 809	19 383
Aktywa z tytułu podatku odroczonego		2 301	2 301	-
Aktywa trwałe razem		2 323 856	2 304 473	19 383
Aktywa obrotowe				
Zapasy		324 818	324 818	-
Prawa majątkowe		108 006	108 006	-
Pochodne instrumenty finansowe		4 517	4 517	-
Pozostałe aktywa finansowe		553 403	553 403	-
Należności z tytułu podatku dochodowego		979	979	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	4	436 515	455 898	(19 383)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		250 343	250 343	-
Aktywa obrotowe razem		1 678 581	1 697 964	(19 383)
SUMA AKTYWÓW		4 002 437	4 002 437	-
PASYWA				
Kapitał własny		3 103 121	3 103 121	-
Zobowiązania długoterminowe		244 821	244 821	-
Zobowiązania krótkoterminowe		654 495	654 495	-
Zobowiązania razem		899 316	899 316	-
SUMA PASYWÓW		4 002 437	4 002 437	-

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Wyszczególnienie	Korekta	01.01.2016 - 31.12.2016 Dane porównywalne	01.01.2016 - 31.12.2016 Dane opublikowane	Różnica
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej				
Zysk/(strata) brutto		324 040	324 040	-
Korekty o pozycje:				
Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności		(2 634)	(2 634)	-
Amortyzacja		186 755	186 755	-
Odsetki, dywidendy i różnice kursowe		(7 427)	(7 427)	-
(Zysk)/strata na działalności inwestycyjnej		16 051	16 051	-
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności	4	(39 011)	(49 698)	10 687
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu zapasów		26 150	26 150	-
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu praw majątkowych		13 405	13 405	-
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań		13 241	13 241	-
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu dotacji		457	457	-
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu rezerw		(1 782)	(1 782)	-
(Zapłacony)/zwrócony podatek dochodowy		6 283	6 283	-
(Zysk)/strata z wyceny instrumentów pochodnych		4 961	4 961	-
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej		540 489	529 802	10 687
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej				
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		936	936	-
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	4	(266 841)	(256 154)	(10 687)
Sprzedaż pozostałych aktywów finansowych		1 427 462	1 427 462	-
Nabycie udziałów i akcji		(2 507)	(2 507)	-
Nabycie pozostałych aktywów finansowych		(1 528 341)	(1 528 341)	-
Dywidendy i odsetki otrzymane		11 125	11 125	-
Spłata udzielonych pożyczek		2 664	2 664	-
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(355 502)	(344 815)	(10 687)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		(195 661)	(195 661)	-
Zmiana netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		(10 674)	(10 674)	-

Przy sporządzaniu niniejszego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zastosowano nowe lub zmienione następujące MSR/MSSF:

- Zmiany w MSR 7 „Sprawozdanie z przepływów pieniężnych” w zakresie inicjatywy dotyczącej ujawniania informacji umożliwiających użytkownikom sprawozdań finansowych ocenę zmian wartości zobowiązań powstałych w ramach działalności finansowej, w tym zarówno zmian wynikających z przepływów pieniężnych jak i zmian o charakterze niepieniężnym.
- Zmiany do MSR 12 „Podatek dochodowy” w zakresie inicjatywy dotyczącej ujawniania niezrealizowanych strat powiązanych z instrumentami dłużnymi wycenianymi w wartości godziwej w sprawozdaniach finansowych, dla których wartością podatkową jest ich początkowy koszt, mogą powodować powstanie ujemnych różnic przejściowych.

Zastosowanie zmian w MSR/MSSF w w/w zakresie nie miało istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Pozostałe zmiany MSR/MSSF, które weszły w życie w 2017 roku nie miały zastosowania w sprawozdaniach Grupy.

12. Nowe standardy i interpretacje

Grupa Kapitałowa zamierza przyjąć wymienione poniżej, nowe standardy oraz zmiany standardów i interpretacji MSSF opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, lecz nieobowiązujące w 2017 roku zgodnie z datą ich wejścia w życie.

Standardy i interpretacje zatwierdzone przez UE, które nie weszły jeszcze w życie dla okresów rocznych kończących się w dniu 31 grudnia 2017 roku

MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”

MSSF 15 określa model rozliczania przychodów z umów z klientami obowiązujący wszystkie podmioty. Zastąpi on wytyczne dotyczące ujmowania przychodów zawarte w MSR 18 „Przychody” i MSR 11 „Umowy o usługę budowlaną”. Standard będzie miał zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 01 stycznia 2018 roku i po tej dacie.

MSSF 9 „Instrumenty finansowe”

Zmiany do MSSF 9 dotyczą poprawek w zakresie kwalifikacji i wyceny aktywów finansowych oraz określenia wymogów rozpoznawania utraty wartości aktywów finansowych. Wprowadzone zostaną nowe wymogi dotyczące rachunkowości zabezpieczeń. Zmiany będą miały zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 01 stycznia 2018 roku i po tej dacie.

Zmiany i wyjaśnienia do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”

Zmiany do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” dostarczają dodatkowych informacji i wyjaśnień dotyczących głównych założeń przyjętych w MSSF 15 oraz wprowadzają zwolnienia i uproszczenia dla jednostek stosujących nowy standard po raz pierwszy. Zmiany będą miały zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 01 stycznia 2018 roku lub po tej dacie.

Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe”

Zmiany MSSF 9 dotyczą kontraktów z cechami przedpłat i ujemną rekompensatą. Zmiany obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 01 stycznia 2019 roku i po tej dacie.

MSSF 16 „Leasing”

MSSF 16 zastępuje MSR 17 Leasing oraz związane z tym standardem interpretacje. Zmiany będą miały zastosowanie do okresów rozpoczynających się od 01 stycznia 2019 roku i po tej dacie.

Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe” wraz z MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe”

Zmiany do MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe” adresują kwestię zastosowania nowego standardu MSSF 9 „Instrumenty finansowe”. Opublikowane zmiany do MSSF 4 uzupełniają opcje istniejące już w standardach i mają na celu zapobieganie tymczasowym wahaniom wyników jednostek sektora ubezpieczeniowego w związku z wdrożeniem MSSF 9.

Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych”

Zmiany MSR 28 będące częścią zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016 mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 01 stycznia 2018 roku i po tej dacie.

Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy”

Zmiany MSSF 1 będące częścią zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016 mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 01 stycznia 2018 roku i po tej dacie.

Zmiany do MSSF 2 „Płatności na bazie akcji”

Zmiany MSSF 2 doprecyzowują sposób ujęcia niektórych transakcji płatności na bazie akcji. Zmiany będą miały zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 01 stycznia 2018 roku i po tej dacie.

Zmiany do MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne”

Zmiany MSR 40 wyjaśniają, iż przeniesienie do lub z nieruchomości inwestycyjnych może nastąpić tylko w przypadku zmiany sposobu wykorzystywania nieruchomości oraz na podstawie oceny czy nieruchomość kwalifikuje się jako nieruchomość inwestycyjna. Zmiany będą miały zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 01 stycznia 2018 roku i po tej dacie.

KIMSF 22 „Transakcje w obcej walucie oraz zaliczki”

KIMSF 22 wyjaśnia, iż transakcje w walucie obcej, dla których płatność jest dokonana lub otrzymana wcześniej w formie zaliczki należy wyceniać wg kursu początkowego ujęcia zaliczki. Interpretacja będzie miała zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 01 stycznia 2018 roku i po tej dacie.

Ocenia się, że zmiany te nie będą miały istotnego wpływu na dotychczas stosowaną politykę rachunkowości Grupy.

Ocena wpływu zastosowania MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”

Grupa zastosuje MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” począwszy od 1 stycznia 2018 roku. Zgodnie z zasadami określonymi w MSSF 15, będzie ujmować przychody ze sprzedaży w kwocie odzwierciedlającej wartość wynagrodzenia, które spodziewa się otrzymać w zamian za sprzedane towary i usługi w momencie spełnienia lub w okresie spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia, czyli przeniesienia na klienta kontroli nad towarami lub usługami będącymi przedmiotem tego zobowiązania.

MSSF 15 zostanie wdrożony przy zastosowaniu metody retrospektywnej zmodyfikowanej, tj. z ujęciem łącznego efektu pierwszego jego zastosowania na dzień 1 stycznia 2018 roku wyłącznie do umów, które na ten dzień nie zostały zakończone.

Na podstawie dotychczas przeprowadzonych prac, zidentyfikowano obszary, na które będzie miał wpływ wdrażany MSSF 15. Głównie dotyczą one przypisania ceny transakcyjnej do zobowiązań do wykonania świadczeń zawartych w umowie.

W ocenie Grupy wdrożenie MSSF 15 nie będzie mieć istotnego wpływu na wyniki Grupy. W roku 2018 Grupa dokona modyfikacji w zakresie ujawnień w sprawozdaniach finansowych informacji wymaganych przez MSSF 15.

Ocena wpływu zastosowania MSSF 9 „Instrumenty finansowe”

Grupa zastosuje zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe” począwszy od 1 stycznia 2018 roku bez korygowania danych porównawczych.

Przeprowadzono analizy odnoszące się do wpływu zastosowania MSSF 9 po raz pierwszy od dnia 1 stycznia 2018 roku w oparciu o składniki aktywów finansowych oraz warunki ekonomiczne na dzień 31 grudnia 2017 roku. W związku z tym rzeczywisty wpływ wdrożenia MSSF 9, jaki odzwierciedlony zostanie w przyszłych sprawozdaniach finansowych, może odbiegać od przewidywań Grupy. Grupa nie oczekuje jednak materialnych rozbieżności w tym zakresie.

W oparciu o charakterystykę przepływów pieniężnych z posiadanych aktywów finansowych oraz funkcjonujące w Grupie modele biznesowe, w ramach których zarządzane są aktywa finansowe, dokonano klasyfikacji aktywów finansowych.

Oszacowanie oczekiwanych strat kredytowych w odniesieniu do należności z tytułu dostaw i usług oparto na danych historycznych w zakresie spłacalności należności oraz innych danych mogących zwiększyć precyzję oszacowania oczekiwanych strat kredytowych w przyszłości.

W odniesieniu do aktywów finansowych objętych szacowaniem oczekiwanej straty innych niż należności z tytułu dostaw i usług, ryzyko niewypłacalności kontrahenta, w szczególności instytucji finansowych, ustalane jest w oparciu o ocenę wiarygodności przyznaną przez agencje ratingowe.

W ocenie Grupy zmiana zasad rozpoznawania strat kredytowych (z poniesionych na oczekiwane) nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdania finansowe Grupy.

Ocena wpływu zastosowania MSSF 16 „Leasing”

Ocena wpływu wprowadzanego począwszy od 2019 roku MSSF 16 jest utrudniona z uwagi na występujące duże wątpliwości w odniesieniu do ujmowania i prezentacji prawa wieczystego użytkowania gruntów, w oparciu o które Grupa użytkuje grunty. Szczegółowe informacje na temat powierzchni gruntów użytkowanych wieczystie oraz przyszłych opłat z tego tytułu przedstawione zostały w notce 24.

Standardy i interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez UE na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania

Poprawki do MSSF (cykl 2014-2016)

Cykl poprawek MSSF za okres 2014-2016 obejmuje zmiany m.in. MSSF 1, MSSF 5 oraz MSR 28 i będą miały zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 01 stycznia 2018 roku i po tej dacie.

MSSF 14 „Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe”

MSSF 14 dotyczy podmiotów stosujących MSR po raz pierwszy, w związku z tym nie będzie miał zastosowania w sprawozdaniach Spółki.

Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych”

Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 dotyczą sprawozdawczości finansowej jednostek inwestycyjnych. Brak decyzji w zakresie zatwierdzenia do stosowania.

KIMSF 23 „Niepewność związana z ujęciem podatku dochodowego”

KIMSF 23 wyjaśnia wymogi w zakresie rozpoznania i wyceny zawarte w MSR 12 w sytuacji niepewności związanej z ujęciem podatku dochodowego. Wytyczne obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 01 stycznia 2019 roku i po tej dacie.

Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych”

Zmiany do MSR 28 dotyczą długoterminowych udziałów w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach. Zmiany obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 01 stycznia 2019 roku i po tej dacie.

Poprawki do MSSF (cykl 2015-2017)

Cykl poprawek MSSF za okres 2015-2017 obejmuje zmiany wielu MSR/MSSF i będą miały one zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 01 stycznia 2019 roku i po tej dacie.

MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe”

MSSF 17 dotyczy zakładów ubezpieczeń, w związku z tym nie będzie miał zastosowania w sprawozdaniach Spółki.

Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze”

Zmiany do MSR 19 dotyczące zmian, ograniczenia lub rozliczenia programu obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 01 stycznia 2019 roku i po tej dacie.

Zmiany do Odniesień do Założeń Konceptyjnych zawartych w MSSF

Zmiany do Odniesień do Założeń Konceptyjnych zawartych w MSSF obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 01 stycznia 2020 roku i po tej dacie.

Grupa na bieżąco analizuje konsekwencje oraz wpływ zastosowania wyżej wymienionych nowych i zmienionych standardów i interpretacji na przyszłe skonsolidowane sprawozdania finansowe. W jej ocenie zastosowanie niniejszych standardów i interpretacji nie będzie miało na nie znaczącego wpływu.

13. Korekta błędu

W bieżącym roku obrotowym Grupa nie zidentyfikowała i nie dokonała korekty błędu.

14. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

14.1. Istotność informacji

Za informacje istotne uznawane są te informacje, których pominięcie lub zniekształcenie może wpłynąć na decyzje gospodarcze podejmowane przez użytkowników na podstawie skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

14.2. Profesjonalny osąd

Zarząd Jednostki Dominującej, kierując się subiektywną oceną, określa i stosuje politykę rachunkowości, która ma zapewnić, iż skonsolidowane sprawozdanie finansowe będzie zawierać właściwe i wiarygodne informacje oraz będzie:

- prawidłowo, jasno i rzetelnie przedstawiać sytuację majątkową i finansową Grupy, wyniki jej działalności oraz przepływy pieniężne,
- odzwierciedlać treść ekonomiczną transakcji,
- obiektywne,
- sporządzone zgodnie z zasadą ostrożnej wyceny,
- kompletne we wszystkich istotnych aspektach.

Sporządzanie sprawozdań finansowych wymaga dokonania osądów, szacunków oraz założeń, które mają wpływ na prezentowane przychody, koszty, aktywa i zobowiązania oraz ujawnienia dotyczące zobowiązań warunkowych. Dokonywanie osądów, szacunków oraz założeń ma w szczególności zastosowania do klasyfikacji składników aktywów i pasywów, oceny i kwalifikacji zawieranych umów, dokonywanych wycen, oceny powiązań z innymi podmiotami, w szczególności do oceny sprawowania kontroli czy wywierania wpływu na inne podmioty.

14.3. Niepewność szacunków

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego wymaga dokonania szacunków, jako że wiele informacji zawartych w sprawozdaniu nie może zostać wycenione w sposób precyzyjny. Szacunki oraz związane z nimi założenia opierają się na dotychczasowym doświadczeniu oraz racjonalnych, w ocenie Zarządu Jednostki Dominującej, czynnikach. Dokonując szacunków Zarząd Jednostki Dominującej opiera się również na opiniach niezależnych ekspertów. W związku z powyższym szacunki dokonane na dzień 31 grudnia 2017 roku mogą zostać w przyszłości zmienione a rzeczywiste wyniki mogą się różnić od dokonanych szacunków.

Zarządy podmiotów objętych konsolidacją weryfikują przyjęte szacunki w oparciu o zmiany czynników branych pod uwagę przy ich dokonywaniu, nowe informacje lub doświadczenia z przeszłości.

Zmiana szacunków jest ujmowana w okresie, w którym zostały one dokonane, jeśli dotyczą wyłącznie tego okresu lub w okresie bieżącym i okresach przyszłych, jeśli zmiany dotyczą zarówno okresu bieżącego jak i okresów przyszłych.

Wyszczególnienie głównych szacunków	Zakres szacunków
Utrata wartości jednostek wypracowujących środki pieniężne oraz pojedynczych składników rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych	Identyfikacja i ocena przesłanek wskazujących na utratę wartości, modele, prognozy finansowe, stopy dyskontowe.

Odpisy aktualizujące wartość należności	Prawdopodobieństwo wpływu należnych kwot.
Odpisy aktualizujące wartość zapasów	Ocena przydatności posiadanych zapasów, poziomu cen sprzedaży możliwych do uzyskania.
Podatek dochodowy	Założenia przyjęte w celu rozpoznania aktywów z tytułu podatku odroczonego.
Świadczenia pracownicze	Stopy dyskontowe, wzrost płac, rotacja pracowników, oczekiwany przeciętny okres zatrudnienia. Wyceny świadczeń dokonuje aktuariusz.
Wartość godziwa instrumentów pochodnych oraz innych instrumentów finansowych	Wyceny instrumentów pochodnych przeprowadzane są przez instytucje finansowe realizujące transakcje.
Utrata wartości udziałów i akcji nie zaliczanych do instrumentów finansowych	Identyfikacja i ocena przesłanek wskazujących na utratę wartości, prognozy finansowe, stopy dyskontowe.
Rezerwy, rozliczenia międzyokresowe	Stopy dyskontowe, poziom i prawdopodobieństwo wystąpienia zobowiązania oraz inne założenia.
Wartość bilansowa rzeczowych aktywów trwałych, nieruchomości inwestycyjnych oraz wartości niematerialnych	Okres ekonomicznej użyteczności, metoda amortyzacji, wartość odzyskiwalna.
Przychody i wynik na robotach budowlanych i projektowych	Stopień realizacji/zaawansowania umów o roboty budowlane i projektowe.

15. Zasady rachunkowości

15.1. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na koniec okresu sprawozdawczego aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski.

Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów/kosztów finansowych w zależności od ich charakteru (dodatnie w przychodach, ujemne w kosztach).

Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

Dla potrzeb wyceny bilansowej przyjęte zostały następujące kursy:

Kurs obowiązujący na dzień	31.12.2017	31.12.2016
USD	3,4813	4,1793
EUR	4,1709	4,4240
GBP	4,7001	5,1445
CZK	0,1632	0,1637

Kurs średni, liczony jako średnia arytmetyczna kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca w danym okresie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
EUR	4,2447	4,3757

15.2. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia/kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają wynik finansowy w momencie ich poniesienia.

W momencie ujęcia środka trwałego wydzielane są części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, do których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności.

Istotne części zamienne i serwisowe ujmowane jako rzeczowe aktywa trwałe są amortyzowane zgodnie z przewidywanym okresem użytkowania, ale nie dłuższym niż okres użytkowania środków trwałych, które serwisują.

Jako środki trwałe ujmuje się koszty regularnych, znaczących przeglądów, których przeprowadzenie jest niezbędne w celu zapobieżenia wystąpienia usterek oraz których wartość w poszczególnych okresach sprawozdawczych różni się istotnie. Z uwagi na zasadę istotności oraz przewagę korzyści nad kosztami Grupa do znaczących przeglądów kwalifikuje przeglądy o wartości jednostkowej przekraczającej kwotę 1,5 miliona złotych i o okresie odstępu pomiędzy poszczególnymi przeglądami przekraczającymi 2 lata. Wartość przeglądu podlega amortyzacji w okresie do następnego przeglądu lub do końca okresu użytkowania danego środka trwałego w zależności od tego, który moment wystąpi wcześniej. Ewentualna pozostała wartość bilansowa kosztów poprzedniego przeglądu jest usuwana z wartości bilansowej środka trwałego.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany dalszy okres użytkowania danego składnika aktywów.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku dalszy okres użytkowania poszczególnych grup środków trwałych wynosi przeciętnie:

Typ	Okres
Budynki i budowle	27,0 lat
Maszyny i urządzenia techniczne	13,7 lat
Środki transportu	10,2 lat
Pozostałe	7,7 lat

Okres i metoda amortyzacji są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji, i traktowane jako zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny ujmuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów, w ciężar tej kategorii działalności, w której są wykorzystywane środki trwałe.

Jeżeli przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego zaistniały okoliczności, które wskazują na to, że wartość bilansowa rzeczowych aktywów trwałych może nie być możliwa do odzyskania, dokonywany jest przegląd tych aktywów pod kątem ewentualnej utraty wartości. Jeżeli istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości, a wartość bilansowa przekracza szacowaną wartość odzyskiwalną, wówczas wartość tych aktywów jest obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości są ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji pozostałe koszty operacyjne.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej po dokonaniu jej zbycia, likwidacji lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów jako przychody lub koszty w okresie, w którym dokonano usunięcia.

Środki trwałe będące w toku budowy lub montażu są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania.

15.3. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego są kapitalizowane jako część kosztu wytworzenia środków trwałych, w części w jakiej dają się bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów. Na koszty finansowania zewnętrznego składają się odsetki oraz zyski lub straty z tytułu różnic kursowych do wysokości odpowiadającej korekcie kosztu odsetek.

15.4. Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomości inwestycyjne wyceniane są zgodnie z zasadami określonymi do wyceny środków trwałych, tj. według cen nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy z tytułu utraty wartości.

Nieruchomości inwestycyjne są usuwane ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej w przypadku ich zbycia lub w przypadku stałego wycofania danej nieruchomości inwestycyjnej z użytkowania, gdy nie są spodziewane żadne przyszłe korzyści z jej sprzedaży. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia nieruchomości inwestycyjnej ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej są ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów w okresie, w którym dokonano usunięcia.

Przeniesienia poszczególnych nieruchomości do lub z nieruchomości inwestycyjnych dokonuje się tylko wówczas, gdy następuje zmiana sposobu ich użytkowania.

Jeżeli nieruchomości w części służą pozyskiwaniu przychodów z czynszów lub są utrzymywane ze względu na wzrost ich wartości, w pozostałej zaś części są wykorzystywane przy produkcji, dostawach dóbr, świadczeniu usług lub czynnościach administracyjnych, to traktuje się te części rozdzielnie, jeżeli można je oddzielnie sprzedać (lub oddać w leasing finansowy).

Nieruchomości inwestycyjne podlegają amortyzacji wg zasad określonych dla środków trwałych przeznaczonych na potrzeby jednostki. Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów. Przeciętny dalszy okres użytkowania nieruchomości inwestycyjnych na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosi około 33 lat.

15.5. Leasing i prawo wieczystego użytkowania gruntu

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu na dzień rozpoczęcia leasingu ujmuje się według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Umowy te w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej prezentowane są w pozycji „Pozostałe zobowiązania finansowe”. Koszty finansowe są ujmowane bezpośrednio w ciężar skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów.

Środki trwałe użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane przez okres ich ekonomicznej użyteczności lub w przypadku braku wystarczającej pewności, że leasingobiorca uzyska tytuł własności przed końcem okresu leasingu przez krótszy z dwóch okresów: szacowany okres użytkowania środka trwałego lub okres leasingu.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego ujmowane są jako koszty w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Prawo wieczystego użytkowania gruntu otrzymane nieodpłatnie na podstawie decyzji administracyjnej jest wyłączone z aktywów.

W przypadku prawa nabytego odpłatnie część długoterminowa ceny nabycia-ceny odstąpienia, to jest część ceny przypadającą do rozliczenia w okresie powyżej 1 roku, prezentowana jest w odrębnej pozycji skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej „Prawo wieczystego użytkowania gruntów”, a część krótkoterminowa w pozycji „Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe” jako tytuł czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów. Cenę nabycia wraz z wnoszonymi opłatami za używanie rozlicza się liniowo przez okres wieczystego użytkowania.

15.6. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji początkowo wycenia się w cenie nabycia, a w odniesieniu do aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe w koszcie wytworzenia. Nakłady poniesione na pozostałe wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie nie są aktywowane lecz ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Po ujęciu początkowym, wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Okres użytkowania wartości niematerialnych może być ograniczony lub nieokreślony. Wartości niematerialne o ograniczonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania odnosi się w ciężar tej kategorii działalności, w której są one wykorzystywane. Przeciętny dalszy okres użytkowania wartości niematerialnych na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosi około 9,5 lat.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są corocznie poddawane weryfikacji pod kątem ewentualnej utraty wartości, w odniesieniu do poszczególnych aktywów lub na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Koszty prac badawczych i rozwojowych

Koszty prac badawczych ujmowane są w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów w momencie poniesienia. Nakłady poniesione na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane. Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, do wyceny stosuje się model kosztu historycznego wymagający, aby składniki aktywów były ujmowane według cen nabycia/kosztów wytworzenia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu

utruty wartości. Poniesione nakłady są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży produktów, w których są wykorzystywane.

Wyszczególnienie	Patenty i licencje	Koszty prac rozwojowych	Oprogramowanie komputerowe	Pozostałe	Znaki towarowe
Okresy użytkowania	Okres trwania umowy z uwzględnieniem okresu możliwego przedłużenia użytkowania.	Indywidualnie przewidywany okres uzyskiwania korzyści.	5 lat	Indywidualnie przewidywany okres uzyskiwania korzyści.	Nieokreślony
Metoda amortyzacji	Liniowa				Nie dotyczy
Źródło pochodzenia	Nabyte	Wewnętrznie wytworzone	Nabyte		
Weryfikacja pod kątem utraty wartości	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości/badanie wartości odzyskiwalnej.				

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej są ustalane jako różnica pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów w okresie, w którym dokonano usunięcia.

15.7. Odzyskiwalna wartość aktywów długoterminowych

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa dokonuje oceny aktywów pod kątem istnienia przesłanek wskazujących na utratę ich wartości. W przypadku istnienia takiej przesłanki, dokonywane jest formalne oszacowanie wartości odzyskiwalnej. W przypadku, gdy wartość bilansowa danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne przewyższa jego wartość odzyskiwalną, uznaje się utratę jego wartości i dokonuje odpisu aktualizującego jego wartość do poziomu wartości odzyskiwalnej. Wartość odzyskiwalna jest jedną z dwóch wartości w zależności od tego, która z nich jest wyższa: wartością godziwą pomniejszoną o koszty zbycia lub wartością użytkową danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Dla potrzeb przeprowadzania testów na utratę wartości aktywów wg MSR 36 w Grupie wyodrębniane są ośrodki wypracowujące przepływy pieniężne, na poziomie których ustalana jest wartość odzyskiwalna.

15.8. Instrumenty finansowe

Instrumenty finansowe

Instrumentem finansowym jest każda umowa, która powoduje powstanie aktywa finansowego u jednej strony i zobowiązania finansowego lub instrumentu kapitałowego u drugiej strony.

Aktywa finansowe klasyfikuje się do następujących kategorii:

- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- pożyczki i należności,
- aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Zobowiązania finansowe klasyfikuje się do następujących kategorii:

- zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie.

Podstawę dokonania klasyfikacji stanowi cel nabycia aktywów finansowych oraz ich charakter. Klasyfikacja aktywów finansowych dokonywana jest przy ich początkowym ujęciu, a następnie poddaje się ją weryfikacji na każdy dzień sprawozdawczy.

Aktywa finansowe

Aktywa finansowe wycenia się na moment ich ujęcia w księgach w wartości godziwej. Początkowa wycena powiększana jest o koszty transakcji, z wyjątkiem aktywów finansowych zaliczonych do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Koszty transakcyjne ewentualnego zbycia składnika aktywów nie są uwzględniane przy późniejszej wycenie aktywów finansowych. Składnik aktywów finansowych jest wykazywany w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej, gdy jeden z podmiotów Grupy staje się stroną umowy (kontraktu), z której to aktywo finansowe wynika.

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa ocenia czy istnieją przesłanki wskazujące na utratę wartości składnika aktywów finansowych (lub grupy aktywów finansowych). W przypadku instrumentów zaliczonych do dostępnych do sprzedaży, przy ustalaniu, czy nastąpiła utrata wartości, bierze się pod uwagę między innymi znaczący lub przedłużający się spadek wartości godziwej papieru wartościowego.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Kategoria ta obejmuje dwie grupy aktywów: aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz aktywa finansowe wyznaczone w momencie ich początkowego ujęcia jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy. Składnik aktywów finansowych zalicza się do kategorii przeznaczonych do obrotu, jeżeli nabyty został w celu sprzedaży w krótkim terminie, oraz jeżeli stanowi część portfela, który generuje krótkoterminowe zyski lub też jest instrumentem pochodnym o dodatniej wartości godziwej.

Do kategorii tej należą przede wszystkim instrumenty pochodne (Grupa nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń) oraz instrumenty dłużne lub kapitałowe, które zostały nabyte w celu ich odsprzedaży w krótkim terminie.

Aktywa zaliczone do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy wyceniane są na każdy dzień sprawozdawczy w wartości godziwej a wszelkie zyski lub straty odnoszone są w przychody lub koszty finansowe. Wyceny instrumentów pochodnych w wartości godziwej dokonuje się na koniec każdego okresu sprawozdawczego w oparciu o wyceny przeprowadzone przez banki realizujące transakcje. Wszelkie zyski lub straty z tytułu wyceny instrumentów pochodnych odnoszone są w przychody lub koszty działalności operacyjnej, w przypadku instrumentów pochodnych zabezpieczających przed ryzykiem walutowym w przychody lub koszty finansowe. Pozostałe aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy wycenia się stosując notowania giełdowe, a w przypadku ich braku odpowiednie techniki wyceny (wykorzystanie cen niedawno zawartych transakcji lub cen ofertowych, porównanie do podobnych instrumentów, modele wyceny opcji). Wartość godziwą instrumentów dłużnych stanowią przyszłe przepływy pieniężne zdyskontowane bieżącą rynkową stopą procentową właściwą dla podobnych instrumentów.

Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. W zależności od ich terminu wymagalności zalicza się je do aktywów trwałych (aktywa wymagalne w terminie powyżej 1 roku od dnia sprawozdawczego) lub obrotowych (aktywa wymagalne w terminie do 1 roku od dnia

sprawozdawczego). Pożyczki i należności są wyceniane na koniec okresu sprawozdawczego według zamortyzowanego kosztu.

Do grupy tej zalicza się głównie należności z tytułu dostaw i usług oraz depozyty bankowe i inne środki pieniężne o terminie wymagalności przekraczającym 3 miesiące od daty ich założenia, jak również pożyczki i nabyte, nienotowane instrumenty dłużne, niezaliczone do pozostałych kategorii aktywów finansowych.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to inwestycje o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie zapadalności, co do których Grupa posiada zamiar i możliwość utrzymywania do upływu zapadalności. Do kategorii tej zaliczane są wyłącznie notowane instrumenty dłużne o ile nie zostały uprzednio zakwalifikowane do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy lub do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są na każdy dzień sprawozdawczy w zamortyzowanym koszcie z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to instrumenty finansowe, inne niż instrumenty pochodne, wyznaczone jako „dostępne do sprzedaży” albo niezaliczone do żadnej z pozostałych kategorii.

Do aktywów dostępnych do sprzedaży zaliczane są głównie instrumenty dłużne nabyte w celu lokowania nadwyżek finansowych, o ile instrumenty te nie zostały zakwalifikowane do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy z uwagi na zamiar krótkiego ich utrzymywania. Do kategorii tej zaliczane są inwestycje kapitałowe nie objęte obowiązkiem konsolidacji.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży zalicza się do aktywów trwałych, o ile nie istnieje zamiar zbycia inwestycji w ciągu 1 roku od dnia zakończenia okresu sprawozdawczego lub do aktywów obrotowych – w przeciwnym wypadku. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, z wyjątkiem inwestycji kapitałowych nie objętych konsolidacją, wyceniane są na każdy dzień sprawozdawczy w wartości godziwej a zyski i straty (za wyjątkiem strat z tytułu utraty wartości) ujmowane są w kapitale własnym. Inwestycje kapitałowe podlegające konsolidacji, ale nią nie objęte nie zalicza się do instrumentów finansowych i wycenia się w cenie nabycia z uwzględnieniem utraty wartości.

Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe wycenia się na moment ich ujęcia w księgach w wartości godziwej. W początkowej wycenie uwzględniane są koszty transakcji z wyjątkiem zobowiązań finansowych zaliczonych do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Koszty transakcyjne wyzbycia się składnika zobowiązań finansowych nie są uwzględniane przy późniejszej wycenie tych zobowiązań. Składnik zobowiązań finansowych jest wykazywany w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej, gdy jeden z podmiotów Grupy staje się stroną umowy (kontraktu), z której to zobowiązanie finansowe wynika.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Kategoria ta obejmuje dwie grupy zobowiązań: zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe wyznaczone w momencie ich początkowego ujęcia jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu są to zobowiązania, które zostały zaciągnięte głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie lub są częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie,

i dla których można potwierdzić generowanie krótkoterminowych zysków lub też stanowią instrumenty pochodne.

Do zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy należą przede wszystkim instrumenty pochodne (nie stosuje się rachunkowości zabezpieczeń) o ujemnej wartości godziwej. Zobowiązania zaliczone do zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej wyceniane są na każdy dzień sprawozdawczy w wartości godziwej. Wyceny instrumentów pochodnych w wartości godziwej dokonuje się na koniec każdego okresu sprawozdawczego w oparciu o wyceny przeprowadzone przez banki realizujące transakcje. Wszelkie zyski lub straty z tytułu wyceny instrumentów pochodnych odnoszone są w przychody lub koszty działalności operacyjnej a w przypadku instrumentów pochodnych zabezpieczających przed ryzykiem walutowym w przychody lub koszty finansowe. Wartość godziwą instrumentów dłużnych stanowią przyszłe przepływy pieniężne zdyskontowane bieżącą rynkową stopą procentową właściwą dla podobnych instrumentów. Wszelkie zyski lub straty z tego tytułu odnoszone są w przychody lub koszty finansowe.

Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Pozostałe zobowiązania finansowe, niezaliczone do zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy zalicza się do zobowiązań finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie. Do kategorii tej zaliczane są głównie zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz zaciągnięte kredyty i pożyczki. Zobowiązania zaliczone do tej kategorii wycenia się w zamortyzowanym koszcie z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

15.9. Wbudowane instrumenty pochodne

Wbudowane instrumenty pochodne są oddzielane od umów i traktowane jak instrumenty pochodne, jeżeli wszystkie poniższe warunki są spełnione:

- charakter ekonomiczny i ryzyko wbudowanego instrumentu nie są ściśle związane z ekonomicznym charakterem i ryzykiem umowy, w którą dany instrument jest wbudowany,
- samodzielny instrument z identycznymi warunkami realizacji jak instrument wbudowany spełniałby definicję instrumentu pochodnego,
- instrument hybrydowy (złożony) nie jest wykazywany w wartości godziwej, a zmiany jego wartości godziwej nie są odnoszone w wynik finansowy.

Wbudowane instrumenty pochodne są wykazywane w podobny sposób jak samodzielne instrumenty pochodne, które nie są uznane za instrumenty zabezpieczające.

15.10. Zapasy i prawa majątkowe

Zapasy obejmują w szczególności:

- materiały - zużywające się jednorazowo lub stopniowo,
- towary,
- produkty (wyroby i usługi) wytworzone lub przetworzone, zdatne do sprzedaży lub w toku produkcji,
- półprodukty i produkcja w toku (w działalności usługowej).

Do materiałów zużywających się jednorazowo w cyklu produkcyjnym zalicza się nabyte: surowce i materiały podstawowe, materiały pomocnicze, paliwa, opakowania, części zamienne oraz odpadki, produkty uboczne i odzyski powstałe w toku produkcji lub opakowania wytworzone we własnym zakresie.

Do materiałów zużywających się stopniowo zalicza się składniki o okresie użytkowania krótszym niż rok, niezależnie od wartości oraz, niezależnie od okresu użytkowania, składniki o stosunkowo niskiej wartości, których zakwalifikowanie do materiałów nie zniekształca aktywów Grupy.

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia/kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Rodzaj zapasu	Zasady wyceny
Materiały	Cena nabycia ustalona metodą średniej ważonej, w jednostkach zależnych konsolidowanych metodą pełną wycena rozchodu następuje wg metody FIFO .
Produkty gotowe, półprodukty i produkcja w toku	Koszt bezpośredni materiałów i robocizny oraz odpowiedni narzut pośrednich kosztów produkcji ustalony przy założeniu normalnego wykorzystania mocy produkcyjnych, z wyłączeniem kosztów finansowania zewnętrznego.
Towary	Cena nabycia ustalona metodą średniej ważonej.
Prawa majątkowe	Nabyte wg ceny nabycia, wygenerowane lub otrzymane nieodpłatnie wg wartości godziwej.

Na cenę nabycia lub koszt wytworzenia zapasów składają się wszystkie koszty zakupu, koszty przetworzenia oraz inne koszty poniesione w trakcie doprowadzenia zapasów do ich aktualnego miejsca i stanu.

Koszty zakupu zapasów składają się z ceny zakupu, ceł importowych i pozostałych podatków (inne niż te możliwe do odzyskania w okresie późniejszym przez jednostkę gospodarczą od urzędów skarbowych) oraz kosztów transportu, załadunku, wyładunku oraz innych kosztów dających się bezpośrednio przyporządkować do pozyskania wyrobów, materiałów i usług. Przy określaniu kosztów zakupu odejmuje się opusty, rabaty handlowe i inne podobne pozycje.

Ceną sprzedaży netto możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywana w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

Wygenerowane prawa majątkowe ujmowane są na bieżąco jako zapasy oraz drugostronnie jako zmniejszenie kosztów produkcji. Do czasu potwierdzenia ilości odpowiednio przez Urząd Regulacji Energetyki i audyt weryfikujący zmiany ujętych w ewidencji praw majątkowych traktuje się jako zmiany szacunków.

Prawa majątkowe przyznane z tytułu zrealizowania projektów zakwalifikowanych do Krajowego Planu Inwestycyjnego (KPI) lub z tytułu zrealizowania projektów poprawy efektywności energetycznej wyceniane są na moment początkowego ujęcia w wartości godziwej i ujmowane jako „Prawa majątkowe” a drugostronnie jako „Dotacja” do środków trwałych nabytych/wytworzonych w ramach realizacji projektu. Początkowe ujęcie nieodpłatnie przyznanych praw majątkowych ujmuje się jako składnik aktywów – „Prawa majątkowe” w korespondencji z „Dotacjami”.

Wartość godziwą praw majątkowych stanowi iloczyn ich ilości i ceny rynkowej z dnia ujęcia, z uwzględnieniem warunków cenowych wynikających z zawartych umów.

Zapasy i prawa majątkowe są wykazywane w wartości netto (pomniejszonej o odpisy aktualizujące). Odpisy aktualizujące wartość zapasów tworzy się w związku z utratą ich wartości, celem doprowadzenia wartości zapasów i praw majątkowych do poziomu wartości netto możliwej do odzyskania.

Odpisy aktualizujące ujmowane są w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów odpowiednio w pozycji:

- kosztu wytworzenia sprzedanych produktów - w przypadku utraty wartości wyrobów gotowych, półfabrykatów, produkcji w toku, materiałów i surowców służących do produkcji praw majątkowych przeznaczonych na potrzeby własne,
- wartości sprzedanych towarów i materiałów - w przypadku utraty wartości towarów i materiałów i praw majątkowych przeznaczonych do sprzedaży.

Odwrócenie odpisu aktualizującego wartość zapasów ujmowane jest jako zmniejszenie:

- kosztu wytworzenia sprzedanych produktów - w przypadku ustania przyczyny powodującej utratę wartości wyrobów gotowych, półfabrykatów, produkcji w toku, materiałów i surowców służących do produkcji oraz praw majątkowych przeznaczonych na potrzeby własne,
- wartości sprzedanych towarów i materiałów - w przypadku ustania przyczyny powodującej utratę wartości towarów i materiałów oraz praw majątkowych przeznaczonych do sprzedaży.

Skutki różnic wynikających z inwentaryzacji ujmowane są w działalności, której dotyczą.

Prawa do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

Przyznane nieodpłatnie prawa do emisji CO₂ ujmowane są w wartości godziwej ustalonej wg ceny rynkowej z dnia ich przyznania z uwzględnieniem kursu waluty ustalonego przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego obowiązującego na ten dzień. Początkowe ujęcie nieodpłatnie przyznanych praw do emisji ujmuje się jako składnik aktywów – „Prawa majątkowe” w korespondencji z „Dotacjami”.

Należne lecz nieprzyznane prawa do emisji ujmuje się jako należności. Do czasu przyznania praw do emisji zmiany wartości tych praw traktuje się jako zmiany szacunków.

Opłaty za przyznanie praw łącznie z opłatą za wpisanie do rejestru nie stanowią wartości tych praw i ujmowane są jako czynne rozliczenia międzyokresowe. Wniesione opłaty są odnoszone w koszt własny sprzedaży proporcjonalnie do ich wykorzystania w danym okresie rozliczeniowym.

W przypadku nabycia praw, prawa te na moment początkowego ujęcia wyceniane są w cenie nabycia.

W oparciu o rzeczywistą emisję koszty bieżącego okresu obciążane są wartością praw przypadających na tę emisję w korespondencji z pozycją bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów. Utworzone bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów obciążają koszt własny sprzedaży. Równolegle do obciążenia kosztów następuje rozliczenie dotacji – odciążenie kosztów – do wysokości wartości praw przyznanych nieodpłatnie przeznaczonych do umorzenia.

Na koniec okresu sprawozdawczego wartość praw jest weryfikowana w odniesieniu do ich wartości rynkowej na dzień bilansowy. W przypadku spadku ich wartości dokonuje się odpisu z tytułu utraty wartości w ciężar kosztów wytworzenia sprzedanych produktów, jeśli prawa te przeznaczone są na potrzeby własnego zużycia. W przypadku ustania przyczyn, dla których dokonano odpisu, nie później niż na koniec okresu sprawozdawczego, następuje jego całkowite lub częściowe rozliczenie (odwrotzenie).

W przypadku sprzedaży praw, przychody z tytułu sprzedaży ujmowane są na zasadach ogólnych.

Wykorzystane prawa do emisji ulegają umorzeniu i wyłącza się je z ewidencji. Wyłączenie z ewidencji następuje w korespondencji z biernymi rozliczeniami międzyokresowymi kosztów (następuje rozliczenie rmk).

Wartość niewykorzystanych i niesprzedanych praw do emisji, które ulegają umorzeniu odpisuje się w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych.

15.11. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności finansowe wycenia się na koniec okresu sprawozdawczego według zamortyzowanego kosztu (tj. zdyskontowane przy użyciu efektywnej stopy procentowej) pomniejszonego o odpisy z tytułu utraty wartości. W przypadku należności krótkoterminowych o terminie płatności do 365 dni przyjmuje się, że wycena ta odpowiada kwocie należnej zapłaty.

Należności z tytułu dostaw i usług są aktywami finansowymi, niebędącymi instrumentami pochodnymi, o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowanymi na aktywnym rynku. Należności z tytułu dostaw i usług powstają w wyniku podstawowej działalności Grupy.

Należności z tytułu dostaw i usług korygowane są o należne rabaty (dyskonto, premie, bonusy, upusty) z uwagi na przyjęte założenie, że ich rozliczenie odbywać się będzie poprzez potrącenie.

Pozostałe należności stanowią:

a/ inne należności spełniające definicję aktywów finansowych, w tym:

- należności z tytułu rozliczenia pochodnych instrumentów finansowych,
- należności z tytułu dywidend,
- odsetki od należności,
- zaliczki, które będą rozliczone w formie pieniężnej,
- pozostałe należności finansowe,

b/ inne należności nie spełniające definicji aktywów finansowych, w tym:

- przekazane zaliczki na dostawy oraz na środki trwałe, środki trwałe w budowie i wartości niematerialne, które zostaną rozliczone poprzez fizyczną dostawę lub wykonanie usługi,
- należności z tytułu podatków (inne niż należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego),
- pozostałe należności niefinansowe,
- rozliczenia międzyokresowe czynne.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Należności niestanowiące aktywów finansowych ujmuje się początkowo w wartości nominalnej i wycenia na koniec okresu sprawozdawczego w kwocie wymagającej zapłaty.

Wartość należności jest aktualizowana przy uwzględnieniu stopnia prawdopodobieństwa ich zapłaty poprzez dokonanie odpisu aktualizującego. Odpis z tytułu utraty wartości należności z tytułu dostaw i usług tworzy się, gdy istnieją obiektywne dowody na to, że nie będzie można otrzymać wszystkich należnych kwot wynikających z pierwotnych warunków umownych.

Jeżeli istnieją obiektywne dowody wskazujące, że nastąpiła utrata wartości należności wykazywanych według zamortyzowanego kosztu, kwota straty z tytułu utraty wartości ustalana jest jako różnica pomiędzy wartością bilansową aktywa i wartością bieżącą przyszłych strumieni pieniężnych zdyskontowanych w oparciu o efektywną stopę procentową. Prawdopodobieństwo uzyskania przyszłych strumieni pieniężnych ustalone jest w oparciu o analizę danych historycznych. Kwota odpisów może ulec zmniejszeniu w przypadku posiadania wiarygodnych dokumentów, z których wynika, iż należności zostały zabezpieczone i ich zapłata jest wysoce prawdopodobna.

W szczególności dokonuje się odpisu aktualizującego w wysokości 100% w odniesieniu do należności:

- od dłużników postawionych w stan likwidacji lub upadłości, do wysokości nie objętej gwarancją lub innym zabezpieczeniem,
- od dłużników w przypadku oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości, jeżeli masa dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego w pełnej wysokości roszczenia,
- kwestionowane przez dłużników oraz z zapłatą których dłużnik zalega do wysokości nie pokrytej gwarancją lub innymi zabezpieczeniami, jeśli ocena sytuacji gospodarczej i finansowej dłużnika wskazuje, że spłata należności w umownej kwocie w najbliższym półroczu nie jest możliwa,
- stanowiących równowartość kwot podwyższających należności, w stosunku do których uprzednio dokonano odpisu aktualizującego w wysokości tych kwot do czasu ich otrzymania lub odpisania,
- przeterminowanych lub nieprzeterminowanych o znacznym stopniu prawdopodobieństwa nieściągalności, w wiarygodnie oszacowanej kwocie odpisu na nieściągalne należności,
- należnych odsetek za zwłokę w zapłacie,
- należności, których termin wymagalności zapłaty na koniec okresu sprawozdawczego przekroczył 180 dni w wysokości nie objętej zabezpieczeniem.

Odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług ujmują się w ciężar kosztów sprzedaży, z wyjątkiem odpisów aktualizujących dotyczących należności z tytułu odsetek od należności z tytułu dostaw i usług, które ujmują się w kosztach finansowych. Odpisy aktualizujące odnoszące się do pozostałych należności, innych niż należności odsetkowe, ujmują się w pozostałych kosztach operacyjnych. Odwrócenie odpisów aktualizujących wartość należności ujmują się, jeżeli w kolejnych okresach utrata wartości uległa zmniejszeniu, a wzrost wartości aktywów finansowych może być przypisany do zdarzeń występujących po momencie ujęcia odpisu. W wyniku odwrócenia odpisu wartość bilansowa aktywów finansowych nie może przekraczać wysokości zamortyzowanego kosztu, jaki zostałby ustalony, gdyby uprzednio nie ujęto odpisu z tytułu utraty wartości. Odwrócenie odpisu ujmują się w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów odpowiednio jako zmniejszenie kosztów sprzedaży lub jako przychody finansowe/pozostałe przychody operacyjne.

15.12. Pozostałe aktywa finansowe

Pozostałe aktywa finansowe wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej obejmują pożyczki udzielone oraz lokaty bankowe i inne środki pieniężne ulokowane na okres przekraczający trzy miesiące licząc od daty ich ulokowania.

15.13. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej obejmują środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składa się ze środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazanych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej, skorygowanych o naliczone na dzień bilansowy odsetki oraz różnice kursowe z wyceny walut obcych.

15.14. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwałe (lub grupy do zbycia) klasyfikuje się jako przeznaczone do sprzedaży, jeżeli ich wartość bilansowa będzie odzyskana raczej poprzez transakcje sprzedaży niż poprzez kontynuowanie użytkowania, pod warunkiem, iż są dostępne do natychmiastowej sprzedaży w obecnym stanie, z zachowaniem warunków, które są zwyczajowo stosowane przy sprzedaży tych aktywów (lub grup do zbycia) oraz ich sprzedaż jest wysoce uprawdopodobniona.

Aktywa trwałe (lub grupy do zbycia) wycenia się według niższej z dwóch wartości: wartości bilansowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia. Różnica z wyceny do wartości godziwej ujmowana jest w pozostałych kosztach operacyjnych. W momencie późniejszej wyceny, ewentualne odwrócenie wartości godziwej ujemuje się w pozostałych przychodach operacyjnych.

W przypadku, gdy jednostka nie spełnia już kryteriów kwalifikacji składnika aktywów jako przeznaczony do sprzedaży, składnik aktywów, który ujemuje się w tej pozycji bilansowej, z której był uprzednio przekwalifikowany i wycenia się go w kwocie niższej z dwóch:

- wartości bilansowej z dnia poprzedzającego klasyfikację składnika aktywów jako przeznaczony do sprzedaży, skorygowanej o amortyzację lub aktualizację wyceny, która zostałaby ujęta, gdyby składnik aktywów nie został zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży lub
- wartości odzyskiwalnej z dnia podjęcia decyzji o jego nie sprzedawaniu.

15.15. Kapitał własny

Kapitały własne ujemuje się w księgach rachunkowych z podziałem na jego rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami statutu Jednostki Dominującej.

Kapitał zakładowy wykazywany jest w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w wysokości wykazywanej w statucie Jednostki Dominującej i Krajowym Rejestrze Sądowym.

Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej stanowią nadwyżki osiągnięte przy emisji, pomniejszone o koszty poniesione w związku z emisją akcji.

Zyski zatrzymane stanowią: kapitał zapasowy, kapitały rezerwowe i pozostałe, niepodzielony zysk lub niepokryta strata z lat ubiegłych (skumulowane zyski/straty z lat ubiegłych), wynik finansowy bieżącego roku obrotowego.

15.16. Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne ujmowane są według wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej. Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane przy rozliczeniu zobowiązania.

15.17. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe

Zobowiązania stanowią obecny, wynikający z przeszłych zdarzeń obowiązek, którego wypełnienie, według oczekiwań, spowoduje wypływ środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług obejmują:

- zobowiązania przypadające do zapłaty za dobra lub usługi, które zostały dostarczone/wykonane oraz zafakturowane lub formalnie uzgodnione z dostawcą,

- rozliczenia międzyokresowe bierne, czyli zobowiązania przypadające do zapłaty za dobra lub usługi, które zostały dostarczone/wykonane, ale nie zostały opłacone, zafakturowane lub formalnie uzgodnione z dostawcą, przy czym kwota lub termin zapłaty są mniej niepewne niż w przypadku rezerw,
- zobowiązania przypadające do zapłaty za materiały i towary, które jeszcze nie zostały dostarczone, ale zgodnie z obowiązującymi warunkami współpracy, znaczące ryzyka i korzyści związane z ich własnością przeszły już na Grupę.

Pozostałe zobowiązania obejmują:

a/ zobowiązania spełniające definicję zobowiązań finansowych, w tym:

- zobowiązania z tytułu wynagrodzeń osobowych,
- zobowiązania z tytułu dywidend,
- zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, jeżeli ich rozliczenie nastąpi w formie pieniężnej,
- zobowiązania z tytułu nabycia rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych itp.,
- bierne rozliczenia międzyokresowe, czyli zobowiązania przypadające do zapłaty za dobra lub usługi, które zostały dostarczone/wykonane, ale nie zostały opłacone, zafakturowane lub formalnie uzgodnione z dostawcą, przy czym kwota lub termin zapłaty są mniej niepewne niż w przypadku rezerw, inne niż zaklasyfikowane do zobowiązań z tytułu dostaw i usług,

b/ zobowiązania niespełniające definicji zobowiązań finansowych, w tym:

- zobowiązania z tytułu podatków (inne niż zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego, które są prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej odrębnie), opłat, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych tytułów publicznoprawnych,
- bierne rozliczenia międzyokresowe inne niż zaklasyfikowane do zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz innych zobowiązań finansowych, w tym oszacowane opłaty za korzystanie ze środowiska naturalnego, dla których moment płatności przypada w okresach późniejszych niż koniec okresu sprawozdawczego i na które nie otrzymano jeszcze decyzji potwierdzającej powstania zobowiązania,
- otrzymane zaliczki, które zostaną rozliczone poprzez fizyczną dostawę wyrobów gotowych, towarów lub wykonanie usługi,
- zobowiązania wobec pracowników, jeżeli ich uregulowanie nastąpi w innej formie niż poprzez wypłatę środków pieniężnych,
- zobowiązania wobec pracowników z tytułu podróży służbowych,
- fundusze specjalne, w tym zobowiązanie z tytułu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (ZFŚS) po pomniejszeniu o środki pieniężne, należności z tytułu pożyczek udzielonych ze środków z ZFŚS,
- rozliczenia międzyokresowe przychodów, z wyjątkiem dotacji rządowych prezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej odrębnie.

Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, na koniec okresu sprawozdawczego wycenia się według zamortyzowanego kosztu, tj. zdyskontowane przy użyciu efektywnej stopy procentowej. W przypadku zobowiązań krótkoterminowych o terminie płatności do 365 dni przyjmuje się, że wycena ta odpowiada kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania niezaliczone do zobowiązań finansowych wycenia się w kwocie wymagającej zapłaty.

15.18. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje wypływ korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte

rezerwą zostaną zwrócone, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

15.19. Świadczenia pracownicze

Nagrody jubileuszowe, odprawy emerytalne i rentowe, odprawy pośmiertne oraz odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych na rzecz emerytów i rencistów

Zgodnie z obowiązującymi Grupę przepisami dotyczącymi wynagradzania pracownikom przysługuje nagroda jubileuszowa i odprawa emerytalno-rentowa, natomiast w przypadku śmierci pracownika osobom uposażonym odprawa pośmiertna. Grupa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalno-rentowych i pośmiertnych oraz nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Niektóre podmioty Grupy dokonują odpisu na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych na rzecz emerytów i rencistów. Grupa nie wydziela aktywów, które w przyszłości służyłyby uregulowaniu zobowiązań z tytułu odpraw emerytalno-rentowych i nagród jubileuszowych.

Wartość przyszłych zobowiązań z tytułu nagród jubileuszowych, odpraw emerytalnych i rentowych oraz odpraw pośmiertnych, jak również odpisu na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych na rzecz obecnych i przyszłych emerytów i rencistów wyliczana jest przez uprawnionego aktuariusza przy zastosowaniu metody prognozowanych uprawnień jednostkowych z uwzględnieniem prognozowanego wzrostu wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru przyszłych świadczeń, założonej stopy dyskonta, założonym prawdopodobieństwie osiągnięcia odpowiedniego stażu pracy (prawdopodobieństwie osiągnięcia uprawnień do nagrody jubileuszowej), prawdopodobieństwie dożycia przez pracownika wieku emerytalnego (prawdopodobieństwo osiągnięcia uprawnień do jednorazowej odprawy emerytalnej), prawdopodobieństwie inwalidztwa pracownika przed osiągnięciem wieku emerytalnego (prawdopodobieństwo osiągnięcia uprawnień do jednorazowej odprawy rentowej), pod warunkiem pozostania w stosunku pracy z obecnym pracodawcą.

Wysokość rezerwy aktualizowana jest co najmniej na koniec danego roku obrotowego. Korekta zwiększająca lub zmniejszająca wysokość rezerwy odnoszona jest w koszty działalności operacyjnej, za wyjątkiem zysków/(strat) aktuarialnych dotyczących programów określonych świadczeń po okresie zatrudnienia, które ujmowane są w innych całkowitych dochodach.

Wykorzystanie rezerw powoduje zmniejszenie rezerwy. Rozwiązanie powyższej rezerwy koryguje (zmniejsza) odpowiednio koszty operacyjne lub inne całkowite dochody.

Świadczenie związane z ustaniem stosunku pracy

W przypadku rozwiązania stosunku pracy, pracownikom przysługują świadczenia przewidziane przez obowiązujące w Polsce przepisy prawa pracy, między innymi ekwiwalent z tytułu niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego oraz odszkodowania z tytułu zobowiązania do powstrzymania się od prowadzenia działalności konkurencyjnej wobec pracodawcy.

Wysokość ekwiwalentu z tytułu niewykorzystanych urlopów aktualizowana jest na ostatni dzień roku obrotowego oraz na ostatni dzień półrocza danego roku obrotowego.

Rezerwy/rozliczenia międzyokresowe kosztów/zobowiązania na pozostałe świadczenia związane z ustaniem stosunku pracy tworzone są w momencie ustania stosunku pracy.

Nagroda roczna

Pracownikom Jednostki Dominującej przysługuje prawo do nagrody rocznej. Jej wysokość, zgodnie z przyjętymi w Spółce regulacjami, uzależniona jest od uzyskanych w danym roku wyników finansowych. W odniesieniu do Członków Zarządów podmiotów wchodzących w skład Grupy prawo do nagrody rocznej uzależnione jest od stopnia realizacji wyznaczonych celów. Rezerwa na nagrodę roczną tworzona jest w ciężar kosztów operacyjnych.

Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych z zysku netto

Zgodnie z obowiązującymi Grupę przepisami możliwe jest przeznaczenie części zysku na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych. W związku z tym, że na koniec okresu sprawozdawczego nie jest możliwe wiarygodne oszacowanie kwoty zobowiązania Grupa ujmuje koszty świadczeń pracowniczych dotyczących odpisów na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych z zysku netto w kosztach roku obrotowego, w którym podjęta została uchwała o przeznaczeniu części zysku netto na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych.

Pozostałe świadczenia pracownicze

Koszty pozostałych świadczeń pracowniczych są ujmowane w kosztach roku obrotowego, w którym zostały zatwierdzone do wypłaty, chyba że możliwe jest wiarygodne określenie kwoty świadczenia.

15.20. Przychody

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) i podatek akcyzowy oraz rabaty (dyskonta, premie, bonusy, upusty).

Wysokość przychodów ustala się według wartości godziwej otrzymanej bądź należnej zapłaty.

Przychody wycenia się według wartości zdyskontowanej, w przypadku, gdy wpływ zmian wartości pieniądza w czasie jest istotny (za taki uważa się okres uzyskania zapłaty dłuższy niż 365 dni).

W przypadku ujmowania przychodów w wartości zdyskontowanej, wartość dyskonta jest odnoszona stosownie do upływu czasu jako zwiększenie wartości należności, a drugostronnie jako przychody finansowe.

Przychody ujmowane i prezentowane są w podziale na przychody ze sprzedaży (produktów, materiałów i towarów), pozostałe przychody operacyjne (dotyczące majątku trwałego, dotacji, kar i odszkodowań) oraz przychody finansowe (dotyczące działalności o charakterze finansowym, w tym majątku finansowego, różnic kursowych oraz wyniku na transakcjach zabezpieczających przed ryzykiem walutowym oraz lokowania nadwyżek środków pieniężnych).

15.20.1. Sprzedaż produktów, materiałów i towarów

Przychody ze sprzedaży wyrobów gotowych, materiałów i towarów ujmowane są, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do produktów, materiałów i towarów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

15.20.2. Świadczenie usług

Przychody z tytułu świadczenia usług ujmowane są po ich wykonaniu, chyba że z zawartych umów wynika etapowe rozliczanie ich realizacji.

15.20.3. Świadczenie usług budowlano-montażowych

Przychody z umów o budowę składników aktywów (roboty budowlano-montażowe) ustala się w oparciu o rozwiązania przewidziane w MSR 11 „Umowy o usługę budowlaną”. Przychody z umowy wycenia się w wartości godziwej otrzymanej lub należnej zapłaty.

Jeżeli można wiarygodnie oszacować wynik umowy o usługę budowlano-montażową, przychody i koszty związane z umową ujmuje się jako przychody i koszty odpowiednio do stanu zaawansowania realizacji umowy na dzień bilansowy. Przewidywaną stratę z budowy niezwłocznie ujmuje się jako koszt. Kary z tytułu opóźnień w realizacji umów korygują przychody z danej umowy.

Stosowane są następujące metody pomiaru stopnia zaawansowania prac dla niezakończonych robót budowlano-montażowych i projektowych:

1/ Metoda obmiaru wykonanych prac – polegająca na technicznym pomiarze wykonanych od rozpoczęcia umowy do ostatniego dnia okresu sprawozdawczego prac wyrażonych w jednostkach naturalnych lub w procencie ceny umownej bądź jej składowych. Metoda obmiaru wykonanych prac ma zastosowanie dla zleceń o globalnym budżecie przychodów równym lub większym od 300 tysięcy złotych dla usług o charakterze budowlano-montażowym,

2/ Metoda kosztowa – polega na określeniu na ostatni dzień okresu sprawozdawczego stopnia zaawansowania prac w takim procencie, jaki stanowi udział poniesionych od rozpoczęcia umowy do ostatniego dnia okresu sprawozdawczego kosztów umowy w całkowitej kwocie kosztów wykonania umowy, obejmującej koszty już poniesione oraz wynikające z aktualnego globalnego budżetu kosztów, koszty wymagające jeszcze poniesienia dla pełnego wykonania umowy. Metoda kosztowa ustalenia stopnia zaawansowania umowy ma zastosowanie dla kontraktów o globalnym budżecie przychodów przekraczających kwoty 50 tysięcy złotych dla usług o charakterze budowlano-montażowym oraz 300 tysięcy złotych dla usług o charakterze projektowym.

3/ Metoda pomiaru pracochłonności – metoda oparta jest na pomiarze za pomocą miary roboczogodziny – pracochłonności prac wykonanych w ramach kontraktu. Polega ona na porównaniu ilości wykonanej pracy z ilością pracy zaplanowanej, mierzoną w roboczogodzinach. Iloraz tych dwóch wielkości stanowi stopień zaawansowania prac. Metoda ta ma zastosowanie do kontraktów, w których koszt robocizny z narzutami stanowi ponad 80% wszystkich planowanych kosztów bezpośrednich (suma kosztów robocizny, materiałów, sprzętu, podwykonawstwa, bez narzutu kosztów wydziałowych). Metoda ma zastosowanie dla robót o przewidywanych przychodach nie niższych niż 50 tysięcy złotych dla usług o charakterze budowlano-montażowym oraz 300 tysięcy złotych dla usług o charakterze projektowym.

4/ Metoda zysku zerowego – szacowany przychód ustala się w wysokości tej części dotychczas poniesionych kosztów, w której ich pokrycie jest wysoce prawdopodobne. Metoda ma zastosowanie dla robót, dla których szacowany przychód jest niższy niż 50 tysięcy złotych dla usług o charakterze budowlano-montażowym oraz 300 tysięcy złotych dla usług o charakterze projektowym.

15.20.4. Odsetki

Przychody z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich narastania (z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej, stanowiącej stopę dyskontującą przyszłe wpływy gotówkowe przez szacowany okres użytkowania instrumentów finansowych) w stosunku do wartości bilansowej netto danego składnika aktywów finansowych.

15.20.5. Dywidendy

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

15.20.6. Przychody z tytułu wynajmu

Przychody z tytułu wynajmu nieruchomości inwestycyjnych ujmowane są metodą liniową przez okres wynajmu w stosunku do otwartych umów.

15.21. Koszty

Koszty ujmowane są z uwzględnieniem zasady kompletności, współmierności i ostrożności. Ponoszone przez Grupę koszty ujmowane i prezentowane są w podziale na koszty operacyjne, pozostałe koszty operacyjne oraz koszty finansowe.

Koszty operacyjne obejmują koszty wytworzenia sprzedanych produktów, wartość sprzedanych towarów i materiałów, koszty sprzedaży i handlowe oraz koszty ogólnego zarządu.

Koszty w układzie rodzajowym ujmowane są w momencie ich wpływu na wynik finansowy, niezależnie od momentu ich poniesienia.

Pozostałe koszty operacyjne obejmują transakcje dotyczące majątku trwałego, dotacji oraz kar i odszkodowań.

Koszty finansowe obejmują transakcje związane z pozyskaniem i obsługą zewnętrznych źródeł finansowania działalności Spółki, transakcje dotyczące majątku finansowego, różnice kursowe oraz wyniki na transakcjach zabezpieczających przed ryzykiem walutowym.

15.22. Dotacje

Dotacje ujmuje się w momencie zaistnienia uzasadnionej pewności, że dotacja zostanie uzyskana oraz, że spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki.

Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana na koncie przychodów przyszłych okresów, a następnie stopniowo odpisywana w pozostałe przychody operacyjne, przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów, równoległe do odpisów amortyzacyjnych.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana współmiennie do kosztów, które dotacja ta ma kompensować.

Jeżeli dotacja jest formą rekompensaty za już poniesione koszty lub straty, lub została przyznana celem udzielenia jej natychmiastowego finansowego wsparcia, bez towarzyszących przyszłych kosztów, ujmuje się ją jako przychód w okresie, w którym stała się należna.

Rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne otrzymane w formie dotacji ujmuje się w wartości godziwej.

15.23. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy obejmuje część bieżącą i odroczoną.

Rezerwa na podatek dochodowy jest tworzona w stosunku do wszystkich różnic przejściowych występujących na koniec okresu sprawozdawczego między wartością podatkową aktywów i pasywów a ich wartością bilansową wykazaną w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania

nie mającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz

- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych aktywów podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości wyżej wymienione różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na koniec każdego okresu sprawozdawczego i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Ulgi w podatku dochodowym z tytułu prowadzenia działalności na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej (SSE), tj. zwolnienie z podatku dochodu osiągniętego z działalności prowadzonej na terenie SSE na podstawie uzyskanych zezwoleń, Grupa ujmuje w wysokości i w momencie rzeczywistego korzystania z ulgi. Należna a niewykorzystana kwota ulgi prezentowana jest w pozycjach pozabilansowych, jako należność warunkowa.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczonego wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na koniec okresu sprawozdawczego lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na koniec okresu sprawozdawczego.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym.

W skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej rezerwy lub aktywa z tytułu podatku odroczonego prezentowane są po skompensowaniu na poziomie poszczególnych jednostek.

15.24. Połączenia jednostek

Połączenia jednostek rozliczane są na dzień nabycia metodą nabycia. Dniem nabycia jest dzień, w którym Grupa obejmuje kontrolę nad jednostką nabywaną. Grupa ujmuje wartość firmy na dzień nabycia jako:

- wartość godziwą przekazanej zapłaty; powiększoną o
- ujętą wartość udziałów niekontrolujących w jednostce przejmowanej; powiększoną o
- wartość godziwą dotychczas posiadanych kapitałów w jednostce nabywanej, jeśli połączenie odbywa się etapami; pomniejszoną o
- ujętą wartość godziwą netto nabytych identyfikowalnych aktywów oraz przejętych zobowiązań i zobowiązań warunkowych.

W sytuacji, gdy różnica przybiera wartość ujemną, zysk na okazyjnym nabyciu ujmowany jest na dzień przejścia w pozostałych przychodach operacyjnych.

Wartość godziwa przekazanej zapłaty nie zawiera kwot związanych z rozliczeniem wcześniej istniejących powizań. Kwoty te zasadniczo są ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu całkowitych dochodów bieżącego okresu.

Koszty związane z nabyciem, inne niż odnoszące się do emisji instrumentów dłużnych lub kapitałowych, które Grupa ponosi w związku z połączeniem jednostek rozlicza się jako koszt okresu, w którym zostały poniesione i prezentuje jako koszty zarządu.

Zapłata warunkowa jest ujmowana w wartości godziwej na dzień nabycia. Jeśli zapłata warunkowa klasyfikowana jest jako składnik kapitału własnego, nie jest ponownie wyceniana, a jej rozliczenie jest ujęte w kapitałach. W innym przypadku późniejsze zmiany wartości godziwej zapłaty warunkowej są ujmowane w zysku lub stracie bieżącego okresu.

Wyniki finansowe jednostek zależnych nabytych lub sprzedanych w ciągu roku ujmuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym od/do momentu ich efektywnego nabycia lub zbycia.

Udziały niekontrolujące w aktywach netto konsolidowanych podmiotów zależnych prezentowane są odrębnie od kapitału własnego przypadającego akcjonariuszom Jednostki Dominującej. Na udziały niekontrolujące składają się wartości udziałów na dzień połączenia jednostek gospodarczych oraz udziały niekontrolujące w zmianach w kapitale własnym począwszy od daty połączenia.

15.25. Inwestycje kapitałowe w jednostki stowarzyszone/wspólne przedsięwzięcia

Udziały w jednostkach stowarzyszonych/wspólnych przedsięwzięciach prezentowane są w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w aktywach trwałych jako „Inwestycje wyceniane metodą praw własności”.

Wyniki finansowe, aktywa i zobowiązania jednostek stowarzyszonych/wspólnych przedsięwzięć ujmuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym według wyceny dokonanej metodą praw własności. Zgodnie z metodą praw własności inwestycje w jednostkę stowarzyszoną/wspólne przedsięwzięcie wykazuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej po koszcie historycznym, ze stosowną korektą o zaistniałe po dacie przejścia zmiany udziału Grupy w aktywach netto jednostki stowarzyszonej/wspólnego przedsięwzięcia, pomniejszonym o wszelkie utraty wartości poszczególnych inwestycji.

Nadwyżkę ceny nabycia nad wartością godziwą dających się zidentyfikować aktywów netto jednostki stowarzyszonej/wspólnych przedsięwzięć na dzień nabycia ujmuje się jako wartość firmy. Wartość firmy włączona jest do wartości bilansowej inwestycji oraz podlega ocenie pod kątem utraty wartości w ramach tej inwestycji. Jakąkolwiek nadwyżkę udziału Grupy w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych nad kosztem przejścia

po dokonaniu przeszacowania ujmuje się niezwłocznie w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

15.26. Zysk netto na akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto przypadającego na akcjonariuszy Jednostki Dominującej za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

16. Informacje dotyczące segmentów

Podstawowy podział sprawozdawczości oparty jest na segmentach branżowych.

W Segmencie Agro wytwarzane są następujące główne półfabrykaty/wyroby gotowe: amoniak, gaz syntezowy, kwas azotowy, saletra amonowa, RSM®, gazy techniczne, nawozy fosforowe oraz mieszanki nawozowe.

Głównymi produktami handlowymi Segmentu Agro są: wytwarzane przez Grupę Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. nawozy azotowe - PULAN® (saletra amonowa), PULREA® i PULGRAN® (mocznik) RSM® i RSM®S (roztwór saletrzano-mocznikowy) PULSAR® (siarczan amonu) i siarczan amonu z Instalacji Odsiarczania Spalin oraz PULASKA® (roztwór nawozu azotowego z siarką), a także wytwarzane przez GZNF „Fosfory” Sp. z o.o. oraz Agrochem Sp. z o.o. i Agrochem Puławy Sp. z o.o.: nawozy fosforowe i mieszanki nawozowe, w tym: amofoski, agrafoski, Holist®, mieszanki na bazie RSM® i RSM®S oraz produkty wytwarzane przez Zakłady Azotowe Chorzów S.A. – saletra potasowa (azotan potasu) i saletra wapniowa.

Pozostałe produkty handlowe Segmentu Agro obejmują inne produkty wytwarzane dodatkowo na podstawowych instalacjach Segmentu: LIKAM® (woda amoniakalna), amoniak, wodór, kwas azotowy, powietrze pomiarowe i technologiczne, dwutlenek węgla, COOLANT® (suchy lód), a także kwalifikowany materiał siewny.

W Segmencie Agro realizowana jest również sprzedaż towarów (nawozy, pasze, zboża, środki ochrony roślin) i materiałów oraz sprzedaż usług tego Segmentu.

W Segmencie Chemia wytwarzane są następujące główne półfabrykaty/wyroby gotowe: mocznik, melamina, kaprolaktam, NOXy®, nadtlenek wodoru, kwas siarkowy, siarczan amonu, cykloheksanon, cykloheksan, wodorosiarczyn sodu oraz produkty z przerobu kwasów tłuszczowych.

Głównymi produktami handlowymi Segmentu Chemia są: wytwarzane w Grupie Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. - melamina, kaprolaktam (płatkowany i ciekły), NOXy®, PULREA® (mocznik), PULNOX® (roztwory mocznika), nadtlenek wodoru, a także produkowane w GZNF „Fosfory” Sp. z o.o. - kwas siarkowy i wodorosiarczyn sodu oraz wytwarzana w Zakładach Azotowych Chorzów S.A. saletra potasowa techniczna i spożywcza (azotan potasu), azotan wapnia do zastosowań technicznych, produkty z przerobu kwasów tłuszczowych.

Pozostałe produkty handlowe Segmentu Chemia obejmują inne produkty wytwarzane dodatkowo na instalacjach przypisanych do Segmentu oraz sprzedaż towarów i materiałów oraz usług własnych Segmentu.

W Segmencie Energetyka wytwarzane są następujące półfabrykaty/wyroby gotowe/media: energia cieplna, oraz pary i wody, które są jednocześnie produktami handlowymi tego Segmentu. W segmencie tym prezentowana jest działalność Elektrowni Puławy Sp. z o.o.

W Segmencie Energetyka realizowana jest również sprzedaż towarów i materiałów (energia elektryczna, gaz ziemny, prawa majątkowe – energia z kogeneracji) oraz sprzedaż innych usług Segmentu.

W Segmencie Pozostała Działalność wykazano następujące grupy przychodów:

- Usługi przeładunkowe realizowane w GZNF „Fosfory” Sp. z o.o.,
- Dzierżawa rzeczowego majątku trwałego i pozostałe usługi realizowane w Zakładach Azotowych Chorzów S.A.,
- Sprzedaż worków z folii, folii, worków śmieciowych,
- Usługi własne Segmentu Pozostała Działalność,
- Sprzedaż towarów i materiałów,
- Sprzedaż zrealizowaną w spółkach REMZAP Sp. z o.o., PPROZAP Sp. z o.o. oraz SCF Natural Sp. z o.o.

Poszczególne Segmenty w ramach swojej działalności produkcyjnej zużywają surowce/półfabrykaty/media. Jeżeli potrzebne do produkcji komponenty nie są dostępne w ramach Segmentu są pozyskiwane od innych Segmentów, w których są wytwarzane – obroty wewnętrzne.

Przepływy między segmentami są wyceniane według rzeczywistego technicznego kosztu wytworzenia powiększonego o marżę zróżnicowaną w zależności od rodzaju przepływu, i tak:

- dla produktów wytwarzanych w jednym segmencie, a sprzedawanych przez inny segment – rzeczywista marża zysku (po uwzględnieniu kosztów sprzedaży) dzielona jest pomiędzy segment produkujący i segment sprzedający proporcjonalnie do udziału technicznego kosztu wytworzenia półproduktu do kosztu własnego sprzedaży produktu sprzedanego;
- dla amoniaku i uzysków amoniaku – marża ustalana jest na poziomie marży realizowanej przez podmioty zewnętrzne, których przedmiot działalności można uznać za porównywalny do działalności Grupy Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A.;
- dla mediów energetycznych, z uwagi na to, że wytwarzanie mediów energetycznych jest działalnością pomocniczą dla segmentów Agro i Chemia, przyjęto marżę w wysokości 0%, segment Energetyka generuje zysk/stratę wyłącznie na sprzedaży zewnętrznej;
- dla usług oraz pozostałych półproduktów i mediów – przyjęto marżę w wysokości 0% z uwagi na nieistotny wpływ na ocenę segmentów.

W związku ze zmianą dotychczas stosowanych zasad rachunkowości, przedstawionych w nocie 11, dane za okres 12 miesięcy 2016 roku zakończony 31 grudnia 2016 roku zostały przekształcone i są porównywalne do prezentowanych danych za okres 12 miesięcy 2017 roku zakończony 31 grudnia 2017 roku.

01.01.2017 - 31.12.2017	Działalność kontynuowana				Razem	Wyłączenia	Działalność ogółem
	Segment Agro	Segment Chemia	Segment Energetyka	Pozostała działalność			
Przychody							
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	2 005 025	1 334 850	86 335	64 692	3 490 902	-	3 490 902
Obroty wewnętrzne między segmentami	1 187 161	940 958	1 492 103	66 997	3 687 219	(3 687 219)	-
Przychody segmentu ogółem	3 192 186	2 275 808	1 578 438	131 689	7 178 121	(3 687 219)	3 490 902
Koszty							
Koszt własny sprzedaży na rzecz klientów zewnętrznych	(1 460 575)	(1 061 009)	(95 777)	(57 026)	(2 674 387)	-	(2 674 387)
Koszt własny sprzedaży nieprzypisany	-	-	-	-	-	-	3 090
Obroty wewnętrzne między segmentami	(1 215 466)	(912 653)	(1 492 103)	(66 997)	(3 687 219)	3 687 219	-
Koszty segmentu ogółem	(2 676 041)	(1 973 662)	(1 587 880)	(124 023)	(6 361 606)	3 687 219	(2 671 297)
Koszty sprzedaży	(218 887)	(55 594)	(28)	(1 510)	(276 019)	-	(276 019)
w tym odpisy aktualizujące wartość należności	(8 149)	70	2	(10)	(8 087)	-	(8 087)
Koszty sprzedaży nieprzypisane	-	-	-	-	-	-	32
w tym odpisy aktualizujące wartość należności	-	-	-	-	-	-	18
Zysk/(strata) segmentu	297 258	246 552	(9 470)	6 156	540 496	-	543 618
Koszty ogólnego zarządu	(26 837)	(7 052)	(6 332)	(21 784)	(62 005)	-	(62 005)
Koszty ogólnego zarządu nieprzypisane	-	-	-	-	-	-	(157 502)
Pozostałe przychody/koszty operacyjne netto	(48)	(14 297)	(7 622)	1 290	(20 677)	-	(20 677)
w tym odpisy aktualizujące wartość niefinansowych aktywów trwałych	-	(13 858)	(8 547)	10	(22 395)	-	(22 395)
Pozostałe przychody/koszty operacyjne netto nieprzypisane	-	-	-	-	-	-	(1 604)
w tym odpisy aktualizujące wartość niefinansowych aktywów trwałych	-	-	-	-	-	-	85
Przychody/koszty finansowe netto	-	-	-	-	-	-	5 563
Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności	-	-	-	-	-	-	1 421
Zysk/(strata) przed opodatkowaniem	270 373	225 203	(23 424)	(14 338)	457 814	-	308 814
Podatek dochodowy	-	-	-	-	-	-	(50 602)
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej	-	-	-	-	-	-	258 212
Zysk/(strata) na działalności zaniechanej	-	-	-	-	-	-	-
Zysk/(strata) netto za rok obrotowy	-	-	-	-	-	-	258 212
Aktywa i zobowiązania wg stanu na 31 grudnia 2017 roku							
Aktywa segmentu	925 238	1 014 845	542 267	243 985	2 726 335	-	2 726 335
Aktywa nieprzypisane	-	-	-	-	-	-	1 532 110
Aktywa ogółem	925 238	1 014 845	542 267	243 985	2 726 335	-	4 258 445
Zobowiązania segmentu	173 475	60 551	298 013	11 186	543 225	-	543 225
Zobowiązania nieprzypisane	-	-	-	-	-	-	521 586
Kapitały własne	-	-	-	-	-	-	3 193 634
Zobowiązania i kapitały ogółem	173 475	60 551	298 013	11 186	543 225	-	4 258 445
Pozostałe informacje dotyczące segmentu							
Nakłady inwestycyjne	145 441	64 680	101 336	43 941	355 398	-	355 398
Nakłady inwestycyjne nieprzypisane	-	-	-	-	-	-	15 018
Amortyzacja	66 592	62 775	41 916	15 938	187 221	-	187 221
Amortyzacja nieprzypisana	-	-	-	-	-	-	9 010

01.01.2016 - 31.12.2016	Działalność kontynuowana					Wyłączenia	Działalność ogółem
	Segment Agro	Segment Chemia	Segment Energetyka	Pozostała działalność	Razem		
Przychody							dane przekształcone
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	2 064 866	1 111 672	95 408	73 171	3 345 117	-	3 345 117
Obroty wewnętrzne między segmentami	1 025 778	872 139	1 312 461	66 695	3 277 073	(3 277 073)	-
Przychody segmentu ogółem	3 090 644	1 983 811	1 407 869	139 866	6 622 190	(3 277 073)	3 345 117
Koszty							
Koszt własny sprzedaży na rzecz klientów zewnętrznych	(1 453 183)	(919 348)	(99 212)	(65 892)	(2 537 635)	-	(2 537 635)
Koszt własny sprzedaży nieprzypisany	-	-	-	-	-	-	1 747
Obroty wewnętrzne między segmentami	(1 053 321)	(844 596)	(1 312 461)	(66 695)	(3 277 073)	3 277 073	-
Koszty segmentu ogółem	(2 506 504)	(1 763 944)	(1 411 673)	(132 587)	(5 814 708)	3 277 073	(2 535 888)
Koszty sprzedaży	(228 300)	(52 322)	(105)	(869)	(281 596)	-	(281 596)
w tym odpisy aktualizujące wartość należności	(5 653)	2	(12)	539	(5 124)	-	(5 124)
Koszty sprzedaży nieprzypisane	-	-	-	-	-	-	10
w tym odpisy aktualizujące wartość należności	-	-	-	-	-	-	(201)
Zysk/(strata) segmentu	355 840	167 545	(3 909)	6 410	525 886	-	527 643
Koszty ogólnego zarządu	(25 422)	(6 888)	(3 629)	(23 109)	(59 048)	-	(59 048)
Koszty ogólnego zarządu nieprzypisane	-	-	-	-	-	-	(148 471)
Pozostałe przychody/koszty operacyjne netto	354	(11 763)	(595)	(437)	(12 441)	-	(12 441)
w tym odpisy aktualizujące wartość niefinansowych aktywów trwałych	-	(11 020)	(229)	(848)	(12 097)	-	(12 097)
Pozostałe przychody/koszty operacyjne netto nieprzypisane	-	-	-	-	-	-	(4 882)
w tym odpisy aktualizujące wartość niefinansowych aktywów trwałych	-	-	-	-	-	-	(2 314)
Przychody/koszty finansowe netto	-	-	-	-	-	-	18 605
Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności	-	-	-	-	-	-	2 634
Zysk/(strata) przed opodatkowaniem	330 772	148 894	(8 133)	(17 136)	454 397	-	324 040
Podatek dochodowy	-	-	-	-	-	-	(53 748)
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej	-	-	-	-	-	-	270 292
Zysk/(strata) na działalności zaniechanej	-	-	-	-	-	-	-
Zysk/(strata) netto za rok obrotowy	-	-	-	-	-	-	270 292
Aktywa i zobowiązania wg stanu na 31 grudnia 2016 roku							
Aktywa segmentu	763 647	996 658	573 419	275 309	2 609 033		2 609 033
Aktywa nieprzypisane	-	-	-	-	-		1 393 404
Aktywa ogółem	763 647	996 658	573 419	275 309	2 609 033		4 002 437
Zobowiązania segmentu	182 465	69 966	148 493	28 298	429 222		429 222
Zobowiązania nieprzypisane	-	-	-	-	-		470 094
Kapitały własne	-	-	-	-	-		3 103 121
Zobowiązania i kapitały ogółem	182 465	69 966	148 493	28 298	429 222		4 002 437
Pozostałe informacje dotyczące segmentu							
Nakłady inwestycyjne	127 852	65 575	44 454	30 313	268 194		268 194
Nakłady inwestycyjne nieprzypisane	-	-	-	-	-		8 530
Amortyzacja	59 163	55 684	43 444	19 278	177 569		177 569
Amortyzacja nieprzypisana	-	-	-	-	-		9 186

Przychody z tytułu sprzedaży produktów od klientów zewnętrznych. Podział geograficzny odpowiada lokalizacji kontrahentów.

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
<i>dane przekształcone</i>		
Polska	2 242 161	2 251 350
Zagranica, w tym:	1 248 741	1 093 767
Europa, w tym:	973 443	790 662
Niemcy	233 507	139 449
Wielka Brytania	175 440	169 624
Francja	55 250	72 692
Czechy	58 448	55 501
Słowacja	62 524	51 906
Austria	40 223	36 737
Rumunia	44 396	37 333
Portugalia	13 346	17 039
Hiszpania	33 441	19 048
Włochy	64 819	34 133
Słowenia	26 696	22 920
Belgia	22 876	30 734
Węgry	10 979	9 291
Litwa	18 278	12 297
Azja, w tym:	256 624	251 826
Chiny	72 413	100 202
Indie	55 641	46 420
Tajwan	100 634	78 474
Korea Południowa	27 002	17 060
Ameryka Północna w tym:	10 235	33 227
Stany Zjednoczone	240	20 970
Kanada	9 995	12 257
Ameryka Południowa, w tym:	7 455	17 204
Brazylia	7 455	17 204
Pozostałe	984	848
Razem	3 490 902	3 345 117

Aktywa trwałe inne niż instrumenty finansowe, aktywa z tytułu podatku odroczonego, aktywa z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia oraz prawa wynikające z umów ubezpieczeniowych są zlokalizowane w Polsce, gdzie podmioty wchodzące w skład Grupy mają swoje siedziby.

Przychody z tytułu transakcji z zewnętrznym pojedynczym klientem nie stanowią więcej niż 10% łącznych przychodów Grupy.

17. Przychody i koszty

17.1. Przychody ze sprzedaży

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Przychody ze sprzedaży produktów		przekształcone*
Przychody ze sprzedaży	3 253 373	3 077 137
Przychody z umów o usługę budowlaną	13 037	27 601
Bonusy od obrotu	(4 217)	(1 625)
Razem przychody ze sprzedaży produktów	3 262 193	3 103 113

* dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją zawartą w nocie 11

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów		przekształcone*
Przychody ze sprzedaży towarów	223 329	212 177
Przychody ze sprzedaży materiałów	6 936	32 005
Podatek akcyzowy	(1 556)	(2 178)
Razem przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	228 709	242 004

* dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją zawartą w nocie 11

Kontrakty budowlane niezakończone na dzień bilansowy

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Liczba nie zakończonych kontraktów	14	18
Kwota przychodów z umowy ustalona początkowo w umowie	22 764	58 109
Zmiany	145	715
Łączna kwota szacowanych przychodów z umowy	22 909	58 824
Koszty umowy poniesione do dnia bilansowego	(14 235)	(45 574)
Koszty pozostające do realizacji umowy	(832)	(3 405)
Szacunkowe łączne koszty umowy	(15 067)	(48 979)
Szacunkowe zyski	7 842	9 845
Przeciętny stan zaawansowania na dzień bilansowy	94%	93%
Kwota otrzymanych zaliczek	261	7 161
Kwota sum zatrzymanych	-	-
Koszty poniesione w roku do dnia bilansowego w związku z realizacją umowy	(14 235)	(45 574)
Zyski ujęte do dnia bilansowego	8 406	11 203
Straty ujęte do dnia bilansowego	(815)	(1 782)
Suma zysków i strat w związku z realizacją umów	7 591	9 421
Koszty poniesione skorygowane o ujęte zyski i straty	(6 644)	(36 153)
Kwoty zafakturowane do dnia bilansowego	21 928	53 198
Należności z tytułu umów na dzień bilansowy	933	2 415
Zobowiązania z tytułu umów na dzień bilansowy	124	204
Szacowana wysokość zysku do uzyskania w następnych okresach	251	424

Przychody, koszty oraz wyniki z kontraktów budowlano-montażowych, o ile można je wiarygodnie oszacować, ujmuje się jako przychody i koszty odpowiednio do stanu zaawansowania realizacji umowy na dzień bilansowy. Przewidywaną stratę z budowy niezwłocznie ujmuje się jako koszt. Kary z tytułu opóźnień w realizacji umów korygują przychody z danej umowy.

Stosowane są następujące metody pomiaru stopnia zaawansowania prac dla niezakończonych robót budowlano-montażowych i projektowych:

1/ Metoda obmiaru wykonanych prac – polegająca na technicznym pomiarze wykonanych od rozpoczęcia umowy do ostatniego dnia okresu sprawozdawczego prac wyrażonych w jednostkach naturalnych lub w procencie ceny umownej bądź jej składowych. Metoda obmiaru wykonanych prac ma zastosowanie dla zleceń o globalnym budżecie przychodów równym lub większym od 300 tysięcy złotych dla usług o charakterze budowlano-montażowym,

2/ Metoda kosztowa – polega na określeniu na ostatni dzień okresu sprawozdawczego stopnia zaawansowania prac w takim procencie, jaki stanowi udział poniesionych od rozpoczęcia umowy do ostatniego dnia okresu sprawozdawczego kosztów umowy w całkowitej kwocie kosztów wykonania umowy, obejmującej koszty już poniesione oraz wynikające z aktualnego globalnego budżetu kosztów, koszty wymagające jeszcze poniesienia dla pełnego wykonania umowy. Metoda kosztowa ustalenia stopnia zaawansowania umowy ma zastosowanie dla kontraktów o globalnym budżecie przychodów przekraczających kwoty 50 tysięcy złotych dla usług o charakterze budowlano-montażowym oraz 300 tysięcy złotych dla usług o charakterze projektowym.

3/ Metoda pomiaru pracochłonności – metoda oparta jest na pomiarze za pomocą miary roboczogodziny – pracochłonności prac wykonanych w ramach kontraktu. Polega ona na porównaniu ilości wykonanej pracy z ilością pracy zaplanowanej, mierzoną w roboczogodzinach. Iloraz tych dwóch wielkości stanowi stopień zaawansowania prac. Metoda ta ma zastosowanie do kontraktów, w których koszt robocizny z narzutami stanowi ponad 80% wszystkich planowanych kosztów bezpośrednich (suma kosztów robocizny, materiałów, sprzętu, podwykonawstwa, bez narzutu kosztów wydziałowych). Metoda ma zastosowanie dla robót o przewidywanych przychodach nie niższych niż 50 tysięcy złotych dla usług o charakterze budowlano-montażowym oraz 300 tysięcy złotych dla usług o charakterze projektowym.

4/ Metoda zysku zerowego – szacowany przychód ustala się w wysokości tej części dotychczas poniesionych kosztów, w której ich pokrycie jest wysoce prawdopodobne. Metoda ma zastosowanie dla robót, dla których szacowany przychód jest niższy niż 50 tysięcy złotych dla usług o charakterze budowlano-montażowym oraz 300 tysięcy złotych dla usług o charakterze projektowym.

17.2. Koszty według rodzaju, w tym koszty świadczeń pracowniczych

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Koszty według rodzaju	przekształcone*	
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(195 539)	(186 136)
Koszty świadczeń pracowniczych, w tym:	(485 698)	(431 688)
- wynagrodzenia	(386 196)	(342 215)
- inne świadczenia na rzecz pracowników	(99 502)	(89 473)
Zużycie materiałów i energii	(1 865 773)	(1 690 655)
Usługi obce, w tym:	(351 140)	(364 368)
- koszty prac badawczych	(726)	(2 580)
- związane z ochroną środowiska	(2 958)	(2 277)
Podatki i opłaty	(122 371)	(123 461)
Ubezpieczenia majątkowe i osobowe	(12 070)	(11 343)
Pozostałe koszty, w tym:	(52 773)	(45 714)
- zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość zapasów	(904)	(212)
- zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności	(8 069)	(5 325)
- składki z tytułu przynależności do organizacji	(1 219)	(1 601)
- podróże służbowe	(2 241)	(2 457)
- reklamy i reprezentacji	(34 945)	(38 388)
- inne koszty działalności operacyjnej	(5 395)	2 269
Razem koszty rodzajowe	(3 085 364)	(2 853 365)

* dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją zawartą w nocie 11

Zmiana kosztów rodzajowych w stosunku do roku poprzedniego wynika:

- w obszarze kosztów zużycia materiałów i energii głównie ze zmian cen i zużycia surowców, w szczególności wzrostu kosztu zużycia gazu ziemnego, energii elektrycznej i benzenu;
- w obszarze kosztów amortyzacji z zakończenia projektów inwestycyjnych i oddania do używania składników majątku;
- w obszarze kosztów świadczeń pracowniczych ze wzrostu zatrudnienia oraz wynagrodzeń;
- w obszarze pozostałych kosztów ze spadku kosztów propagowania sprzedaży produktów, wzrostem kosztów z tytułu rozliczenia transakcji futures na zakup praw do emisji CO₂ oraz wzrostem dokonanych odpisów aktualizujących wartość należności.

w tysiącach złotych

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
	<i>przekształcone*</i>	
Koszty rodzajowe	(3 085 364)	(2 853 365)
Zmiana stanu produktów	44 520	(25 107)
koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby	92 497	85 125
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	(218 444)	(231 646)
Razem koszt własny sprzedaży	(3 166 791)	(3 024 993)
	<i>przekształcone*</i>	
Koszty według układu kalkulacyjnego		
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	(2 452 853)	(2 304 242)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	(218 444)	(231 646)
Koszty sprzedaży	(275 987)	(281 586)
Koszty ogólnego zarządu	(219 507)	(207 519)
Razem koszt własny sprzedaży	(3 166 791)	(3 024 993)

* dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją zawartą w nocie 11

Koszty wytworzenia produktów na potrzeby własne dotyczą obrotów wewnętrznych występujących pomiędzy podstawową działalnością operacyjną a pozostałymi rodzajami działalności, w szczególności nakładów na środki trwałe w budowie wytworzone we własnym zakresie przez podmioty Grupy oraz wytworzenia we własnym zakresie katalizatorów i opakowań poniesionych głównie przez Jednostkę Dominującą.

Zmiana stanu produktów jest wynikiem wzrostu zapasów wyrobów gotowych oraz półfabrykatów.

17.3. Podział amortyzacji na poszczególne kategorie kosztów (układ kalkulacyjny)

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Pozycje ujęte w koszcie sprzedanych produktów, towarów i materiałów, w tym:	(185 198)	(174 847)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	(182 530)	(172 519)
Amortyzacja wartości niematerialnych	(2 668)	(2 328)
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu, w tym:	(10 341)	(11 289)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	(7 428)	(8 210)
Amortyzacja wartości niematerialnych	(2 913)	(3 079)

Wzrost poziomu amortyzacji ujętej w koszcie wytworzenia sprzedanych produktów wynika głównie z zakończenia realizacji projektów inwestycyjnych dotyczących działalności produkcyjnej (utrzymanie i rozwój „biznesu”).

17.4. Pozostałe przychody operacyjne

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Zysk netto ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	-	546
Rozwiązanie odpisu aktualizującego wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	944	-
Przychody z nieruchomości inwestycyjnych	2 727	2 793
Rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość należności innych niż należności z tytułu dostaw i usług oraz należności odsetkowe	166	102
Rozwiązanie rezerw na przyszłe zobowiązania	1 838	1 165
Dotacje	4 098	4 092
Kary i odszkodowania	2 415	1 616
Zwrot podatków	1 203	5
Inne	1 278	1 063
Razem pozostałe przychody operacyjne	14 669	11 382

Wzrost pozostałych przychodów operacyjnych wynika głównie ze wzrostu w pozycji zwrot podatków i dotyczy korekty podatku od nieruchomości za lata ubiegłe w Jednostce Dominującej oraz rozwiązania odpisu aktualizującego wartość rzeczowych aktywów trwałych – środków trwałych w związku z zagospodarowaniem wyłączonego dotychczas z użytkowania budynku.

17.5. Pozostałe koszty operacyjne

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
		<i>przekształcone*</i>
Strata z tytułu rozchodu niefinansowych aktywów trwałych	(1 786)	-
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych	(22 553)	(13 919)
Utworzenie odpisów aktualizujących wartości niematerialne	(701)	(492)
Koszty dotyczące nieruchomości inwestycyjnych generujących przychody z najmu, w tym:	(1 964)	(2 030)
- koszty amortyzacji	(691)	(619)
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość należności innych niż należności z tytułu dostaw i usług oraz należności odsetkowe	(1 050)	(887)
Utworzenie rezerw na przyszłe zobowiązania	(1 512)	(1 331)
Nakłady na prace rozwojowe nie spełniające kryteriów do ich aktywowania	-	(472)
Darowizny przekazane	(2 809)	(2 372)
Kary i odszkodowania	(166)	(219)
Koszty funkcjonowania i utrzymania zakładowych obiektów socjalnych	(1 373)	(972)
Straty powstałe w ramach zwykłej działalności	(1 240)	(337)
Inne	(1 796)	(5 674)
Razem pozostałe koszty operacyjne	(36 950)	(28 705)

* dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją zawartą w nocie 11

Wzrost pozostałych kosztów operacyjnych wynika głównie z dokonania odpisu aktualizującego wartość aktywów trwałych nakładów inwestycyjnych poniesionych przez Grupę na realizację projektu budowy bloku gazowo-parowego, wynikającego z podjętej decyzji o nie dokonaniu wyboru oferty i zamknięciu przetargu (Projekt zakładający realizację przedsięwzięcia w oparciu o gaz ziemny nie będzie

kontynuowany) oraz aktywów trwałych dotyczących instalacji do przerobu tłuszczów w Zakładach Azotowych Chorzów S.A. Odpis aktualizujący wartość instalacji do przerobu tłuszczów dokonany został w czerwcu 2017 roku w oparciu o wyniki przeprowadzonego testu na utratę wartości. Przyjęte założenia i wyniki testu opisane zostały w nocie 23.

17.6. Przychody i koszty finansowe netto

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Przychody finansowe		przekształcone*
Przychody z tytułu odsetek, w tym:	12 674	15 174
- z tytułu należności własnych - handlowych	1 726	1 393
- z tytułu należności własnych - lokaty bankowe powyżej 3 miesięcy	6 418	10 092
- z tytułu należności własnych - lokaty bankowe do 3 miesięcy i overnight	3 823	3 342
- z pozostałych tytułów	707	347
Odwrocenie odpisu aktualizującego wartość należności odsetkowych	820	134
Zyski z tytułu różnic kursowych	-	11 001
Przychody z tytułu zmiany dyskonta	669	1
Zyski z tytułu instrumentów pochodnych (wycena i wynik na realizacji)	18 301	-
Pozostałe	1 604	2 002
Razem przychody finansowe	34 068	28 312

* dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją zawartą w nocie 11

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Koszty finansowe		przekształcone*
Koszty z tytułu odsetek, w tym:	(2 837)	(2 818)
- z tytułu kredytów i pożyczek	(1 848)	(2 245)
- z tytułu leasingu finansowego	(428)	(446)
- dotyczące zobowiązań handlowych	(139)	(14)
- z pozostałych tytułów	(422)	(113)
Utworzenie odpisu aktualizującego wartość należności odsetkowych	(1 729)	(848)
Straty z tytułu różnic kursowych	(23 840)	-
Aktualizacja wartości inwestycji	-	(27)
Koszty z tytułu zmiany dyskonta, w tym:	(96)	(147)
- dotyczące rozrachunków	(96)	(94)
- dotyczące rezerw	-	(53)
Straty z tytułu instrumentów pochodnych (wycena i wynik na realizacji)	-	(5 782)
Pozostałe	(3)	(85)
Razem koszty finansowe	(28 505)	(9 707)
Przychody i koszty finansowe netto	5 563	18 605

* dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją zawartą w nocie 11

Zmiany poziomu przychodów i kosztów finansowych netto wynikają przede wszystkim z odmiennej w stosunku do roku ubiegłego sytuacji na rynkach walutowych. W roku ubiegłym Grupa osiągnęła zyski z tytułu różnic kursowych oraz straty z tytułu instrumentów pochodnych. W bieżącym roku Grupa poniosła stratę na różnicach kursowych, w roku ubiegłym osiągnęła zyski oraz zyski z instrumentów

pochodnych, w ubiegłym roku poniosła stratę. Łączny wpływ obu pozycji na wynik Grupy wyniósł w bieżącym roku (-) 5 539 tysięcy złotych, przy (+) 5 219 tysiącach złotych w roku ubiegłym. Dodatkowo w bieżącym roku uzyskano niższe niż w roku ubiegłym przychody z tytułu odsetek od zdeponowanych nadwyżek środków pieniężnych. Niższy poziom przychodów z tytułu odsetek wynika z sytuacji na rynkach finansowych oraz poziomu posiadanych nadwyżek finansowych. Szczegółowe informacje dotyczące aktualizacji inwestycji przedstawione zostały w nocie 28.

17.7. Informacje dotyczące cykliczności i sezonowości działalności Grupy

Sezonowość działalności Grupy występuje w obrocie nawozami i wynika z terminów stosowania nawozów w rolnictwie. Najwyższa konsumpcja tych produktów przypada, w przypadku nawozów azotowych na okres wiosennej aplikacji nawozów, tj. na okres od lutego do kwietnia, natomiast w przypadku nawozów fosforowych na okres od lutego do kwietnia oraz od lipca do września. Poza sezonem aplikacji, w celu zmniejszania wpływu sezonowości konsumpcji nawozów na wyniki, Grupa zawiera kontrakty z partnerami handlowymi posiadającymi zaplecza logistyczne, umożliwiające regularne odbiory produktów nawozowych oraz prowadzi efektywną politykę cenową.

W produktach chemicznych sezonowość nie jest odczuwalna.

W produktach energetycznych odczuwalna jest sezonowość sprzedaży energii cieplnej. Wielkość sprzedaży tego produktu w znacznej mierze uzależniona jest od warunków atmosferycznych. W okresie jesienno-zimowym jest ona kilkukrotnie wyższa niż w okresie wiosenno-letnim.

Funkcjonujący w Jednostce Dominującej system produkcji jest w znacznym stopniu zintegrowany, co umożliwia, elastyczne zarządzanie asortymentem i wielkością wytwarzanej produkcji. Okresowe zmniejszenia aktywności na rynkach nawozowych wykorzystywane są przez Grupę do przeprowadzania prac remontowych instalacji produkcyjnych i przygotowania się do następnego sezonu.

Sezonowość produkcji i handlu w Grupie neutralizowana jest również poprzez zwiększanie zróżnicowania oferty handlowej.

Okresowe przeprowadzanie remontów przyczynia się do występowania sezonowości w działalności podmiotów realizujących te prace, w tym spółki REMZAP Sp. z o.o. Największy popyt na usługi budowlano-montażowe przypada na okres marzec - wrzesień. Natomiast zdecydowanie najniższym okresem jest okres zimowy, w szczególności I kwartał roku kalendarzowego. W celu niwelowania wahań spółka ta zwiększa swoje zaangażowanie w prace inwestycyjne, których realizacja nie wykazuje zbyt dużej sezonowości.

18. Podatek dochodowy

Główne składniki obciążenia podatkowego przedstawiają się następująco:

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Zyski i straty		
Bieżący podatek dochodowy	(41 016)	(46 565)
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	(44 064)	(46 658)
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	3 048	93
Odroczony podatek dochodowy	(9 586)	(7 183)
Podatek dochodowy związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	(9 586)	(7 183)
Obciążenie podatkowe wykazane w zyskach i stratach	(50 602)	(53 748)

Zarówno w bieżącym jak i ubiegłym roku obrotowym wystąpiły transakcje odniesione bezpośrednio w kapitał, w związku z tym również podatek dochodowy dotyczący tych transakcji został odniesiony w ciężar kapitału. Transakcje te wynikały z MSR 19 „Świadczenia pracownicze”, tj. konieczności ujmowania zysków i strat aktuarialnych dotyczących świadczeń po okresie zatrudnienia w innych całkowitych dochodach, czyli bezpośrednio w kapitale.

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Inne całkowite dochody		
Odroczony podatek dochodowy	863	922
Podatek dochodowy dotyczący pozycji, które w przyszłości nie mogą zostać przeklasyfikowane do zysków i strat	863	922
Korzyść podatkowa / (obciążenie podatkowe) wykazane w innych całkowitych dochodach	863	922

Uzgodnienie podatku dochodowego od wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Zysk /(strata) brutto przed opodatkowaniem z działalności kontynuowanej	308 814	324 040
Zysk /(strata) przed opodatkowaniem	308 814	324 040
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19%	(58 675)	(61 568)
Zysk strata przed opodatkowaniem	308 814	324 040
Przychody trwale nie będące podstawą do opodatkowania	(7 807)	(8 415)
Przychody stanowiące przychód podatkowy	791	51
Koszty trwale nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów	34 673	21 935
Straty podatkowe, z tytułu których nie rozpoznano aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego	7 151	12 905
Dochód z działalności SSE wolny od podatku	(85 263)	(87 384)
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych, od których nie utworzono podatku odroczonego	(16 048)	(487)
Różnice przejściowe, od których dokonano odpisu aktualizującego wartość aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	15 882	9 330
Pozostałe	8 132	10 910
Podstawa naliczenia podatku dochodowego bieżącego i odroczonego	266 325	282 885
Podatek dochodowy wykazany w zyskach i stratach	(50 602)	(53 748)
Efektywna stawka podatkowa	16%	17%

Poziom efektywnej stopy podatkowej jest głównie efektem korzystania przez Grupę ze zwolnienia z podatku dochodowego od osób prawnych dochodu z tytułu prowadzenia działalności na terenie Specjalnych Stref Ekonomicznych (SSE) na podstawie uzyskanych zezwoleń.

Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. oraz Agrochem Sp. z o.o. z siedzibą w Dobrym Mieście prowadzą działalność na terenie SSE, odpowiednio Starachowickiej i Warmińsko-Mazurskiej.

Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. posiada cztery zezwolenia na prowadzenie działalności na terenie Starachowickiej SSE. Dotyczą one modernizacji instalacji mocznika, budowy instalacji nawozów płynnych na bazie mocznika i siarczanu amonu, budowy instalacji do produkcji nawozów

stałych na bazie mocznika i siarczanu amonu oraz wytwórni nawozów granulowanych na bazie saletry amonowej. Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. korzysta z przysługującego jej zwolnienia na podstawie trzech pierwszych zezwoleń. W przypadku ostatniego zezwolenia dotyczącego wytwórni nawozów granulowanych na bazie saletry amonowej, projekt jest na etapie ponoszenia nakładów inwestycyjnych.

W 2017 roku Spółka Agrochem Sp. z o.o. w związku z ujemnymi wynikami nie korzysta z ulgi przysługującej jej z tytułu prowadzenia działalności na terenie SSE w oparciu o posiadane zezwolenia.

W wyniku finansowym ulga w podatku dochodowym od osób prawnych, ujmowana jest w wysokości wynikającej z osiągniętych w danym okresie wyników z działalności objętej zezwoleniami. Niewykorzystana wartość ulg wykazywana jest pozabilansowo w należnościach warunkowych – nota 42.4.

W okresie od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku ulga podatkowa potencjalnie wykorzystana (ostateczne wykorzystanie nastąpi w momencie złożenia deklaracji podatkowej za rok podatkowy) wyniosła około 16 200 tysięcy złotych. W pozycji „Dochód wolny od podatku” wykazano dochód uzyskany przez Grupę z działalności prowadzonej na terenie SSE na podstawie uzyskanych zezwoleń.

Wykazane straty podatkowe, od których nie rozpoznano aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczą Zakładów Azotowych Chorzów S.A. Brak rozpoznanego aktywów na odroczony podatek wynika z oceny sytuacji finansowej tej Spółki i możliwości odliczenia przez nią w przyszłości strat podatkowych od osiągniętego zysku do opodatkowania.

Korekty bieżącego podatku dochodowego dotyczącego lat ubiegłych wynikają z dokonanych przez Grupę Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. korekt rozliczeń za lata ubiegłe z jednym z dostawców oraz korekt kosztów uzyskania przychodów za lata poprzednie w związku z uzyskaniem pozytywnych interpretacji prawa podatkowego w odniesieniu do momentu ujmowania w kosztach podatkowych ponoszonych kosztów znaczących remontów i przeglądów, które zgodnie z uregulowaniami MSR podlegają aktywowaniu.

18.1. Odroczonego podatek dochodowy

Wyszczególnienie	31.12.2017	
	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy
Rzeczowe aktywa trwałe objęte ulgą inwestycyjną	-	1 254
Rzeczowe aktywa trwałe - pozostałe	4 889	116 829
Prawo wieczystego użytkowania gruntów	(4)	13 606
Wartości niematerialne	235	2 057
Udziały i akcje	-	(195)
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe długoterminowe	(45)	-
Zapasy, w tym prawa majątkowe	138	(5 451)
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe krótkoterminowe	902	(1 450)
Pozostałe aktywa finansowe	-	215
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	(1 264)
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	11	-
Pochodne instrumenty finansowe	-	199
Pozostałe zobowiązania finansowe	(61)	84
Rezerwy	172	(2 229)
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	950	(31 027)
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń i świadczeń społecznych	102	(2 054)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe krótkoterminowe	660	(17 077)
Strata podatkowa	1 161	-
Pozostałe	-	(468)
Aktywa/rezerwa z tytułu podatku odroczonego	9 110	73 029
Odpis aktualizujący wartość aktywa	(6 065)	-
Aktywa/rezerwa z tytułu podatku odroczonego wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	3 045	73 029

Wyszczególnienie	31.12.2016	
	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy
Rzeczowe aktywa trwałe objęte ulgą inwestycyjną	-	1 350
Rzeczowe aktywa trwałe - pozostałe	2 038	102 190
Prawo wieczystego użytkowania gruntów	(4)	13 924
Wartości niematerialne	99	3 433
Udziały i akcje	-	(127)
Zapasy, w tym prawa majątkowe	143	(4 481)
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe krótkoterminowe	544	(1 455)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	393
Pozostałe aktywa finansowe	-	52
Pochodne instrumenty finansowe	-	(416)
Pozostałe zobowiązania finansowe	(2)	683
Rezerwy	477	(2 950)
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	910	(28 096)
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń i świadczeń społecznych	36	(1 844)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	792	(18 986)
Strata podatkowa	444	(13)
Pozostałe	10	(95)
Aktywa/rezerwa z tytułu podatku odroczonego	5 487	63 562
Odpis aktualizujący wartość aktywa	(3 186)	-
Aktywa/rezerwa z tytułu podatku odroczonego wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	2 301	63 562

Podatek odroczonego dotyczący rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych dotyczy głównie różnicy w wycenie wartości tego majątku w związku z przejściem spółek Grupy na MSR i dokonaniem wyceny posiadanego majątku na moment przejścia, różnego okresu amortyzowania posiadanego majątku oraz różnego zakresu przedmiotowego rzeczowych aktywów trwałych (amortyzowane części zamienne, znaczące remonty i przeglądy, komponenty) i zasad ustalania wartości początkowej tych aktywów (różnice kursowe).

Podatek odroczonego dotyczący udziałów i akcji wynika głównie z dokonanych dla potrzeb bilansowych wycen posiadanych przez Jednostkę Dominującą udziałów we wspólnych przedsiębiorstwach.

W przypadku należności różnice między ich wartością bilansową a podatkową wynikają z dokonanej na dzień bilansowy wyceny – naliczone różnice kursowe, odsetki za nieterminowe regulowanie należności, odpisy aktualizujące wartość należności.

W odniesieniu do środków pieniężnych oraz zobowiązań różnice dotyczą naliczonych odsetek oraz różnic kursowych z wyceny, a w przypadku pozostałych aktywów finansowych naliczonych odsetek.

W odniesieniu do rezerw, biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów oraz zobowiązań z tytułu wynagrodzeń oraz świadczeń społecznych, ze względu na szczególne uregulowania podatkowe, są one w całości objęte podatkiem odroczonego.

Odpis aktualizujący wartość aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczy głównie Zakładów Azotowych Chorzów S.A. Wysokość odpisu wynika z oceny sytuacji finansowej tej Spółki i możliwości odliczenia przez nią w przyszłości ujemnych różnic od osiągniętego zysku do opodatkowania.

W skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej rezerwy lub aktywa z tytułu podatku odroczonego prezentowane są po skompensowaniu na poziomie poszczególnych jednostek.

19. Działalność zaniechana, aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa nie zidentyfikowała działalności, którą można by zakwalifikować do działalności zaniechanej.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku w Grupie nie występują aktywa trwałe spełniające kryteria zaklasyfikowania ich do aktywów przeznaczonych do sprzedaży.

20. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (ZFŚS) z późniejszymi zmianami stanowi, że ZFŚS tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 50 pracowników w przeliczeniu na pełne etaty. Celem ZFŚS jest subsydiowanie działalności socjalnej podmiotów Grupy, w tym udzielanie pożyczek jej pracownikom.

Podmioty wchodzące w skład Grupy tworzą ZFŚS zgodnie z obowiązującymi zasadami i dokonują okresowych odpisów w wysokości odpisu podstawowego/kwot uzgodnionych ze związkami zawodowymi. Coroczny odpis na ZFŚS w Grupie Zakłady Azotowe „Puławy S.A. zgodnie z podpisanym porozumieniem - Umową społeczną stanowi dwukrotność odpisów wynikających z ustawy o ZFŚS.

ZFŚS nie posiada wyodrębnionych aktywów trwałych. Aktywa wykorzystywane do celów działalności socjalnej stanowią aktywa Grupy.

Z uwagi na charakter ZFŚS Grupa w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej skompensowała aktywa ZFŚS ze swoimi zobowiązaniami wobec ZFŚS. W związku z powyższym, salda netto na poszczególne dni bilansowe wynoszą:

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Pożyczki udzielone i pozostałe należności ZFŚS	2 167	2 099
Środki pieniężne	1 026	720
Zobowiązania dotyczące ZFŚS	(1 091)	(1 170)
Zobowiązania z tytułu ZFŚS	(1 813)	(1 569)
Saldo po skompensowaniu	289	80

Natomiast odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych odniesiony w ciężar wyniku finansowego poszczególnych lat obrotowych kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Odpisy na ZFŚS ujęty w wyniku finansowym	11 954	10 680

Wzrost poziomu obciążenia wyniku finansowego bieżącego roku obrotowego jest skutkiem głównie wzrostu zatrudnienia oraz wynikającego z podpisanego przez Grupę Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. porozumienia - Umowy społecznej, której postanowienia wskazano powyżej, poziomu odpisu.

21. Zysk przypadający na jedną akcję

Zysk podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres, przypadającego na zwykłych akcjonariuszy Jednostki Dominującej, przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu.

Zysk rozwodniony przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres, przypadającego na zwykłych akcjonariuszy Jednostki Dominującej (po potrąceniu odsetek od umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe), przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu (skorygowaną o wpływ opcji rozwadniających oraz rozwadniających umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe).

W okresie między końcem okresu sprawozdawczego a dniem sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie wystąpiły żadne transakcje dotyczące liczby akcji zwykłych lub potencjalnych akcji zwykłych.

W okresie objętym niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym jak również w roku poprzednim nie wystąpiły czynniki rozwadniające, w związku z tym zysk podstawowy na akcję jest równy zyskowi rozwodnionemu na akcję.

Podstawowy zysk/(strata) na akcję przypadający na akcjonariuszy Jednostki Dominującej	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Zysk/(strata) netto przypadający na akcjonariuszy Jednostki Dominującej	259 762	272 133
Średnioważona liczba akcji zwykłych	19 115 000	19 115 000
Podstawowy zysk/(strata) na akcję (zł/akcję)	13,59	14,24

Podstawowy zysk/(strata) na akcję przypadający na akcjonariuszy Jednostki Dominującej	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Zysk/(strata) netto przypadający na akcjonariuszy Jednostki Dominującej	259 762	272 133
Skorygowana średnia ważona liczba akcji zwykłych zastosowana do obliczenia rozwodnionego zysku na jedną akcję	19 115 000	19 115 000
Rozwodniony zysk na akcję (zł/akcję)	13,59	14,24

22. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty

Jednostka Dominująca

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki Uchwałą nr 27 w dniu 1 czerwca 2017 roku podjęło decyzję o wypłacie dywidendy z zysku netto roku obrotowego 2016 w łącznej kwocie 164 006 700,00 złotych, tj. w wysokości 8,58 złotych na jedną akcję. Na dzień dywidendy wyznaczono dzień 12 czerwca 2017 roku. Wypłatę dywidendy wyznaczono na dzień 30 czerwca 2017 roku.

Dywidenda została wypłacona w wyznaczonym terminie.

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Dywidendy z akcji zwykłych:		
dywidenda końcowa	164 007	200 707
Razem	164 007	200 707

Rekomendacja Zarządu Jednostki Dominującej dotycząca podziału zysku za rok obrotowy 2017

Do dnia zatwierdzenia sprawozdania do publikacji Zarząd Jednostki Dominującej nie podjął uchwały w sprawie propozycji podziału zysku za rok obrotowy 2017.

Pozostałe podmioty objęte konsolidacją

Walne Zgromadzenia Udziałowców pozostałych podmiotów objętych konsolidacją podjęły uchwały o podziale wyników finansowych osiągniętych w roku 2016. W wyniku podjętych decyzji udziałowcom nie posiadającym kontroli przydzielono i wypłacono dywidendy w łącznej kwocie 16 tysięcy złotych.

Zarządy podmiotów objętych konsolidacją nie podjęły uchwał w sprawie propozycji podziału zysków/pokrycia strat za rok obrotowy 2017.

23. Rzeczowe aktywa trwałe

Na wartość bilansową rzeczowych aktywów trwałych składają się następujące grupy środków trwałych:

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Grunty	2 303	2 287
Budynki i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	926 639	924 387
Urządzenia techniczne i maszyny	937 844	927 112
Środki transportu	26 380	31 134
Inne środki trwałe	51 805	55 596
Środki trwałe w budowie	330 966	186 884
Razem rzeczowe aktywa trwałe	2 275 937	2 127 400

Zmiany rzeczowych aktywów trwałych w okresie 01.01.2017 - 31.12.2017	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
a) wartość brutto środków trwałych na początek okresu	2 335	1 208 432	1 614 213	59 255	141 785	191 961	3 217 981
b) zwiększenia (z tytułu)	16	54 981	147 282	1 598	7 012	362 222	573 111
- przyjęcie ze środków trwałych w budowie	16	54 332	144 318	844	9 574	-	209 084
- nakłady inwestycyjne na środki trwałe w budowie	-	-	-	-	-	362 222	362 222
- przejęte na podstawie umowy leasingu finansowego	-	-	-	754	-	-	754
- przekwalifikowanie z nieruchomości inwestycyjnych	-	648	-	-	-	-	648
- inne	-	1	2 964	-	(2 562)	-	403
c) zmniejszenia (z tytułu)	-	(2 530)	(7 211)	(2 928)	(660)	(210 584)	(223 913)
- sprzedaż	-	(14)	(59)	(1 859)	-	-	(1 932)
- likwidacja	-	(977)	(7 095)	(1 069)	(658)	(848)	(10 647)
- przeniesienie na środki trwałe	-	-	-	-	-	(209 084)	(209 084)
- przeniesienie na nieruchomości inwestycyjne	-	-	-	-	-	(539)	(539)
- przekwalifikowanie do nieruchomości inwestycyjnych	-	(1 199)	-	-	-	-	(1 199)
- inne	-	(340)	(57)	-	(2)	(113)	(512)
d) wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	2 351	1 260 883	1 754 284	57 925	148 137	343 599	3 567 179
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	-	(239 933)	(645 541)	(27 705)	(84 110)	-	(997 289)
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	-	(44 560)	(122 022)	(3 388)	(10 019)	-	(179 989)
- odpis bieżący	-	(45 486)	(128 281)	(4 874)	(11 317)	-	(189 958)
- sprzedaż środka trwałego	-	14	53	587	-	-	654
- likwidacja środka trwałego	-	891	6 868	899	635	-	9 293
- reklasyfikacja do innej kategorii	-	-	(673)	-	673	-	-
- przekwalifikowanie z nieruchomości inwestycyjnych	-	(127)	-	-	-	-	(127)
- przekwalifikowanie do nieruchomości inwestycyjnych	-	148	-	-	-	-	148
- inne	-	-	11	-	(10)	-	1
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	-	(284 493)	(767 563)	(31 093)	(94 129)	-	(1 177 278)

w tysiącach złotych

Zmiany rzeczowych aktywów trwałych w okresie 01.01.2017 - 31.12.2017	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	(48)	(44 112)	(41 560)	(416)	(2 079)	(5 077)	(93 292)
i) zwiększenie (z tytułu)	-	(6 527)	(7 363)	(86)	(129)	(8 490)	(22 595)
- przekwalifikowanie z nieruchomości inwestycyjnych	-	(42)	-	-	-	-	(42)
- utworzenie odpisów z tytułu utraty wartości odniesionych w ciężar wyniku finansowego	-	(6 485)	(7 385)	(86)	(107)	(8 490)	(22 553)
- inne	-	-	22	-	(22)	-	-
j) zmniejszenie (z tytułu)	-	888	46	50	5	934	1 923
- odwołanie odpisów z tytułu utraty wartości odniesione na wynik finansowy	-	859	-	-	-	-	859
- przekwalifikowanie do nieruchomości inwestycyjnych	-	14	-	-	-	-	14
- wykorzystanie odpisu, w tym:	-	15	46	50	5	934	1 050
likwidacja	-	15	44	-	5	848	912
inne	-	-	2	50	-	86	138
k) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(48)	(49 751)	(48 877)	(452)	(2 203)	(12 633)	(113 964)
l) wartość netto środków trwałych na początek okresu	2 287	924 387	927 112	31 134	55 596	186 884	2 127 400
m) wartość netto środków trwałych na koniec okresu	2 303	926 639	937 844	26 380	51 805	330 966	2 275 937

Zmiany rzeczowych aktywów trwałych w okresie 01.01.2016 - 31.12.2016	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
a) wartość brutto środków trwałych na początek okresu	2 335	1 164 144	1 500 763	56 593	134 914	92 485	2 951 234
b) zwiększenia (z tytułu)	-	47 062	117 945	4 001	7 729	270 627	447 364
- przyjęcie ze środków trwałych w budowie	-	46 952	115 149	996	7 555	-	170 652
- nakłady inwestycyjne na środki trwałe w budowie	-	-	-	-	-	270 627	270 627
- przejęte na podstawie umowy leasingu finansowego	-	-	2 795	2 611	174	-	5 580
- przekwalifikowanie z nieruchomości inwestycyjnych	-	110	-	-	-	-	110
- inne	-	-	1	394	-	-	395
c) zmniejszenia (z tytułu)	-	(2 774)	(4 495)	(1 339)	(858)	(171 151)	(180 617)
- sprzedaż	-	(12)	(169)	(1 002)	-	-	(1 183)
- likwidacja	-	(1 194)	(3 931)	(337)	(848)	-	(6 310)
- przeniesienie na środki trwałe	-	-	-	-	-	(170 652)	(170 652)
- przeniesienie na nieruchomości inwestycyjne	-	-	-	-	-	(373)	(373)
- przekwalifikowanie do nieruchomości inwestycyjnych	-	(28)	-	-	-	-	(28)
- darowizny	-	(1 551)	-	-	-	-	(1 551)
- inne	-	11	(395)	-	(10)	(126)	(520)
d) wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	2 335	1 208 432	1 614 213	59 255	141 785	191 961	3 217 981
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	-	(195 024)	(532 867)	(23 153)	(71 058)	-	(822 102)
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	-	(44 909)	(112 674)	(4 552)	(13 052)	-	(175 187)
- odpis bieżący	-	(45 859)	(116 048)	(4 936)	(13 886)	-	(180 729)
- sprzedaż środka trwałego	-	1	109	448	-	-	558
- likwidacja środka trwałego	-	274	2 871	330	829	-	4 304
- darowizna środka trwałego	-	689	-	-	-	-	689
- reklasyfikacja do innej kategorii	-	-	395	(395)	-	-	-
- przekwalifikowanie z nieruchomości inwestycyjnych	-	(20)	-	-	-	-	(20)
- przekwalifikowanie do nieruchomości inwestycyjnych	-	6	-	-	-	-	6
- inne	-	-	(1)	1	5	-	5
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	-	(239 933)	(645 541)	(27 705)	(84 110)	-	(997 289)

w tysiącach złotych

Zmiany rzeczowych aktywów trwałych w okresie 01.01.2016 - 31.12.2016	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	(48)	(40 193)	(36 183)	(647)	(2 007)	(1 401)	(80 479)
i) zwiększenie (z tytułu)	-	(4 700)	(5 433)	(39)	(72)	(3 676)	(13 920)
- przekwalifikowanie z nieruchomości inwestycyjnych	-	(1)	-	-	-	-	(1)
- utworzenie odpisów z tytułu utraty wartości odniesionych w ciężar wyniku finansowego	-	(4 699)	(5 433)	(39)	(72)	(3 676)	(13 919)
j) zmniejszenie (z tytułu)	-	781	56	270	-	-	1 107
- przekwalifikowanie do nieruchomości inwestycyjnych	-	2	-	-	-	-	2
- wykorzystanie odpisu, w tym:	-	779	56	270	-	-	1 105
- likwidacja	-	778	53	5	-	-	836
- inne	-	1	3	265	-	-	269
k) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(48)	(44 112)	(41 560)	(416)	(2 079)	(5 077)	(93 292)
l) wartość netto środków trwałych na początek okresu	2 287	928 927	931 713	32 793	61 849	91 084	2 048 653
m) wartość netto środków trwałych na koniec okresu	2 287	924 387	927 112	31 134	55 596	186 884	2 127 400

Wartość bilansowa środków trwałych użytkowanych na dzień 31 grudnia 2017 roku na mocy umów leasingu finansowego wynosi 4 733 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2016 roku odpowiednio 13 059 tysięcy złotych). Są to głównie maszyny i urządzenia oraz środki transportu.

Wartość brutto środków trwałych całkowicie umorzonych, ale nadal użytkowanych na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiła 51 248 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2016 roku odpowiednio 44 301 tysięcy złotych). Środki trwałe całkowicie umorzone nadal używane to środki trwałe o jednostkowej niskiej wartości oraz środki przeznaczone do likwidacji w krótkim okresie czasu.

Przyrost wartości środków trwałych jest efektem prowadzonej działalności inwestycyjnej. W wyniku zakończenia realizacji projektów Grupa rozliczyła 209 084 tysięcy złotych, głównie w ramach realizacji projektów: budowy instalacji do kompaktowania nawozów, budowy wytwórni nawozów stałych na bazie mocznika i siarczanu amonu, modernizacji instalacji przygotowania gazu, adaptacji zbiorników na potrzeby magazynowania kwasu azotowego, modernizacji sieci wody obiegowej, zakupu i instalacji w terenie modułowych baz RSM wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną, wymiany katalizatorów, realizacji znaczących remontów dotyczących instalacji nawozowych i melaminy oraz ulepszeń dotyczących zakładu energetycznego i instalacji nawozowych.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość projektów będących w trakcie realizacji stanowią głównie nakłady poniesione na modernizację posiadanych oraz budowę nowych instalacji kwasu azotowego i neutralizacji, budowę wytwórni nawozów granulowanych na bazie saletry amonowej oraz wymianę turbozespołu TG-2.

W ostatnim kwartale roku obrotowego 2017 zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości, dokonano weryfikacji przyjętych wcześniej okresów użytkowania rzeczowych aktywów trwałych. Zmiana okresów użytkowania nie jest istotna i będzie miała wpływ na poziom amortyzacji w przyszłych okresach.

W Grupie Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. dokonano oceny istnienia przesłanek wskazujących na to, czy nastąpiła utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych lub, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który został ujęty w latach poprzednich jest nadal zasadny. Zidentyfikowano między innymi następujące przesłanki:

- zmiany w otoczeniu prawnym – niekorzystne regulacje prawne zawarte w Dyrektywie EU ETS, dotyczące ponoszenia dodatkowych kosztów związanych z emisją gazów cieplarnianych,
- zmiany na rynku gazu ziemnego w Polsce,
- zmiany cen surowców,
- spadek cen podstawowych produktów Spółki,

- wzrost zdolności produkcyjnych na świecie i związana z nimi nadpodaż produktów.

W związku z powyższym przeprowadzono test na utratę wartości. Zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości wartość odzyskiwalna środków trwałych jest ustalana dla grupy środków trwałych.

W Jednostce Dominującej wyodrębniono dwa ośrodki generujące przepływy pieniężne – CGU, tj. Agro i Chemia. Z uwagi na istniejące powiązania technologiczne i przepływy półproduktów/wyrobów gotowych pomiędzy CGU, zastosowano współczynniki korekcyjne, mające na celu w jak największym stopniu przybliżyć przepływy pieniężne między Agro i Chemią do warunków rynkowych, jakich można byłoby racjonalnie oczekiwać pomiędzy niepowiązanymi podmiotami. Aktywa Zakładu Elektrociepłowni przypisano do CGU Agro i Chemia w proporcjach, w jakich korzystają one z mediów wytwarzanych w tym segmencie. Pozostały majątek jako majątek wspólny został alokowany do powyższych CGU w proporcjach, w jakich korzystają one z tego majątku według kluczy alokacji.

Główne przyjęte założenia:

- nieograniczony okres funkcjonowania biznesu w przyszłości,
- okres projekcji – 5 lat,
- stopa dyskonta (nominalna) – 7,69%,
- wskaźnik długoterminowego wzrostu – 1,6%.

Wynik przeprowadzonego testu wykazał nadwyżki wartości odzyskiwalnej posiadanych i użytkowanych aktywów trwałych nad ich wartością bilansową. W odniesieniu do CGU Chemia, którego majątek objęty jest odpisem aktualizującym, dokonany w latach poprzednich, ze względu na dużą zmienność rynku uznano wcześniej utworzony odpis za uzasadniony i nie dokonano jego korekty.

W celu określenia wpływu kluczowych czynników na wyniki testów, przeprowadzono analizę wrażliwości przy następujących założeniach:

- zmiana poziomu stopy dyskontowej (WACC) +/- 0,5 p.p.,
- zmiana poziomu EBIT +/- 5%.

Szacowane zmiany ze względu na zmianę kluczowych założeń pozostają bez wpływu na wartość bilansową aktywów ośrodków Agro i Chemia.

W spółce GZNF „Fosfory” Sp. z o.o. dokonano oceny istnienia przesłanek wskazujących na to, czy nastąpiła utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych. Zidentyfikowano między innymi następujące przesłanki:

- zmiany cen surowców,
- spadek cen podstawowych produktów,
- wzrost zdolności produkcyjnych i związana z nimi nadpodaż produktów nawozowych,
- znacząca konkurencja ze strony rynku Europy Wschodniej w Segmencie Agro,
- znacząca konkurencja krajowa w Segmencie Chemia.

W związku z powyższym przeprowadzono test na utratę wartości. W GZNF „Fosfory” Sp. z o.o. wyodrębniono trzy ośrodki generujące przepływy pieniężne – CGU, tj. Agro, Chemia oraz Przeładunki i pozostałe. Z uwagi na istniejące powiązania technologiczne i przepływy półproduktów/wyrobów gotowych pomiędzy CGU, zastosowano współczynniki korekcyjne, mające na celu w jak największym stopniu przybliżyć przepływy pieniężne pomiędzy Agro, Chemia oraz Przeładunki i pozostałe do warunków rynkowych, jakich można byłoby racjonalnie oczekiwać pomiędzy niepowiązanymi podmiotami. Aktywa Zakładu Elektroenergetycznego przypisano do CGU w proporcjach, w jakich korzystają one z jej usług. Pozostały majątek jako majątek wspólny został alokowany do powyższych CGU według kluczy alokacji.

Główne przyjęte założenia:

- nieograniczony okres funkcjonowania biznesu w przyszłości,
- okres projekcji – 10 lat,
- stopa dyskontowa (nominalna) – 8,5%,
- wskaźnik długoterminowego wzrostu – 2,3%.

Wynik przeprowadzonego testu wykazał nadwyżki wartości odzyskiwalnej posiadanych i użytkowanych przez GZNF „Fosfory” Sp. z o.o. aktywów trwałych nad ich wartością bilansową, w związku z tym nie stwierdzono istnienia utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych.

W celu określenia wpływu kluczowych czynników na wyniki testów, przeprowadzono analizę wrażliwości przy następujących założeniach:

- zmiana poziomu stopy dyskontowej (WACC) +/- 0,5 p.p.,
- zmiana poziomu EBIT +/- 5%.

Szacowane zmiany ze względu na zmianę kluczowych założeń pozostają bez wpływu na wartość bilansową aktywów ośrodków Agro, Chemia oraz Przeladunki i pozostałe.

Spółka Zakłady Azotowe Chorzów S.A. na koniec czerwca 2017 roku zidentyfikowała przesłanki wskazujące na możliwość wystąpienia spadku wartości odzyskiwanej Instalacji przerobu tłuszczów, między innymi:

- niepełne wykorzystanie mocy produkcyjnych instalacji przerobu tłuszczów,
- niski poziom cen głównego produktu stearyny,
- wysoki poziom cen podstawowego surowca – tłuszczu zwierzęcego, przy wysokim udziale tego surowca w kosztach produkcji stearyny,
- wysoka konkurencja ze strony rynku azjatyckiego wykorzystującego do produkcji olej palmowy.

W oparciu o powyższe przesłanki przeprowadzono na dzień 30 czerwca 2017 roku test na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych instalacji do przerobu tłuszczów, ustalając jej wartość odzyskiwalną.

Główne przyjęte założenia:

- nieograniczony okres funkcjonowania biznesu w przyszłości,
- wykorzystanie pełniej mocy instalacji do produkcji stearyny nastąpi od 2020 roku,
- okres projekcji – 10 lat,
- stopa dyskonta (realna) – 8,03%,
- wskaźnik długoterminowego wzrostu – 0,5%.

Wyniki testu wykazały utratę wartości i konieczność dokonania odpisu aktualizującego wartość majątku przypisanego do tej instalacji w wysokości 14,7 miliona złotych, w tym w odniesieniu do środków trwałych w kwocie 14 milionów złotych.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka ponownie przeprowadziła test na utratę wartości.

Główne przyjęte założenia:

- nieograniczony okres funkcjonowania biznesu w przyszłości,
- wykorzystanie pełniej mocy instalacji do produkcji stearyny nastąpi od 2020 roku,
- okres projekcji – 10 lat,
- stopa dyskonta (realna) – 6,61%,
- wskaźnik długoterminowego wzrostu – 0%.

Wynik przeprowadzonego testu nie wykazał utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych użytkowanych przez Spółkę.

Analiza wrażliwości wyników testu na zmianę kluczowych czynników

WACC	EBIT	Zmiana wartości ośrodka generującego przepływy		Ogółem
		Nawozy	Oleochemia	
bazowa +0,5 p.p.	bazowa	-	(1 417)	(1 417)
bazowa -0,5 p.p.	bazowa	-	3 089	3 089
bazowa	bazowa +5%	-	1 051	1 051
bazowa	bazowa -5%	-	-	-

Na dzień 31 grudnia 2017 roku w spółkach Agrochem Sp. z o.o. i Agrochem Puławy Sp. z o.o., z uwagi na przyszłe działania, został przeprowadzony jeden test na utratę wartości. Wartość odzyskiwalna w przeprowadzonych testach została ustalona w oparciu o oszacowanie ich wartości użytkowej metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych netto, na podstawie projekcji finansowych.

Główne przyjęte założenia:

- nieograniczony okres funkcjonowania biznesu w przyszłości,
- okres projekcji – 10 lat,
- stopa dyskonta (realna) – 6,61%,
- wskaźnik długoterminowego wzrostu – 0,8%.

Wynik przeprowadzonego testu nie wykazał utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych użytkowanych przez Spółki.

Analiza wrażliwości wyników testu na zmianę kluczowych czynników

WACC	EBIT	Zmiana wartości
bazowa +0,5 p.p.	bazowa	(2 992)
bazowa -0,5 p.p.	bazowa	-
bazowa	bazowa +5%	-
bazowa	bazowa -5%	-

W pozostałych jednostkach Grupy nie stwierdzono przesłanek wskazujących na możliwość utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych.

Na roku 2017 Grupa utworzyła odpisy aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych w łącznej kwocie 22 553 tysięcy złotych, w tym odpis aktualizujący wartość środków trwałych w budowie w wysokości 8 489 głównie w związku ze wstrzymaniem realizacji projektu budowy bloku parowo-gazowego w Spółce Elektrownia Puławy Sp. z o.o. Utworzenie odpisu aktualizującego wartość majątku ujęte zostało w pozostałych kosztach operacyjnych.

Środki trwałe nieużywane objęte są odpisem aktualizującym w pełnej wysokości.

Na środkach trwałych Grupy nie zostały ustanowione zabezpieczenia na rzecz osób trzecich.

24. Prawo wieczystego użytkowania gruntów

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa użytkowała grunty, na podstawie prawa wieczystego użytkowania gruntów, o powierzchni około 905,2 ha (na 31 grudnia 2016 roku odpowiednio około 904,9 ha). Prawo wieczystego użytkowania gruntów o powierzchni około 565 ha Grupa otrzymała na podstawie obowiązujących przepisów prawa.

Prawo wieczystego użytkowania gruntów o powierzchni ponad 340,2 ha Grupa nabyła.

Wartość nabytego prawa wieczystego użytkowania gruntu przypadająca do rozliczenia w poszczególnych przedziałach czasowych przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
przypadająca do rozliczenia w ciągu 1-5 lat	4 871	4 886
przypadająca do rozliczenia w ciągu powyżej 5 lat	68 500	69 529
Prawo wieczystego użytkowania wykazane w aktywach długoterminowych	73 371	74 415

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
przypadająca do rozliczenia w ciągu 1 roku	1 029	1 013
Prawo wieczystego użytkowania wykazane w rozliczeniach międzyokresowych czynnych	1 029	1 013

W związku z użytkowaniem gruntów na podstawie decyzji o oddaniu gruntów w wieczyste użytkowanie, Grupa ponosi opłaty roczne. Łączna wartość przyszłych opłat Grupy z tytułu prawa wieczystego użytkowania gruntów oszacowana na podstawie rocznych stawek opłat wynikających z ostatnich decyzji administracyjnych oraz okresu użytkowania gruntów objętych tym prawem przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
W okresie 1 roku	4 452	4 051
W okresie od 1 do 5 lat	17 117	15 696
Powyżej 5 lat	190 904	166 027
Łączna wartość przyszłych minimalnych opłat z tytułu prawa wieczystego użytkowania gruntów	212 473	185 774

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Opłaty z tytułu prawa wieczystego użytkowania gruntów ujęte w wyniku finansowym	4 429	3 934

Grupa użytkuje również grunty o nieuregulowanym stanie prawnym o powierzchni około 48,5 ha, według stanu na 31 grudnia 2017 roku (na 31 grudnia 2016 roku odpowiednio 48,5 ha). Prowadzone są działania w celu uregulowania stanu prawnego użytkowanych gruntów.

25. Wartości niematerialne

Na wartość bilansową wartości niematerialnych składają się następujące grupy składników:

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Koszty prac rozwojowych	756	772
Nabyte koncesje, patenty, licencje	29 802	30 122
Inne wartości niematerialne	7 794	8 702
Wartości niematerialne w trakcie realizacji	16 052	12 900
Razem wartości niematerialne	54 404	52 496

Zmiany wartości niematerialnych w okresie 01.01.2017 - 31.12.2017	Koszty prac rozwojowych	Nabyte koncesje, patenty, licencje itp.	w tym: oprogramowanie komputerowe	Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne w trakcie realizacji	Razem
a) wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	1 620	98 480	38 696	13 891	12 900	126 891
b) zwiększenia (z tytułu)	54	4 954	4 281	36	8 197	13 241
- nakłady na wartości niematerialne w trakcie realizacji	-	-	-	-	8 197	8 197
- przyjęcie po zakończeniu realizacji	54	4 954	4 281	36	-	5 044
c) zmniejszenia (z tytułu)	-	(2 909)	(2 027)	(1)	(5 045)	(7 955)
- likwidacja	-	(2 909)	(2 027)	-	-	(2 909)
- przeniesienie na wartości niematerialne	-	-	-	-	(5 044)	(5 044)
- inne	-	-	-	(1)	(1)	(2)
d) wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	1 674	100 525	40 950	13 926	16 052	132 177
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(811)	(66 183)	(19 956)	(5 189)	-	(72 183)
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	(48)	(1 693)	(1 181)	(943)	-	(2 684)
- odpis bieżący	(48)	(4 590)	(3 196)	(943)	-	(5 581)
- likwidacja	-	2 897	2 015	-	-	2 897
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(859)	(67 876)	(21 137)	(6 132)	-	(74 867)
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	(37)	(2 175)	(1 875)	-	-	(2 212)
i) zwiększenie	(22)	(679)	(679)	-	-	(701)
- utworzenie odpisów z tytułu utraty wartości odniesionych w ciężar wyniku finansowego	(22)	(679)	(679)	-	-	(701)
j) - zmniejszenie	-	7	7	-	-	7
- likwidacja	-	7	7	-	-	7
k) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(59)	(2 847)	(2 547)	-	-	(2 906)
l) wartość netto wartości niematerialnych na początek okresu	772	30 122	16 865	8 702	12 900	52 496
m) wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	756	29 802	17 266	7 794	16 052	54 404

w tysiącach złotych

Zmiany wartości niematerialnych w okresie 01.01.2016 - 31.12.2016	Koszty prac rozwojowych	Nabyte koncesje, patenty, licencje itp.	w tym: oprogramowanie komputerowe	Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne w trakcie realizacji	Razem
a) wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	1 620	95 331	35 723	13 110	11 002	121 063
b) zwiększenia (z tytułu)	-	3 337	3 160	781	6 126	10 244
- nakłady na wartości niematerialne w trakcie realizacji	-	-	-	-	6 126	6 126
- przyjęcie po zakończeniu realizacji	-	2 977	2 800	779	-	3 756
- inne	-	360	360	2	-	362
c) zmniejszenia (z tytułu)	-	(188)	(187)	-	(4 228)	(4 416)
- likwidacja	-	(188)	(187)	-	-	(188)
- przeniesienie na wartości niematerialne	-	-	-	-	(3 756)	(3 756)
- inne	-	-	-	-	(472)	(472)
d) wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	1 620	98 480	38 696	13 891	12 900	126 891
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(764)	(61 619)	(16 769)	(4 393)	-	(66 776)
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	(47)	(4 564)	(3 187)	(796)	-	(5 407)
- odpis bieżący	(47)	(4 564)	(3 187)	(796)	-	(5 407)
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(811)	(66 183)	(19 956)	(5 189)	-	(72 183)
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	(37)	(1 683)	(1 383)	-	-	(1 720)
i) zwiększenie	-	(492)	(492)	-	-	(492)
- utworzenie odpisów z tytułu utraty wartości odniesionych w ciężar wyniku finansowego	-	(492)	(492)	-	-	(492)
j) zmniejszenie	-	-	-	-	-	-
k) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(37)	(2 175)	(1 875)	-	-	(2 212)
l) wartość netto wartości niematerialnych na początek okresu	819	32 029	17 571	8 717	11 002	52 567
m) wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	772	30 122	16 865	8 702	12 900	52 496

Wartość brutto wartości niematerialnych całkowicie umorzonych, ale nadal użytkowanych na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiła 24 555 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2016 roku odpowiednio 26 901 tysięcy złotych). Stanowią je głównie licencje służące do obsługi procesów technologicznych, które Grupa nabyła w okresach przeszłych.

Poniesione w bieżącym roku nakłady na wartości niematerialne związane są z realizacją w Grupie Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. projektu modernizacji kwasu azotowego oraz budowy nowych instalacji kwasu azotowego i neutralizacji oraz produkcji nowych nawozów na bazie kwasu azotowego.

Rozliczone nakłady dotyczą głównie modernizacji użytkowanych systemów informatycznych – ZAPRAP, FileNet oraz zakupu oprogramowania systemu HelpDesk.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku, zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości, dokonano weryfikacji przyjętych wcześniej okresów użytkowania wartości niematerialnych. Zmiana okresów użytkowania nie jest istotna i będzie mieć wpływ na poziom amortyzacji w przyszłych okresach.

Spółka Zakłady Azotowe Chorzów S.A. zidentyfikowała w trakcie roku 2017 przesłanki wskazujące na możliwość utraty wartości posiadanych aktywów trwałych. W roku 2017 dokonano odpisu wartości niematerialnych w wysokości 701 tysięcy złotych.

W pozostałych podmiotach Grupy na dzień 31 grudnia 2017 roku nie stwierdzono przesłanek lub po przeprowadzeniu testu nie stwierdzono istnienia utraty wartości posiadanych wartości niematerialnych. Założenia oraz wyniki testu przedstawiono w notce 23.

W odniesieniu do prac rozwojowych w toku realizacji Grupa dokonała oceny spełniania przez nie przesłanek do aktywowania poniesionych dotychczas nakładów. Wartość skapitalizowanych nakładów na prace rozwojowe w toku realizacji na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosi 5 738 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2016 roku odpowiednio 2 866 tysięcy złotych).

Na wartościach niematerialnych Grupy nie zostały ustanowione zabezpieczenia na rzecz osób trzecich.

26. Nieruchomości inwestycyjne

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
a) wartość brutto na początek okresu	23 838	23 547
b) zwiększenia (z tytułu)	1 738	401
- reklasyfikacja ze środków trwałych	1 199	28
- przeniesienie ze środków trwałych w budowie	539	373
c) zmniejszenia (z tytułu)	(793)	(110)
- sprzedaż	(126)	-
- likwidacja	(19)	-
- reklasyfikacja do środków trwałych	(648)	(110)
d) wartość brutto na koniec okresu	24 783	23 838
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(3 874)	(3 269)
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	(690)	(605)
- bieżący odpis	(692)	(619)
- sprzedaż	19	-
- likwidacja	4	-
- reklasyfikacja ze środków trwałych	(148)	(6)
- reklasyfikacja do środków trwałych	127	20
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(4 564)	(3 874)
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	(1 834)	(1 833)
i) zwiększenie	(14)	(2)
- reklasyfikacja ze środków trwałych	(14)	(2)
-j) zmniejszenie	44	1
- inne	2	-
- reklasyfikacja do środków trwałych	42	1
k) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(1 804)	(1 834)
l) wartość netto nieruchomości inwestycyjnych na początek okresu	18 130	18 445
m) wartość netto nieruchomości inwestycyjnych na koniec okresu	18 415	18 130

Nieruchomości inwestycyjne stanowią głównie wydzierżawione budynki i lokale oraz grunty. Wg szacunków wartość godziwa posiadanych nieruchomości inwestycyjnych wynosiła na dzień 31 grudnia 2017 roku około 23 087 tysięcy złotych. Szacunku dokonano w oparciu o przeprowadzoną na dzień 18 stycznia 2013 roku wycenę oraz ocenę stopnia zużycia do dnia bilansowego. Wyceny na dzień 18 stycznia 2013 roku dokonał niezależny rzeczoznawca. W ocenie Grupy nie nastąpiły istotne zmiany wartości tych składników majątku.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku, zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości, dokonano weryfikacji wcześniej przyjętych okresów użytkowania nieruchomości inwestycyjnych. Zmiana okresów użytkowania jest nieistotna i będzie mieć wpływ na poziom amortyzacji w przyszłych okresach.

Na dzień bilansowy Grupa dokonała oszacowania wartości odzyskiwalnej składników aktywów. Przesłanki i założenia do przeprowadzonego testu omówione zostały w notce 23. Nie zidentyfikowano utraty wartości posiadanych nieruchomości inwestycyjnych.

Na nieruchomościach inwestycyjnych Grupy nie zostały ustanowione zabezpieczenia na rzecz osób trzecich.

27. Wartość firmy

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
z tytułu nabycia Unibaltic Agro Sp. z o.o.	933	933
Razem	933	933

Na dzień bilansowy Grupa dokonała oszacowania wartości odzyskiwalnej składników aktywów. Przesłanki i założenia do przeprowadzonego testu omówione zostały w notce 23. Nie zidentyfikowano utraty wartości posiadanej wartości firmy.

28. Udziały i akcje, inwestycje wyceniane metodą praw własności

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Udziały w spółkach zależnych nieobjętych konsolidacją	1 049	1 049
Udziały w pozostałych spółkach	15	15
Razem udziały i akcje	1 064	1 064
Inwestycje wyceniane metodą praw własności	25 456	25 925
Razem długoterminowe aktywa finansowe	26 520	26 989

Zmiana wartości inwestycji wycenianych metodą praw własności wynika ze spadku wartości posiadanych aktywów finansowych w okresie sprawozdawczym.

Udziały w podmiotach zależnych nieobjętych konsolidacją nie są kwalifikowane przez Grupę do instrumentów finansowych i wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości.

31.12.2017

Nazwa jednostki	Siedziba	Zakres działalności	Charakter powiązania	Udział w kapitale zakładowym %	Udział w prawach głosu %	Wartość udziałów i akcji wg cen nabycia	Korekta wartości z tytułu wyceny	Wartość bilansowa
STO-ZAP Sp. z o.o.	Puławy	Prowadzenie stołówki, punktów gastronomicznych, produkcja napojów, sprzątanie, handel detaliczny	zależna bezpośrednio	96,15	98,35	1 049	-	1 049
TECHNOCHEMSERVICE S.A.	Moskwa	Handel	stowarzyszona bezpośrednio	25,00	25,00	27	(27)	-
MEDICAL Sp. z o.o.	Puławy	Ochrona zdrowia ludzkiego	pozostałe	0,81	0,82	15	-	15
LEN S.A. w likwidacji	Kamienna Góra	Produkcja tkanin	pozostałe	0,01	0,00	2	(2)	-
PRONIT S.A. w upadłości	Pionki	Produkcja tworzyw sztucznych	pozostałe	0,37	0,37	40	(40)	-
Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych Polski Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych	Warszawa	Ubezpieczenia	pozostałe	0,00	0,00	-	-	-
Razem						1 133	(69)	1 064

w tysiącach złotych

31.12.2016

Nazwa jednostki	Siedziba	Zakres działalności	Charakter powiązania	Udział w kapitale zakładowym %	Udział w prawach głosu %	Wartość udziałów i akcji wg cen nabycia	Korekta wartości z tytułu wyceny	Wartość bilansowa
STO-ZAP Sp. z o.o.	Puławy	Prowadzenie stołówki, punktów gastronomicznych, produkcja napojów, sprzątanie, handel detaliczny	zależna bezpośrednio	96,15	98,35	1 049	-	1 049
TECHNOCHEMSERVICE S.A.	Moskwa	Handel	stowarzyszona bezpośrednio	25,00	25,00	27	(27)	-
MEDICAL Sp. z o.o.	Puławy	Ochrona zdrowia ludzkiego	pozostałe	0,81	0,82	15	-	15
LEN S.A. w likwidacji	Kamienna Góra	Produkcja tkanin	pozostałe	0,01	0,00	2	(2)	-
PRONIT S.A. w upadłości	Pionki	Produkcja tworzyw sztucznych	pozostałe	0,37	0,37	40	(40)	-
Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych Polski Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych	Warszawa	Ubezpieczenia	pozostałe	0,00	0,00	-	-	-
Razem						1 133	(69)	1 064

Inwestycje wyceniane metodą praw własności

31.12.2017

Nazwa jednostki	Siedziba	Zakres działalności	Charakter powiązania	Udział w kapitale zakładowym %	Udział w prawach głosu %	Wartość udziałów i akcji wg cen nabycia	Korekta wartości z tytułu wyceny	Wartość bilansowa
Bałtycka Baza Masowa Sp. z o.o.	Gdynia	Usługi w zakresie przeładunku i magazynowania towarów, transportu drogowego i wodnego oraz handlu, cumowanie statków	wspólne przedsięwzięcie	50,00	50,00	9 750	5 440	15 190
CTL KOLZAP Sp. z o.o.	Puławy	Transport kolejowy, w szczególności obsługa bocznicowa, transport drogowy, przeładunek i magazynowanie towarów oraz handel	wspólne przedsięwzięcie	49,00	49,00	183	10 083	10 266
Razem						9 933	15 523	25 456

31.12.2016

Nazwa jednostki	Siedziba	Zakres działalności	Charakter powiązania	Udział w kapitale zakładowym %	Udział w prawach głosu %	Wartość udziałów i akcji wg cen nabycia	Korekta wartości z tytułu wyceny	Wartość bilansowa
Bałtycka Baza Masowa Sp. z o.o.	Gdynia	Usługi w zakresie przeładunku i magazynowania towarów, transportu drogowego i wodnego oraz handlu, cumowanie statków	wspólne przedsięwzięcie	50,00	50,00	9 750	5 524	15 274
CTL KOLZAP Sp. z o.o.	Puławy	Transport kolejowy, w szczególności obsługa bocznicowa, transport drogowy, przeładunek i magazynowanie towarów oraz handel	wspólne przedsięwzięcie	49,00	49,00	183	10 468	10 651
Razem						9 933	15 992	25 925

Skrócone informacje finansowe dotyczące inwestycji wycenianych metodą praw własności

31.12.2017r.

Wyszczególnienie	BBM Sp. z o.o.	CTL KOLZAP Sp. z o.o.
Aktywa trwałe	28 129	10 214
Aktywa obrotowe, w tym:	3 003	15 130
środki pieniężne i ekwiwalenty	1 872	6 155
Aktywa razem	31 132	25 344
Zobowiązania długoterminowe	1 029	2 392
Zobowiązania krótkoterminowe	1 043	4 936
Zobowiązania razem	2 072	7 328
Przychody ze sprzedaży	10 716	24 652
Koszty z tytułu odsetek	(8)	(27)
Zysk/(Strata) przed opodatkowaniem	717	3 183
Podatek dochodowy	(150)	(662)
Zysk/(Strata) netto	567	2 521
Całkowite dochody ogółem	567	2 521
Amortyzacja	(1 792)	(526)
Otrzymane dywidendy	300	1 590

31.12.2016r.

Wyszczególnienie	BBM Sp. z o.o.	CTL KOLZAP Sp. z o.o.
Aktywa trwałe	29 592	9 466
Aktywa obrotowe, w tym:	3 318	16 587
środki pieniężne i ekwiwalenty	1 937	877
Aktywa razem	32 910	26 053
Zobowiązania długoterminowe	953	2 331
Zobowiązania krótkoterminowe	2 864	4 559
Zobowiązania razem	3 817	6 890
Przychody ze sprzedaży	12 713	27 176
Koszty z tytułu odsetek	(76)	(40)
Zysk/(Strata) przed opodatkowaniem	1 651	4 918
Pozdatek dochodowy	(335)	(987)
Zysk/(Strata) netto	1 316	3 931
Całkowite dochody ogółem	1 316	3 931
Amortyzacja	(1 798)	(545)
Otrzymane dywidendy	100	1 000

W oparciu o postanowienia MSSF 12 paragraf B15 powyższe skrócone informacje finansowe zostały przedstawione na podstawie jednostkowych sprawozdań finansowych wskazanych podmiotów, sporządzonych w oparciu o ustawę o rachunkowości (krajowe standardy rachunkowości).

Informacje o transakcjach ze wspólnymi przedsięwzięciami, w których Grupa posiada udziały przedstawiono w notcie 43.

29. Zapasy

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Materiały	222 539	210 376
Półprodukty i produkcja w toku	43 793	36 281
Produkty gotowe	93 709	55 006
Towary	24 909	23 155
Razem zapasy	384 950	324 818

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Materiały	222 539	210 376
Według ceny nabycia	239 947	227 601
Odpis aktualizujący do wartości netto możliwej do uzyskania	(17 408)	(17 225)
Towary	24 909	23 155
Według ceny nabycia	28 587	27 315
Odpis aktualizujący do wartości netto możliwej do uzyskania	(3 678)	(4 160)
Półprodukty i produkcja w toku	43 793	36 281
Według kosztu wytworzenia	44 467	36 761
Odpis aktualizujący do wartości netto możliwej do uzyskania	(674)	(480)
Produkty gotowe	93 709	55 006
Według kosztu wytworzenia	94 324	55 401
Odpis aktualizujący do wartości netto możliwej do uzyskania	(615)	(395)
Zapasy ogółem, według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia (kosztu wytworzenia) oraz wartości netto możliwej do uzyskania	384 950	324 818

Wzrost zapasów materiałów wynika ze wzrostu zapasów części zamiennych (nie amortyzowanych) oraz katalizatorów i złomu siatek katalitycznych.

Poziom zapasów półproduktów i produkcji w toku oraz wyrobów gotowych wynika z uwarunkowań technologicznych, a w przypadku zapasów wyrobów gotowych dodatkowo z realizowanej przez Spółkę polityki handlowej oraz uwarunkowań rynkowych. Informacje dotyczące sezonowości działalności Spółki przedstawiono w nocie 17.7.

w tysiącach złotych

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Odpisy aktualizujące wartość zapasów na początek okresu	(22 260)	(26 588)
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość produktów gotowych i produkcji w toku	(2 922)	(4 007)
Odwrocenie odpisów aktualizujących wartość produktów gotowych i produkcji w toku	207	642
Wykorzystanie odpisów aktualizujących wartość produktów gotowych i produkcji w toku	2 333	5 674
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość towarów i materiałów	(1 934)	(1 721)
Odwrocenie odpisów aktualizujących wartość towarów i materiałów	1 080	1 465
Wykorzystanie odpisów aktualizujących wartość towarów i materiałów	1 121	2 275
Odpisy aktualizujące wartość zapasów na koniec okresu	(22 375)	(22 260)

W bieżącym roku obrotowym Grupa utworzyła odpisy aktualizujące wartość zapasów na kwotę 4 856 tysięcy złotych. Utworzone odpisy aktualizujące wartość produktów w znacznej części wynikają z relacji poziomu kosztu ich wytworzenia do możliwych do uzyskania na dzień bilansowy cen sprzedaży netto.

W roku obrotowym 2017 Grupa dokonała rozwiązania (odwrócenia) odpisów aktualizujących na kwotę 1 287 tysięcy złotych. Rozwiązanie dotyczyło głównie odpisów aktualizujących wartość materiałów, w związku z ustaniem przyczyn, dla których je utworzono.

Zapasy o wartości 5 815 tysięcy złotych objęte są zastawem rejestrowym jako zabezpieczenie kredytu (na dzień 31 grudnia 2016 roku odpowiednio 3 380 tysięcy złotych).

30. Prawa majątkowe

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Prawa do emisji nabyte	34 950	52 146
Prawa do emisji przyznane nieodpłatnie	56 105	54 537
Certyfikaty energii elektrycznej nabyte	912	1 003
Pozostałe	3 300	320
Razem prawa majątkowe	95 267	108 006

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Prawa do emisji nabyte	34 950	52 146
Według ceny nabycia	34 950	52 146
Odpis aktualizujący do wartości netto możliwej do uzyskania	-	-
Prawa do emisji przyznane nieodpłatnie	56 105	54 537
Według wartości godziwej	56 105	54 537
Odpis aktualizujący do wartości netto możliwej do uzyskania	-	-
Certyfikaty energii elektrycznej nabyte	912	1 003
Według ceny nabycia	912	1 598
Odpis aktualizujący do wartości netto możliwej do uzyskania	-	(595)
Pozostałe	3 300	320
Według ceny nabycia/kosztu wytworzenia/wartości godziwej	3 449	320
Odpis aktualizujący do wartości netto możliwej do uzyskania	(149)	-
Prawa majątkowe ogółem, według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia (kosztu wytworzenia) oraz wartości netto możliwej do uzyskania	95 267	108 006

Posiadane przez Grupę prawa do emisji CO₂ jak i certyfikaty energii elektrycznej przeznaczone są na potrzeby własne, dla realizacji obowiązków nałożonych na Grupę przez przepisy prawa, za wyjątkiem certyfikatów energii elektrycznej dotyczącej efektywności energetycznej, które w ilości 7 036,692 toe (tona oleju ekwiwalentnego) przeznaczone są do sprzedaży.

W bieżącym roku obrotowym Grupa otrzymała nieodpłatnie świadectwa pochodzenia energii elektrycznej w ramach realizacji przepisów ustawy o efektywności energetycznej, w związku z realizacją przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej. Grupa otrzymała świadectwa w łącznej ilości 7 197,107 toe o wartości ponad 3 407 tysięcy złotych. W 2017 roku Grupa umorzyła otrzymane w 2016 roku świadectwa w ilości 267,193 toe w realizacji zobowiązań za 2016 rok.

W czerwcu i lipcu 2017 roku Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. złożyła do Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki wnioski o wydanie świadectw efektywności energetycznej w związku ze zrealizowaniem przedsięwzięcia służącego poprawie efektywności energetycznej oraz rozpoczęciem realizacji przedsięwzięcia służącego poprawie efektywności energetycznej, na łączną ilość 4 899,495 toe. Wartość możliwych do uzyskania świadectw efektywności energetycznej szacowana jest na kwotę około 2 milionów złotych.

W dniu 14 września 2017 roku Prezes Urzędu Regulacji Energetyki przyznał 221 243,376 MWh certyfikatów energii elektrycznej z kogeneracji PMEC za pierwsze półrocze 2017 roku.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa posiadała nabyte oraz przyznane prawa do emisji CO₂. Zostaną one wykorzystane do rozliczenia rzeczywistej emisji za 2017 rok oraz w kolejnych okresach rozliczeniowych.

W bieżącym roku obrotowym Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. nabyła prawa do emisji CO₂ w ilości 713 tysięcy ton. Prawa te nabyte zostały z przeznaczeniem na potrzeby własne. Niższa w stosunku do ubiegłego roku ilość nabytych praw wynika z otrzymania nieodpłatnie dodatkowych ilości praw z tytułu poniesionych wydatków na projekty ujęte w Krajowym Planie Inwestycyjnym oraz sytuacji na rynkach tych praw.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Jednostka Dominująca posiada prawa do emisji CO₂ w ilości zapewniającej realizację obowiązku ich umorzenia za 2017 rok.

Wyszczególnienie	w tys. ton	
	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Stan praw do emisji na początek roku	4 564	4 294
Przyznane nieodpłatnie	2 241	2 471
Przyznane z tytułu poniesionych wydatków na projekty objęte KPI	120	-
Nabyte	713	1 511
Rozliczone	(3 657)	(3 712)
Stan praw do emisji na koniec roku	3 981	4 564

Wyszczególnienie	w tys. ton	
	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Emisja CO ₂ w okresie sprawozdawczym	3 456	3 659*

*emisja CO₂ w roku 2016 po weryfikacji została skorygowana do ilości 3 657 tysięcy ton.

31. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Kaucje gwarancyjne	224	1 428
Razem należności finansowe netto	224	1 428
Rozliczenia międzyokresowe kosztów (czynne)	75	381
Zaliczki na dostawy rzeczowych aktywów trwałych	93 341	19 363
Zaliczki na dostawy wartości niematerialnych	-	20
Inne należności niefinansowe	47	-
Razem należności niefinansowe netto	93 463	19 764
Razem długoterminowe należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe netto	93 687	21 192

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Należności z tytułu dostaw i usług	385 014	400 139
Kaucje gwarancyjne	1 983	545
Pozostałe należności finansowe	711	1 104
Odpisy aktualizujące	(53 983)	(44 896)
Razem należności finansowe netto	333 725	356 892
Należności z tytułu podatków, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych świadczeń	113 368	58 939
Zaliczki na dostawy materiałów, towarów i usług	3 343	10 269
Rozliczenia międzyokresowe kosztów (czynne)	4 461	8 405
Inne należności niefinansowe	2 623	4 343
Odpisy aktualizujące	(2 380)	(2 333)
Razem należności niefinansowe netto	121 415	79 623
Razem krótkoterminowe należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe netto	455 140	436 515

Odpisy aktualizujące wartość należności przedstawiają się następująco:

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Odpisy aktualizujące wartość należności na początek okresu	(47 229)	(41 058)
Zwiększenie - ujęte w wyniku bieżącego roku	(14 474)	(9 576)
Rozwiązanie - ujęte w wyniku bieżącego roku	4 612	2 752
Wykorzystanie	728	653
Odpisy aktualizujące wartość należności na koniec okresu	(56 363)	(47 229)

Należności z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane i mają zazwyczaj termin płatności do 2 miesięcy. Należności z tytułu dostaw i usług z datą zapadalności poniżej 365 dni od dnia powstania należności nie podlegają dyskontowaniu. Wartość księgowa należności jest zbliżona do ich wartości godziwej.

Wzrost należności długoterminowych na dzień 31 grudnia 2017 roku jest wynikiem głównie wzrostu udzielonych i nie rozliczonych na dzień bilansowy zaliczek na przyszłe dostawy aktywów trwałych.

Wzrost należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych jest wynikiem głównie wzrostu należności z tytułu podatków i ubezpieczeń społecznych o kwotę ponad 54 429 tysięcy złotych, w szczególności z tytułu podatku od towarów i usług.

W bieżącym roku obrotowym Grupa dokonała odpisów aktualizujących należności z uwagi na wzrost ryzyka ich wpływu. Odpisy dotyczą w głównie należności Agrochem Sp. z o.o.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku należności handlowe nie stanowią zabezpieczenia przyznanych limitów kredytowych.

Opis ryzyk związanych z należnościami z tytułu dostaw i usług i pozostałymi należnościami oraz polityka Grupy dotycząca zarządzania tymi ryzykami została przedstawiona w notach 44.1, 44.2, 44.3 i 44.5. Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi przedstawione są w notce 43.

32. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej składa się z następujących pozycji:

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Środki pieniężne w kasie	222	222
Środki pieniężne w banku	65 176	69 110
Lokaty krótkoterminowe do 3 miesięcy	375 184	123 831
Inne aktywa pieniężne	86 587	57 180
Razem środki pieniężne i ich ekwiwalenty	527 169	250 343
w tym:		
- naliczone odsetki	497	302
- naliczone różnice kursowe	(7 167)	(16)

Wolne środki pieniężne zgromadzone na rachunkach bankowych, inwestowane są w formie lokat terminowych oraz overnight (negocjowane i automatyczne) oraz w ramach umowy cash pooling podmiotów Grupy Azoty. Dla lokat terminowych uzyskiwane są oprocentowania stałe na okres trwania lokaty. Środki pieniężne zdeponowane na rachunkach w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych na rynku międzybankowym. Lokaty krótkoterminowe zawierane są na różne okresy, tj. od jednego dnia do trzech miesięcy, w zależności od aktualnego i prognozowanego zapotrzebowania na środki pieniężne.

W pozycji inne aktywa pieniężne wykazane zostały środki pieniężne udzielone w ramach wewnątrzgrupowej umowy cash pooling w kwocie 86 526 tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa posiadała przyznane limity kredytowe oraz kredyty przedstawione w notce 38. W okresie sprawozdawczym Grupa korzystała z finansowania zewnętrznego, w celu zaspokojenia okresowych potrzeb operacyjnych spółek REMZAP Sp. z o.o., Agrochem Sp. z o.o., Agrochem Puławy Sp. z o.o.

Struktura walutowa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów oraz zmiany stanu środków pieniężnych zostały przedstawione w notce 44.2.

33. Pochodne instrumenty finansowe

Zawierane przez Grupę kontrakty na instrumenty pochodne stanowią zabezpieczenie przyszłych przepływów pieniężnych. Grupa nie zawierała kontraktów pochodnych w celach spekulacyjnych. W okresie sprawozdawczym Grupa nie stosowała rachunkowości zabezpieczeń, dlatego też wszystkie pochodne instrumenty finansowe klasyfikowane były jako aktywa finansowe lub zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy. W trakcie roku obrotowego Grupa zawierała wyłącznie kontrakty krótkoterminowe forward na walutę EUR oraz USD.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa posiada otwarte transakcje dotyczące instrumentów pochodnych, natomiast nie posiada umów z wbudowanymi instrumentami pochodnymi, spełniającymi wymogi wydzielenia ich z umów zasadniczych.

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Aktywa długoterminowe z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	-	-
razem		
Aktywa krótkoterminowe, w tym:		
- forward walutowy	1 049	1 010
- pozostałe	-	3 507
Aktywa krótkoterminowe z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	1 049	4 517
razem		
Razem aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	1 049	4 517
Zobowiązania długoterminowe z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	-	-
razem		
Zobowiązania krótkoterminowe, w tym:		
- forward walutowy	-	5 544
- pozostałe	-	1 082
Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	-	6 626
razem		
Razem zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	-	6 626

w tysiącach złotych

Typ instrumentu pochodnego	Wartość nominalna w walucie (w tys.)	Średnioważony kurs/cena w EUR	okres zapadalności/okres ujęcia wpływu na wynik	31.12.2017				31.12.2016			
				Aktywa finansowe		Zobowiązania finansowe		Aktywa finansowe		Zobowiązania finansowe	
				KT	DT	KT	DT	KT	DT	KT	DT
Kontrakty forward				1 049	-	-	-	1 010	-	5 544	-
-EUR	6 157	4,4140	I kwartał 2017r.	-	-	-	-	79	-	240	-
	16 751	4,4681	II kwartał 2017r.	-	-	-	-	394	-	304	-
	14 491	4,4404	III kwartał 2017r.	-	-	-	-	105	-	765	-
	8 498	4,4672	IV kwartał 2017r.	-	-	-	-	51	-	393	-
	3 278	4,3165	I kwartał 2018r.	428	-	-	-	-	-	-	-
	5 278	4,3239	II kwartał 2018r.	621	-	-	-	-	-	-	-
-USD	12 519	4,0073	I kwartał 2017r.	-	-	-	-	100	-	2 299	-
	12 020	4,0924	II kwartał 2017r.	-	-	-	-	137	-	1 280	-
	2 757	4,1828	III kwartał 2017r.	-	-	-	-	70	-	95	-
	4 151	4,1687	IV kwartał 2017r.	-	-	-	-	74	-	168	-
Kontrakty futures				-	-	-	-	3 507	-	1 082	-
- prawa do emisji	153	8,20	grudzień 2017r.	-	-	-	-	-	-	1 082	-
	326	4,94	grudzień 2017r.	-	-	-	-	2 396	-	-	-
	167	5,14	grudzień 2018r.	-	-	-	-	1 111	-	-	-
Razem aktywa/zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych				1 049	-	-	-	4 517	-	6 626	-

34. Pozostałe aktywa finansowe

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Pożyczki udzielone	-	1 337
Lokaty krótkoterminowe powyżej 3 miesięcy	235 498	552 066
Razem krótkoterminowe pozostałe aktywa finansowe	235 498	553 403

Pozostałe aktywa finansowe krótkoterminowe stanowią środki pieniężne ulokowane na okres przekraczający 3 miesiące od daty założenia lokat. Terminy lokat oraz terminy rozliczenia zabezpieczeń przypadają na pierwszy kwartał 2018 roku.

Lokaty krótkoterminowe powyżej 3 miesięcy na dzień 31 grudnia 2017 roku stanowią głównie ulokowane nadwyżki środków pieniężnych przez Jednostkę Dominującą.

Spadek wartości pozostałych aktywów finansowych, w szczególności lokat wynika ze skrócenia horyzontu czasowego, na który lokowane są nadwyżki posiadanych środków pieniężnych oraz obniżenia się stanu posiadanych nadwyżek środków. Spadek stanu środków pieniężnych jest wynikiem realizacji szerokiego programu inwestycyjnego. Skrócenie horyzontu czasowego lokowanych nadwyżek środków pieniężnych przyczyniło się do wzrostu stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów.

35. Kapitał własny

35.1. Kapitał zakładowy

W ciągu roku obrotowego nie nastąpiły zmiany w kapitale zakładowym Jednostki Dominującej.

Seria	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość nominalna jednej akcji w zł	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od daty)
A	zwykłe	brak	brak	13 600 000	10	136 000	Fundusz Założycielski i Fundusz Przedsiębiorstwa Państwowego Zakłady Azotowe Puławy	RHB 01.09.1992r. KRS 11.05.2001r.	01.09.1992r.
B	zwykłe	brak	brak	5 515 000	10	55 150	gotówką	03.11.2005r.	01.07.2005r.
Razem				19 115 000	10	191 150			

Nazwa (firma) jednostki	Liczba posiadanych akcji	Wartość nominalna akcji	Udział w kapitale zakładowym	Udział w liczbie głosów
Grupa Azoty S.A.	18 345 735	183 457	95,98%	95,98%
Akcjonariat rozproszony	769 265	7 693	4,02%	4,02%

Wartość nominalna akcji

Wszystkie wyemitowane akcje posiadają wartość nominalną wynoszącą 10 złotych i zostały w pełni opłacone.

Prawa akcjonariuszy

Akcje wszystkich serii są jednakowo uprzywilejowane co do głosu, dywidendy oraz zwrotu z kapitału.

35.2. Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej

Kapitał zapasowy został utworzony z nadwyżki wartości emisyjnej nad nominalną w kwocie 242 660 tysięcy złotych, która została pomniejszona o koszty emisji akcji ujęte jako zmniejszenie kapitału zapasowego w kwocie 5 010 tysięcy złotych.

Wyszczególnienie	Kapitał z emisji akcji powyżej wartości nominalnej
Stan na 1 stycznia 2016 roku	237 650
Stan na 31 grudnia 2016 roku	237 650
Stan na 1 stycznia 2017 roku	237 650
Stan na 31 grudnia 2017 roku	237 650

35.3. Charakter i cel pozostałych kapitałów

Zyski zatrzymane i ograniczenia związane z kapitałem

Wyszczególnienie	Kapitał zapasowy tworzony zgodnie z wymogami KSH	Kapitał zapasowy tworzony zgodnie ze statutem	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski/(straty) aktuarialne	Zysk/(strata) z lat ubiegłych	Całkowite dochody okresu	Razem zyski zatrzymane
Stan na 1 stycznia 2016 roku	63 717	1 433 657	589 517	(5 964)	523 517	-	2 604 444
Korekty błędów	-	-	-	-	-	-	-
Stan na 1 stycznia 2016 roku	63 717	1 433 657	589 517	(5 964)	523 517	-	2 604 444
Łączne całkowite dochody	-	-	-	-	-	268 203	268 203
w tym:							
- wynik bieżącego okresu	-	-	-	-	-	272 133	272 133
- inne całkowite dochody	-	-	-	-	-	(3 930)	(3 930)
Przeznaczenie na kapitał zapasowy	-	272 507	-	-	(272 507)	-	-
Transakcje z właścicielami - wypłata dywidendy	-	-	-	-	(200 707)	-	(200 707)
Stan na 31 grudnia 2016 roku	63 717	1 706 164	589 517	(5 964)	50 303	268 203	2 671 940
Stan na 1 stycznia 2017 roku	63 717	1 706 164	589 517	(9 894)	322 436	-	2 671 940
Korekty błędów	-	-	-	-	-	-	-
Stan na 1 stycznia 2017 roku	63 717	1 706 164	589 517	(9 894)	322 436	-	2 671 940
Łączne całkowite dochody	-	-	-	-	-	256 084	256 084
w tym:							
- wynik bieżącego okresu	-	-	-	-	-	259 762	259 762
- inne całkowite dochody	-	-	-	-	-	(3 678)	(3 678)
Przeznaczenie na kapitał zapasowy	-	109 336	-	-	(109 336)	-	-
Transakcje z właścicielami - wypłata dywidendy	-	-	-	-	(164 007)	-	(164 007)
Stan na 31 grudnia 2017 roku	63 717	1 815 500	589 517	(9 894)	49 093	256 084	2 764 017

Kapitał zapasowy

Jednostka Dominująca na podstawie § 396 Kodeksu Spółek Handlowych jest zobowiązana utrzymywać zyski zatrzymane (tzw. kapitał zapasowy) do wysokości 1/3 kapitału zakładowego z przeznaczeniem wyłącznie na pokrycie ewentualnych strat finansowych. Jednostka musi przeznaczyć na ten cel minimalnie 8% zysku bieżącego do czasu zgromadzenia wymaganej równowartości 1/3 kapitału zakładowego. Na dzień 31 grudnia 2017 roku kapitał ten wyniósł 63 717 tysięcy złotych.

Ponadto uchwałami Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy z wypracowanego zysku utworzono kapitał zapasowy powyżej wymaganej przez przepisy KSH kwoty. Na dzień 31 grudnia 2017 roku kapitał ten wyniósł 1 815 500 tysięcy złotych.

Pozostałe kapitały rezerwowe

Pozostałe kapitały rezerwowe stanowią głównie kwoty przekazane decyzją Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy w ramach podziału wyniku finansowego.

Zysk/(strata) z lat ubiegłych

Niepodzielony wynik z lat ubiegłych wynika z korekt konsolidacyjnych, które nie podlegają podziałowi.

36. Rezerwy

36.1. Zmiany stanu rezerw

01.01.2017 - 31.12.2017	Rezerwa na koszty utylizacji i pozostałe związane z ochroną środowiska	Rezerwa na sprawy sporne, kary, grzywny i odszkodowania	Inne rezerwy	Ogółem
Stan na początek okresu	7 731	6 593	646	14 970
Utworzenie	775	1 467	1 465	3 707
Rozwiązanie	(1 065)	(2 772)	(398)	(4 235)
Wykorzystanie	(558)	(946)	(655)	(2 159)
Rozwinięcie dyskonta	(665)	-	-	(665)
Stan na koniec okresu	6 218	4 342	1 058	11 618

01.01.2016 - 31.12.2016	Rezerwa na koszty utylizacji i pozostałe związane z ochroną środowiska	Rezerwa na sprawy sporne, kary, grzywny i odszkodowania	Inne rezerwy	Ogółem
Stan na początek okresu	8 077	8 178	2 831	19 086
Utworzenie	-	2 031	1 217	3 248
Rozwiązanie	(354)	(2 996)	(465)	(3 815)
Wykorzystanie	(45)	(620)	(2 937)	(3 602)
Rozwinięcie dyskonta	53	-	-	53
Stan na koniec okresu	7 731	6 593	646	14 970

Struktura czasowa rezerw	31.12.2017	31.12.2016
część długoterminowa	6 145	7 693
część krótkoterminowa	5 473	7 277
Razem rezerwy	11 618	14 970

36.2. Rezerwa na zobowiązania związane z ochroną środowiska

Rezerwy te obejmują, w szczególności:

- rezerwę na zobowiązania związane z rekultywacją i monitoringiem składowisk odpadów,
- rezerwę na zobowiązania związane z wycofaniem z używania wyrobów zawierających azbest,
- rezerwę na zobowiązania związane z opróżnieniem instalacji produkcyjnych i zagospodarowaniem usuniętych odpadów.

Kwoty rezerw szacowane są do wysokości możliwych do powstania przyszłych zobowiązań. Ponieważ mają one dłuższy horyzont czasowy, w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej wykazane są w wartościach zdyskontowanych do wartości bieżącej. Do kalkulacji wartości rezerwy przyjęto stopę inflacji w wysokości 2,1% oraz stopę dyskonta 3,4%.

Dla rezerwy dotyczącej rekultywacji składowiska odpadów w Jednostce Dominującej przyjęto 20,5 letni okres dalszego użytkowania oraz 30 letni monitorowania zamkniętego składowiska odpadów. Natomiast w odniesieniu do zamkniętego składowiska fosfogipsu w Wiślince przyjęto okres monitoringu do 2039 roku. Obowiązek rekultywacji i monitorowania składowisk odpadów wynika z przepisów prawa.

W roku 2017 w Jednostce Dominującej podjęta została decyzja o wycofaniu z używania i zamknięciu jednej z pięciu kwater składowiska odpadów. Zakłada się około trzyletni okres rekultywacji kwatery. Rezerwa przypadająca proporcjonalnie do powierzchni tej kwatery została skorygowana o dyskonto i zaprezentowana jako krótkoterminowa.

Dla rezerwy dotyczącej wycofania z używania wyrobów zawierających azbest w Jednostce Dominującej przyjęto proporcjonalne ponoszenie kosztów w 14,5 letnim okresie ich wycofywania, natomiast w GZNF „Fosfory” Sp. z o.o. przyjęto, że proces usuwania azbestu zostanie zakończony w 2018 roku. Obowiązek wycofania z używania wyrobów zawierających azbest wynika z przepisów prawa.

Dla rezerwy dotyczącej opróżnienia instalacji produkcyjnych i zagospodarowania usuniętych odpadów przyjęto 20,5 letni okres dalszego użytkowania instalacji. Obowiązek opróżnienia instalacji produkcyjnych i zagospodarowania usuniętych odpadów wynika z przepisów prawa.

36.3. Rezerwa na sprawy sądowe, kary, grzywny i odszkodowania

Rezerwy te szacowane są do wysokości możliwych do powstania przyszłych zobowiązań z tytułu toczących się spraw spornych z uwzględnieniem naliczonych odsetek i kosztów sądowych oraz kar umownych. Główną pozycję tych rezerw stanowią rezerwa na karę za przekroczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, zobowiązania sporne wynikające z realizacji umowy na dostawy tlenu i azotu do Grupy Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A., zobowiązania z obcego powództwa wraz z naliczonymi odsetkami.

Główne pozycje rezerw mają charakter krótkoterminowy, stąd w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej wykazane są w wartościach nominalnych z wyjątkiem rezerwy na pozew o wypłatę renty dożywotniej, której wartość ustalona została według wyliczeń aktuarialnych.

36.4. Inne rezerwy

Rezerwy te szacowane są do wysokości możliwych do powstania przyszłych zobowiązań. Główną pozycją jest rezerwa na realizację postanowień pokontrolnych w zakresie poprawy stanu wału przeciwpowodziowego, dodatkowe nagrody i wynagrodzenia, program premiowania pracowniczego, naprawy gwarancyjne oraz odsetki od zobowiązań. Z uwagi na to, że mają one charakter krótkoterminowy w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej wykazane są w wartościach nominalnych.

37. Świadczenia pracownicze

37.1. Programy akcji pracowniczych

Grupa nie prowadzi programu akcji pracowniczych.

37.2. Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu przyszłych świadczeń pracowniczych:

01.01.2017 - 31.12.2017	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalno - rentowe	Pozostałe świadczenia pracownicze	Ogółem
Wartość bieżąca zobowiązań stan na początek okresu	98 151	46 178	6 726	151 055
Koszty odsetek	3 189	1 332	225	4 746
Koszty bieżącego zatrudnienia	6 298	2 136	420	8 854
Koszty przeszłego zatrudnienia	(300)	-	-	(300)
Wyłacone świadczenia	(10 372)	(2 533)	(58)	(12 963)
Zyski/straty aktuarialne	9 990	4 406	133	14 529
Wartość zobowiązań na koniec okresu	106 956	51 519	7 446	165 921

z tego:

Wartość bilansowa zobowiązań długoterminowych	97 941	39 945	7 001	144 887
Wartość bilansowa zobowiązań krótkoterminowych	9 015	11 574	445	21 034

01.01.2016 - 31.12.2016	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalno - rentowe	Pozostałe świadczenia pracownicze	Ogółem
Wartość bieżąca zobowiązań stan na początek okresu	100 077	36 102	7 680	143 859
Koszty odsetek	2 772	871	211	3 854
Koszty bieżącego zatrudnienia	6 287	1 619	425	8 331
Koszty przeszłego zatrudnienia	(10 755)	4 258	(1 068)	(7 565)
Wyłacone świadczenia	(8 134)	(2 008)	(48)	(10 190)
Zyski/straty aktuarialne	7 904	5 336	(474)	12 766
Wartość zobowiązań na koniec okresu	98 151	46 178	6 726	151 055

z tego:

Wartość bilansowa zobowiązań długoterminowych	88 504	37 002	6 250	131 756
Wartość bilansowa zobowiązań krótkoterminowych	9 647	9 176	476	19 299

Łączna kwota kosztów ujętych w wyniku finansowym 2017 roku tytułu przyszłych świadczeń pracowniczych:

Wyszczególnienie	za okres	
	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Koszty bieżącego zatrudnienia	8 854	8 331
Koszty odsetek	4 746	3 854
Zyski/straty aktuarialne, w tym:	14 529	12 766
- ujęte w innych całkowitych dochodach	4 539	4 862
Koszty przeszłego zatrudnienia	(300)	(7 565)
Razem koszty ujęte w całkowitych dochodach	27 829	17 386

Główne przyjęte założenia aktuarialne:

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021 i następne
Stopa dyskontowa (%)	3,4%	3,4%	3,4%	3,4%
Przewidywana stopa wzrostu podstawy nagrody jubileuszowej (%)	0,0-6,65%	0,0-9,0%	0,0-3,0%	0,0-3,0%
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	0,0-9,0%	0,0-3,0%	0,0-3,0%	1,0-3,0%

Przyjęte do wyceny w 2017 roku współczynniki rotacji pracowników w Jednostce Dominującej:

Przedział wieku	Płeć	
	Mężczyzna	Kobieta
18-25	2,23%	2,16%
26-30	1,72%	1,80%
31-35	1,39%	1,41%
36-40	1,20%	1,16%
41-45	1,08%	1,01%
46-50	1,02%	0,91%
51-55	0,98%	0,85%
56-60	0,95%	0,81%
61-65	0,94%	-

Analiza wrażliwości dla Grupy

Stopa dyskontowa	Stopa wzrostu wynagrodzeń	Współczynnik rotacji zatrudnienia	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalno - rentowe	Pozostałe świadczenia pracownicze	Ogółem
bazowa	bazowa	bazowa	106 956	51 519	7 446	165 921
bazowa +0,5%	bazowa	bazowa	102 316	49 042	6 810	158 168
bazowa -0,5%	bazowa	bazowa	111 972	54 149	7 564	173 685
bazowa	bazowa +1%	bazowa	116 261	56 632	8 141	181 034
bazowa	bazowa -1%	bazowa	98 808	47 155	6 848	152 811
bazowa	bazowa	bazowa +0,5%	102 096	48 986	7 143	158 225
bazowa	bazowa	bazowa -0,5%	112 174	54 282	7 770	174 226

Do aktualizacji rezerwy Grupa przyjęła parametry na podstawie dostępnych prognoz inflacji, analizy wzrostu wskaźników najniższego wynagrodzenia oraz przewidywanej rentowności wysoce płynnych papierów wartościowych. Poziom rezerwy, przy zakładanym poziomie zatrudnienia, zależy głównie od stopy dyskonta, stopy wzrostu wynagrodzeń oraz współczynników rotacji.

Przypisanie kwot do zobowiązań długo- i krótkoterminowych wynika z terminów nabywania uprawnień przez pracowników.

Grupa tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i rentowych, nagród jubileuszowych oraz odpraw pośmiertnych na podstawie wyceny dokonanej przez profesjonalną firmę aktuarialną.

37.3. Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy oraz pozostałe

Świadczenia te dotyczą głównie ekwiwalentu z tytułu niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego, odszkodowania z tytułu zobowiązania do powstrzymania się od prowadzenia działalności konkurencyjnej wobec pracodawcy oraz odpraw pieniężnych wynikających z indywidualnych umów o pracę. Na dzień 31 grudnia 2017 roku zobowiązania z tytułu ekwiwalentów za niewykorzystany urlop wypoczynkowy wynosiły 15 200 tysięcy złotych (na 31 grudnia 2016 roku odpowiednio 13 564 tysiące złotych). Na dzień 31 grudnia 2017 roku zobowiązania z tytułu odszkodowań od powstrzymania się od prowadzenia działalności konkurencyjnej wynosiły około 213 tysięcy złotych. Zobowiązania z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych oraz odszkodowania z tytułu zobowiązania do powstrzymania się od prowadzenia działalności konkurencyjnej w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej prezentowane są w zobowiązaniach jako rozliczenia międzyokresowe kosztów. Na dzień 31 grudnia 2016 roku roszczenia wynikające z umów o zakazie konkurencji wynosiły około 1 522 tysięcy złotych. Roszczenia te prezentowane są w rezerwach.

38. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

W bieżącym roku obrotowym, w celu terminowego regulowania swoich zobowiązań, Grupa korzystała z posiadanych linii kredytowych oraz z kredytu – limit debetowy o charakterze intra-day w banku Pekao S.A., tj. możliwości zadłużenia się w ciągu dnia do wysokości przyznanego limitu i jego spłaty na koniec dnia.

W okresach objętych niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym nie miały miejsca przypadki naruszenia postanowień umów kredytowych.

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Kredyty bankowe	46 498	35 908
Pożyczki otrzymane	-	459
Razem krótkoterminowe zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	46 498	36 367

Na dzień 31 grudnia 2017 roku i odpowiednio na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa posiadała następujące kredyty, pożyczki oraz otwarte linie kredytowe:

Podmiot finansujący	Waluta	Wielkość limitu	Wartość na dzień 31.12.2017 roku			Warunki oprocentowania	Termin spłaty	Zabezpieczenia
			w walucie	w tys. zł	z tego część krótkoterminowa			
Bank Pekao S.A.	PLN	2 000	-	-	-	0% w przypadku spłaty kredytu w dniu zadłużenia	30.11.2018r.	- pełnomocnictwo do dysponowania rachunkami bankowymi w banku, - oświadczenie o poddaniu się egzekucji,
Bank PKO BP S.A.	PLN	99 000 *	-	-	-	WIBOR 1M+marża	30.09.2019r.	- pełnomocnictwo do dysponowania rachunkami w banku
Grupa Azoty S.A. Umowa o finansowanie wewnątrzgrupowe	PLN	500 000	-	-	-	WIBOR 1M+marża	28.05.2025r.	
Bank PKO BP S.A.	PLN	86 000	-	41 814	41 814	WIBOR 1M+ marża	30.03.2018	- pełnomocnictwo do dysponowania rachunkami bankowymi w banku
Bank Pekao S.A.	PLN	9 213	-	4 684	4 684	WIBOR 1M+marża	31.01.2018r.	- weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową, - pełnomocnictwo do rachunku, - oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Bank Millennium S.A.	PLN	2 000	-	-	-	WIBOR 1M+marża	22.03.2019r.	- oświadczenie o poddaniu się egzekucji, - weksle in blanco
Razem kredyty i pożyczki		698 213		46 498	46 498			

* - w ramach limitu gwarancje, akredytywy w kwocie 75 494 tys. zł

w tysiącach złotych

Podmiot finansujący	Waluta	Wielkość limitu	Wartość na dzień 31.12.2016 roku			Warunki oprocentowania	Termin spłaty	Zabezpieczenia
			w walucie	w tys. zł	z tego część krótkoterminowa			
Bank Pekao S.A.	PLN	2 000		-	-	0% w przypadku spłaty kredytu w dniu zadłużenia	30.11.2017r.	- pełnomocnictwo do dysponowania rachunkami bankowymi w banku, - oświadczenie o poddaniu się egzekucji,
Bank PKO BP S.A.	PLN	30 000 *		-	-	WIBOR 1M+marża	30.09.2019r.	- pełnomocnictwo do dysponowania rachunkami w banku
Grupa Azoty S.A. Umowa o finansowanie wewnątrzgrupowe	PLN	500 000		-	-	WIBOR 1M+marża	28.05.2025r.	
Bank Pekao S.A.	PLN	10 000		4 138	4 138	WIBOR 1M+marża	31.01.2017r.	- weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową, - pełnomocnictwo do rachunku, - oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Bank PKO BP S.A.	PLN	66 000		9 984	9 984	WIBOR 1M+marża	30.09.2017r.	
Bank Pekao S.A.	PLN	33 000		21 786	21 786	WIBOR 1M+marża	31.10.2017r.	- weksel in blanco, - pełnomocnictwo do dysponowania rachunkami bankowymi w banku, - oświadczenie o dobrowolnym poddaniu się egzekucji, - zastaw rejestrowy na zapasach, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej
Bank Millennium S.A.	PLN	2 000		-	-	WIBOR 1M+marża	26.01.2017r.	- oświadczenie o poddaniu się egzekucji, - weksle in blanco
Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach	PLN	1 381		459	459	0,95 stopy redyskonta weksli - nie mniej niż 3,5%	15.12.2017r.	- przelew wierzytelności z tytułu umowy rachunku lokaty terminowej
Razem kredyty i pożyczki		644 381		36 367	36 367			

* - w ramach limitu gwarancje, akredytywy w kwocie 2 090 tys. zł

39. Pozostałe zobowiązania finansowe

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	2 241	3 671
Razem długoterminowe pozostałe zobowiązania finansowe	2 241	3 671

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	1 963	3 346
Razem krótkoterminowe pozostałe zobowiązania finansowe	1 963	3 346

Przyszłe minimalne opłaty leasingowe oraz wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych netto przedstawiają się następująco:

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Wartość nominalna minimalnych opłat leasingowych:		
w okresie 1 roku	2 254	3 666
w okresie od 1 do 5 lat	2 440	3 893
Razem zobowiązania z tytułu leasingu finansowego - minimalne opłaty leasingowe ogółem	4 694	7 559
Koszty finansowe z tytułu leasingu finansowego	490	542
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych:		
w okresie 1 roku	1 963	3 346
w okresie od 1 do 5 lat	2 241	3 671
Razem wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	4 204	7 017

40. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe

Długoterminowe zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	31.12.2017	31.12.2016
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	1 521	2 155
Inne zobowiązania finansowe	197	46
Razem zobowiązania finansowe	1 718	2 201
Rozliczenia międzyokresowe bierne kosztów	537	205
Razem zobowiązania niefinansowe	537	205
Razem długoterminowe zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	2 255	2 406

Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	31.12.2017	31.12.2016
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	490 075	320 220
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	16 731	15 490
Inne zobowiązania finansowe	2 592	1 957
Rozliczenia międzyokresowe kosztów (bierne)	42 503	48 215
Razem zobowiązania finansowe	551 901	385 882
Zobowiązania z tytułu podatków (innych niż CIT) i ubezpieczeń społecznych	33 379	30 174
Pozostałe zobowiązania budżetowe	251	305
Zaliczki otrzymane na dostawy	6 592	5 726
ZFŚS	44	46
Inne zobowiązania niefinansowe	3 412	9 071
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	852	437
Wynagrodzenia za niewykorzystane urlopy pracownicze	15 200	13 564
Rozliczenia międzyokresowe kosztów (bierne)	107 396	107 625
Razem zobowiązania niefinansowe	167 126	166 948
Razem krótkoterminowe zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	719 027	552 830
Razem zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	721 282	555 236

Długoterminowe zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe stanowią głównie zobowiązania z tytułu dostaw i usług, w szczególności dotyczące środków trwałych w budowie.

Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe są nieoprocentowane i zazwyczaj rozliczane w ciągu 2 miesięcy. Zmiana stanu zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych wynika głównie ze wzrostu zobowiązań z tytułu dostaw i usług o około 169 855 tysięcy złotych oraz spadku biernych rozliczeń międzyokresowych o około 5 941 tysięcy złotych, w szczególności z tytułu niższego poziomu rozliczeń międzyokresowych dotyczących kosztów propagowania sprzedaży produktów

Zobowiązania długoterminowe wycenione są w skorygowanym koszcie. Zobowiązania z tytułu odsetek zazwyczaj rozliczane są na bieżąco w ciągu całego roku obrotowego.

Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi przedstawione są w nocie 43.

41. Dotacje

Dotacje wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiły 41 398 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2016 roku odpowiednio 44 250 tysięcy złotych). Są to dotacje pieniężne otrzymane przez Jednostkę Dominującą na nabycie aktywów trwałych, głównie rzeczowych oraz nieodpłatnie przyznane prawa do emisji CO₂. Środki pozyskane na nabycie rzeczowych aktywów trwałych pochodzą głównie z Funduszy Pomocowych UE.

Jednostka Dominująca zobowiązana jest do zachowania trwałości sfinansowanych projektów najczęściej przez okres 5 lat. Za niedotrzymanie warunków trwałości projektów we wskazanym okresie zobowiązana jest ona do zwrotu otrzymanych środków wraz z należnymi odsetkami. Z uwagi na to, iż Jednostka Dominująca dokłada szczególnej staranności w dotrzymaniu warunków podpisanych umów, w jej ocenie ryzyko zwrotu otrzymanych środków jest niewielkie a potencjalne zobowiązania z tego tytułu wykazane są w nocie 42.3.

W lutym 2017 roku przyznane zostały Jednostce Dominującej nieodpłatnie prawa do emisji CO₂ na rok 2017. Wartość otrzymanych nieodpłatnie praw, kwalifikowana przez Jednostkę Dominującą jako dotacja, według ich wartości godziwej z dnia przyznania, wynosiła 51 705 tysięcy złotych.

W okresie sprawozdawczym zwiększenie dotacji do aktywów trwałych wynikało głównie z otrzymanych nieodpłatnie przez Jednostkę Dominującą certyfikatów efektywności energetycznej w związku ze zrealizowaniem projektów polegających na zwiększeniu oszczędności energii przez odbiorców końcowych w kwocie 3 386 tysięcy złotych oraz nieodpłatnie otrzymanych praw do emisji CO₂ za realizację projektu wymiana turbozespołu TG-2 w kwocie 2 342 tysięcy złotych.

Zmiany w okresie 01.01.2017 - 31.12.2017						
Cel dotacji	Stan dotacji na 01.01.2017	Zwiększenia w okresie	Odpisanie dotacji w pozostałe przychody operacyjne w okresie	Zwroty dotacji w okresie	Inne zmniejszenia dotacji w okresie	Stan dotacji na 31.12.2017
Dotacje do aktywów trwałych	39 722	5 728	(4 052)	-	-	41 398
Budowa instalacji	21 145	-	(2 633)	-	-	18 512
Nabycie/wytworzenie rzeczowych aktywów trwałych	18 577	5 728	(1 419)	-	-	22 886
Pozostałe	4 528	51 705	-	-	(56 233)	-
Razem	44 250	57 433	(4 052)	-	(56 233)	41 398

Zmiany w okresie 01.01.2016 - 31.12.2016						
Cel dotacji	Stan dotacji na 01.01.2016	Zwiększenia w okresie	Odpisanie dotacji w pozostałe przychody operacyjne w okresie	Zwroty dotacji w okresie	Inne zmniejszenia dotacji w okresie	Stan dotacji na 31.12.2016
Dotacje do aktywów trwałych	40 054	3 739	(4 071)	-	-	39 722
Budowa instalacji	22 135	-	(990)	-	-	21 145
Nabycie/wytworzenie rzeczowych aktywów trwałych	17 919	3 739	(3 081)	-	-	18 577
Pozostałe	-	54 537	-	-	(50 009)	4 528
Razem	40 054	58 276	(4 071)	-	(50 009)	44 250

Struktura czasowa dotacji	31.12.2017	31.12.2016
część długoterminowa	37 553	35 733
część krótkoterminowa	3 845	8 517
Razem dotacje	41 398	44 250

W ramach systemów wsparcia bezpośredniego za rok 2016 i rok 2017 odpowiednio w marcu i listopadzie 2017 roku na rachunek Jednostki Dominującej wpłynęły środki z Europejskiego Funduszu Rolnego Gwarancji (EFRG) Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w łącznej kwocie 10 tysięcy złotych z tytułu przyznanej jednolitej płatności obszarowej.

W roku 2017 wpłynęły do Jednostki Dominującej kwoty dotacji 293 tysiące złotych dotyczące projektu Opracowanie procesu otrzymania e-kaprolaktonu oraz dwie transze w łącznej kwocie 48 tysięcy złotych w związku ze wsparciem dla rolnictwa niskoemisyjnego w ramach programu Program Środowisko Naturalne, Rolnictwo i Leśnictwo BIOSTRATEG.

W roku 2017 Jednostce Dominującej przyznano dotacje w zakresie „Opracowania technologii otrzymania tiosiarczuanu potasu z wykorzystaniem gazów wydmuchowych z instalacji produkcji kwasu siarkowego oraz wieloskładnikowych nawozów płynnych na jego bazie” i „Opracowania i wdrożenia zaawansowanego systemu sterowania (APC) dla instalacji wytwarzania amoniaku” realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020, w kwotach odpowiednio 2 043 tysiące złotych oraz 1 102 tysiące złotych.

Dotacje te przeznaczone są na współfinansowanie kosztów prowadzonych prac badawczych i rozwojowych.

42. Zobowiązania i należności warunkowe oraz inne pozycje pozabilansowe

42.1. Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego – Grupa jako leasingobiorca

Na dzień 31 grudnia 2017 roku przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów nieodwołalnego leasingu operacyjnego, najmu i dzierżawy przedstawiają się następująco:

Struktura czasowa	31.12.2017	31.12.2016
W okresie 1 roku	21 789	23 059
W okresie od 1 do 5 lat	64 629	67 253
Powyżej 5 lat	13 932	26 793
Razem zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego, najmu i dzierżawy	100 350	117 105

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Opłaty z tytułu umów leasingu, najmu i dzierżawy (inne niż z tytułu prawa wieczystego użytkowania gruntów) ujęte w wyniku finansowym	25 855	30 069

42.2. Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego – Grupa jako leasingodawca

Grupa nie zawierała umów, w których występowałaby jako leasingodawca oraz umów z opcją zakupu.

42.3. Inne zobowiązania warunkowe i pozycje pozabilansowe

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Zobowiązania z tytułu gwarancji	5 982	5 735
Udzielone poręczenia	1 100 536	1 100 000
Sporne sprawy sądowe	29 186	27 324
Pozostałe	117 944	113 336
Razem zobowiązania warunkowe i inne pozycje pozabilansowe	1 253 648	1 246 395

Zobowiązania z tytułu gwarancji zabezpieczających dobre wykonanie umów handlowych

Zobowiązania warunkowe wynikające z udzielonych gwarancji dobrego wykonania umów handlowych dotyczą głównie usług budowlano-montażowych oraz projektowych. Maksymalny termin ich rozliczenia przypada na czerwiec 2022 roku.

Poręczenia udzielone stronom trzecim

Poręczenia udzielone stronom trzecim opisane zostały w nocie 42.7.

Sporne sprawy sądowe

W pozycji spornych spraw sądowych wykazano pozwy złożone przeciwko podmiotom Grupy objętych konsolidacją. Główną pozycję stanowi złożony w dniu 12 lutego 2013 roku do Sądu Okręgowego w Gdańsku pozew Ciech S.A. o zasądzenie od GZNF „Fosfory” Sp. z o.o. kwoty 18 864 tysiące złotych tytułem naprawienia wyrządzonej Ciech S.A. szkody z tytułu złożenia przez pozwanego nieprawdziwych oświadczeń co do stanu prawnego i finansowego pozwanego i jego spółek zależnych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Szacowana na dzień bilansowy kwota zobowiązania to 27 644 tysiące złotych. O odbyły się rozprawy, przesłuchano świadków. Sprawa jest w toku. W ocenie Zarządu powództwo jest niezasadne, niemniej Zarząd nie wyklucza możliwości ugodowego rozstrzygnięcia sprawy.

Pozostałe

W pozycji pozostałe wykazano potencjalne zobowiązania z tytułu umów dofinansowania, zabezpieczeń, użytkowania i przechowywania obcych składników majątku.

Zobowiązania Grupy Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. z tytułu umów dofinansowania w kwocie 35 360 tysięcy złotych dotyczą:

- umowy Nr BG1/SOIL/2013 o wykonanie i finansowanie projektu realizowanego w ramach programu BLUE GAS – Polski Gaz łupkowy - w przypadku niedotrzymania warunków umowy na Spółce ciąży obowiązek zwrotu dofinansowania wraz z odsetkami (5 072 tysiące złotych) - termin rozliczenia 31 października 2020 rok;
- umowy Nr POIS.04.05.00-00-023/08/-00 o dofinansowanie projektu „Budowa instalacji odsiarczania spalin metodą mokrą amoniakalną w Zakładach Azotowych „Puławy” S.A.” – w przypadku niedotrzymania warunków umowy na Spółce ciąży obowiązek zwrotu dofinansowania wraz z odsetkami (25 796 tysięcy złotych) – termin rozliczenia 17 czerwiec 2019 rok;
- umowy Nr POIS.04.05.00-00-015/10-00 o dofinansowanie projektu „Budowa instalacji redukcji NO_x na kotłach OP-215 nr 4 i 5 w Zakładach Azotowych „Puławy” S.A.” – w przypadku

niedotrzymania warunków umowy na Spółce ciąży obowiązek zwrotu dofinansowania wraz z odsetkami (4 012 tysiące złotych) – termin rozliczenia 2 luty 2021 rok;

- umowy Nr POIR.01.02.00-00-0042/16 o dofinansowanie projektu: „Opracowanie procesu otrzymywania ϵ -kaprolaktonu z cykloheksanonu i nadtlenu wodoru z wykorzystaniem katalizy chemo-enzymatycznej” – w przypadku niedotrzymania warunków umowy na Spółce ciąży obowiązek zwrotu dofinansowania wraz z odsetkami (293 tysiące złotych) – termin rozliczenia 30 wrzesień 2024 rok;
- umowy Nr BIOSTRATEG1/271322/3/NCBR/2015 o wykonanie i finansowanie projektu realizowanego w ramach Programu „Środowisko naturalne, rolnictwo i leśnictwo” BIOSTRATEG pt. „Wsparcie dla rolnictwa niskoemisyjnego – zdolnego do adaptacji do zmian klimatu obecnie oraz w perspektywie lat 2030 i 2050” w przypadku niedotrzymania warunków umowy na Spółce ciąży obowiązek zwrotu dofinansowania wraz z odsetkami (130 tysięcy złotych) - termin rozliczenia 31 marzec 2023 rok;
- pozostałe dotacje podlegające zwrotowi w przypadku naruszenia warunków – 57 tysięcy złotych z terminem rozliczenia w okresie od czerwca 2018 roku do grudnia 2022 roku.

Zmiana w stanie tej pozycji wynika głównie z otrzymania środków w związku z realizacją projektu, naliczenia odsetek w związku z upływem czasu oraz nie ziszczenia się warunku do powstania zobowiązania. Zabezpieczeniem udzielenia dofinansowania ze środków UE projektów inwestycyjnych są złożone weksle in blanco.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania nie wystąpiły przesłanki do ujęcia wyżej wymienionych zobowiązań jako zobowiązania bilansowe.

W 2017 roku Jednostka Dominująca otrzymała nieodpłatnie prawa do emisji CO₂ wynikające z poniesionych nakładów inwestycyjnych na realizację projektu inwestycyjnego objętego Krajowym Planem Inwestycyjnym (KPI). W przypadku nie wywiązania się z ciężących obowiązków (realizacji projektu oraz uzyskania określonych efektów) zobowiązana będzie do ich zwrotu. Wartość przyznanych praw wg ceny na dzień ich otrzymania wynosi 2 341 tysięcy złotych.

Zobowiązania z tytułu zabezpieczeń w kwocie 6 450 tysięcy złotych dotyczą prowadzenia składu podatkowego - Naczelnik Urzędu Celnego w Lublinie zwolnił Grupę Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. z obowiązku złożenia zabezpieczenia akcyzowego od zobowiązań podatkowych powstałych z tytułu produkcji wyrobów akcyzowych w procedurze zawieszenia poboru akcyzy do 30 kwietnia 2018 roku do kwoty 6 450 tysięcy złotych.

Zobowiązania z tytułu użytkowania i przechowywania obcych składników majątku w kwocie 73 043 tysięcy złotych stanowią:

- umowy dzierżawy, na podstawie których Grupa użytkuje obcy majątek o wartości około 39 279 tysięcy złotych,
- umowa, na podstawie której Grupa magazynuje powierzone materiały o wartości około 33 764 tysiące złotych.

Pozostałą kwotę stanowią zobowiązania wynikające z rozliczenia zawartych umów oraz zgłoszonych przez kontrahentów reklamacji.

Ponadto w związku z podpisanymi umowami o dofinansowanie projektów z funduszy pomocowych, z których na dzień 31 grudnia 2017 roku płatności nie wystąpiły, jako zabezpieczenie Jednostka Dominująca złożyła weksle in blanco do kwot możliwego do uzyskania dofinansowania wraz z należnymi odsetkami.

42.4. Należności warunkowe i pozycje pozabilansowe

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Sporne sprawy budżetowe	179	654
Sporne sprawy sądowe	18 864	20 283
Pozostałe	87 225	70 722
Razem należności warunkowe i inne pozycje pozabilansowe	106 268	91 659

Sporne sprawy budżetowe wynikają z kwestionowania przez organ podatkowy roszczeń z tytułu podatku od nieruchomości.

Sprawy sporne to ponownie wszczęta egzekucja należności wcześniej odpisanej jako nieściągalna. W pozycji tej wykazano również zgłoszone do Ciech S.A. roszczenie o zapłatę kwoty 18 864 tysiące złotych z tytułu naruszenia przez Ciech S.A. zapewnień wynikających z umowy sprzedaży udziałów. W dniu 30 października 2012 roku złożono pozew do Sądu Okręgowego w Warszawie. Sprawa jest w toku. W ocenie Zarządu Jednostki Dominującej powództwo jest zasadne, niemniej Zarząd nie wyklucza możliwości polubownego rozstrzygnięcia sprawy.

W pozycji pozostałe wykazano między innymi ulgę w podatku dochodowym od osób prawnych przysługującą Grupie w związku z prowadzeniem działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w oparciu o uzyskane zezwolenia w kwocie nominalnej (nominalna wartość podatku możliwa do zwolnienia na dzień bilansowy) około 56 533 tysiące złotych (na dzień 31 grudnia 2016 roku odpowiednio 65 493 tysiące złotych). W pozycji tej wykazano również potencjalną ulgę wynikającą z poniesionych nakładów na realizowany obecnie projekt inwestycyjny w kwocie nominalnej 22 451 tysięcy złotych (kwota zdyskontowana 21 929 tysięcy złotych). Pozostała kwota wykazana w tej pozycji to należności odpisane jako nieściągalne, w stosunku do których nie nastąpiło przedawnienie roszczeń oraz należne kwoty od ubezpieczycieli.

42.5. Zobowiązania inwestycyjne

Grupa planuje ponieść w 2018 roku nakłady na rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne o wartości około 371 milionów złotych, w tym na ochronę środowiska około 10,2 miliona złotych. Grupa sukcesywnie zawiera kontrakty w zakresie realizacji projektów inwestycyjnych. Wartość zawartych a niewykonanych najistotniejszych umów wynosi około 116 534 tysiące złotych. Dotyczą one głównie projektu budowy instalacji kwasu azotowego, wytwórni nawozów granulowanych na bazie saletry amonowej oraz projektu wymiany turbozespołu.

42.6. Sprawy sądowe

Na dzień 31 grudnia 2017 roku z powództwa/odwołania Grupy toczyły się sprawy o wartości przedmiotu sporu ponad 19 milionów złotych. Natomiast przeciwko Grupie toczyły się postępowania z powództwa osób trzecich o wartości ponad 29 milionów złotych. Potencjalne skutki finansowe toczących się spraw zostały przez Grupę ocenione w zakresie prawdopodobieństwa ich wystąpienia i odpowiednio ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

42.7. Gwarancje

Na podmiotach Grupy ciążyą zobowiązania warunkowe wynikające z udzielenia poręczeń stronom trzecim.

W dniu 20 września 2016 roku Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. wraz z Grupą Azoty S.A. i wybranymi spółkami wchodzącymi w skład Grupy Kapitałowej Grupa Azoty podpisała z PKO BP S.A. aneks Nr 2 do umowy kredytu w formie limitu kredytowego wielocelowego (Umowa LKW) z dnia

23 kwietnia 2015 roku. Aneks nr 2 wszedł w życie z dniem 1 października 2016 roku. Okres kredytowania do dnia 30 września 2019 roku. Zabezpieczeniem są poręczenia udzielone przez każdą z kluczowych spółek zależnych Grupy Azoty S.A., w tym Grupę Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. Kwota poręczenia udzielonego przez Jednostkę Dominującą wynosi 96 milionów złotych. Umowa poręczenia zastąpiła dotychczasową umowę poręczenia do Umowy LKW z dnia 23 kwietnia 2015 roku. Umowa poręczenia wygasa z upływem okresu zabezpieczenia, kończącym się wraz ze spłatą wierzytelności wynikających z LKW.

W dniu 20 września 2016 roku Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. wraz z Grupą Azoty S.A. i wybranymi spółkami wchodzącymi w skład Grupy Kapitałowej Grupa Azoty podpisała z PKO BP S.A. aneks nr 13 do umowy kredytu w rachunku bieżącym z dnia 1 października 2010 roku (Umowa KRB). Aneks nr 13 wszedł w życie z dniem 1 października 2016 roku. Limit udzielony został do 30 września 2019 roku. Zabezpieczeniem wierzytelności Banku wynikających z niniejszej Umowy KRB są poręczenia udzielone przez kluczowe spółki zależne Grupy Azoty S.A., w tym Grupę Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. Kwota poręczenia udzielonego przez Jednostkę Dominującą wynosi 124 miliony złotych. Umowa poręczenia zastąpiła dotychczasową umowę poręczenia do Umowy KRB z dnia 23 kwietnia 2015 roku. Poręczenie wygasa z upływem okresu zabezpieczenia, kończącym się wraz ze spłatą wierzytelności wynikających z Umowy KRB.

W dniu 23 kwietnia 2015 roku Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. wraz pozostałymi kluczowymi spółkami Grupy Kapitałowej Grupa Azoty zawarły Umowę poręczenia na rzecz PKO BP, reprezentującego także pozostałych kredytodawców, tj. BGK, Bank Zachodni WBK S.A. oraz ING Bank Śląski S.A., kwoty kredytu udzielonego Grupie Azoty S.A. w kwocie 1,5 miliarda złotych. Wartość poręczenia udzielonego przez Spółkę wynosi 600 milionów złotych. Poręczenie wygasa z upływem okresu zabezpieczenia, kończącym się wraz ze spłatą wierzytelności wynikających z umowy kredytu odnawialnego, zawartego na okres 5 lat od daty podpisania.

W związku z zawartą w dniu 28 maja 2015 roku pomiędzy Grupą Azoty S.A. a Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju (EBOiR) umową kredytu na kwotę 150 milionów złotych, w dniu 28 maja 2015 roku została zawarta Umowa gwarancji, zgodnie z którą kluczowe spółki Grupy Kapitałowej Grupa Azoty udzieliły gwarancji na rzecz EBOiR. Kwota udzielonej przez każdego z gwarantów, w tym Spółkę, gwarancji została ustalona w maksymalnej wysokości 60 milionów złotych. Gwarancja wygasa z upływem okresu zabezpieczenia, kończącym się wraz ze spłatą wierzytelności wynikających z umowy kredytu, zawartej na okres 10 lat.

W związku z zawartą w dniu 28 maja 2015 roku pomiędzy Grupą Azoty S.A. a Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI) umową kredytu na kwotę 550 milionów złotych, w dniu 28 maja 2015 roku została zawarta Umowa gwarancji, zgodnie z którą kluczowe spółki zależne Grupy Kapitałowej Grupa Azoty udzieliły gwarancji na rzecz EBI. Kwota udzielonych przez każdego z gwarantów, w tym Spółkę, gwarancji została ustalona w maksymalnej wysokości 220 milionów złotych. Gwarancja wygasa z upływem okresu zabezpieczenia, kończącym się wraz ze spłatą wierzytelności wynikających z umowy kredytu, zawartej na okres 10 lat.

Rodzaje zabezpieczenia	31.12.2017	31.12.2016
zastaw rejestrowy na zapasach jako zabezpieczenie kredytu	5 815	3 380
przelew środków jako zabezpieczenie akredytywy, kaucje, blokady	445	143
lokaty jako zabezpieczenie udzielonej gwarancji	-	621
oświadczenia o poddaniu się egzekucji	1 007 530	999 086
weksle "in blanco"	59 075	64 656
Razem	1 072 865	1 067 886

42.8. Rozliczenia podatkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przyszłych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Grupy potencjalnie mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. W celu ograniczenia ryzyka podatkowego Grupa, niezależnie od przeglądu i badania sprawozdań finansowych, okresowo przeprowadza audyt rozliczeń podatkowych.

W sierpniu 2017 roku Dyrektor Urzędu Celno-Skarbowego w Białej Podlasie wszczął kontrolę rozliczeń Grupy Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych oraz podatku od towarów i usług za 2016 rok. Do dnia bilansowego kontrola nie została zakończona.

W niniejszym sprawozdaniu finansowym występują niepewne pozycje podatkowe, które wynikają z toczących się postępowań w związku ze złożeniem przez podmioty z Grupy wniosków o stwierdzenie nadpłat oraz dokonania szacunków możliwego, na podstawie przepisów ustawy o podatku akcyzowym, zwrotu zapłaconego podatku akcyzowego dotyczącego energii elektrycznej. Pozycje te prezentowane są w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako należności.

43. Informacje o podmiotach powiązanych

Kwoty rozrachunków, zobowiązań warunkowych i transakcji zawartych z podmiotami powiązanymi:

Przychody uzyskane od jednostek powiązanych	01.01.2017 - 31.12.2017				
	przychody ze sprzedaży produktów	przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	przychody ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	przychody finansowe	pozostałe przychody operacyjne
Jednostka dominująca	31 532	4	-	1 930	8
Jednostki zależne	160	40	-	-	46
Wspólne przedsięwzięcia	3 319	55	-	1 896	296
Członkowie kluczowej kadry zarządzającej i nadzorującej	1	-	-	-	-
Pozostałe podmioty powiązane	178 067	5 824	-	65	395
Razem przychody ze sprzedaży jednostkom powiązanym	213 079	5 923	-	3 891	745

Przychody uzyskane od jednostek powiązanych	01.01.2016 - 31.12.2016				
	przychody ze sprzedaży produktów	przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	przychody ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	przychody finansowe	pozostałe przychody operacyjne
Jednostka dominująca	63 934	-	-	1 490	114
Jednostki zależne	156	39	-	-	46
Wspólne przedsięwzięcia	3 471	58	-	1 074	298
Członkowie kluczowej kadry zarządzającej i nadzorującej	1	-	-	-	-
Pozostałe podmioty powiązane	37 104	5 254	-	-	524
Razem przychody ze sprzedaży jednostkom powiązanym	104 666	5 351	-	2 564	982

dane przekształcone

Zakupy pochodzące od jednostek powiązanych	01.01.2017 - 31.12.2017			
	zakupy usług	zakupy towarów i materiałów	zakupy rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	zakupy usług finansowych
Jednostka dominująca	6 852	25 990	35	1 168
Jednostki zależne	6 102	32	-	-
Wspólne przedsięwzięcia	22 213	5 290	28	-
Członkowie kluczowej kadry zarządzającej i nadzorującej	9	-	-	-
Pozostałe podmioty powiązane	2 503	56 100	20	-
Razem zakupy pochodzące od jednostek powiązanych	37 679	87 412	83	1 168

Zakupy pochodzące od jednostek powiązanych	01.01.2016 - 31.12.2016			
	zakupy usług	zakupy towarów i materiałów	zakupy rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	zakupy usług finansowych
Jednostka dominująca	8 282	23 492	-	1 353
Jednostki zależne	5 747	32	-	-
Wspólne przedsięwzięcia	23 615	6 041	-	-
Pozostałe podmioty powiązane	6 237	56 495	384	-
Razem zakupy pochodzące od jednostek powiązanych	43 881	86 060	384	1 353

Należności od jednostek powiązanych	31.12.2017	31.12.2016
Jednostka dominująca	1 991	1 821
Jednostki zależne	35	24
Wspólne przedsięwzięcia	700	2 054
Pozostałe podmioty powiązane	43 838	7 112
Razem należności od jednostek powiązanych	46 564	11 011

Odpisy aktualizujące wartość należności od jednostek powiązanych	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Stan na początek okresu	(1)	-
Zwiększenia - odpis utworzony w ciężar wyniku finansowego	(66)	(1)
Rozwiązanie - odpis odwrócony jako uznanie wyniku finansowego	2	-
Wykorzystanie	-	-
Stan na koniec okresu	(65)	(1)

Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	31.12.2017	31.12.2016
Jednostka dominująca	2 621	3 671
Jednostki zależne	665	630
Wspólne przedsięwzięcia	725	3 080
Członkowie kluczowej kadry zarządzającej i nadzorującej	1	-
Pozostałe podmioty powiązane	7 227	7 545
Razem zobowiązania wobec podmiotów powiązanych	11 239	14 926

Gwarancje i poręczenia udzielone jednostkom powiązanym	31.12.2017	31.12.2016
Jednostce dominującej	1 100 000	1 100 000
Pozostałym podmiotom powiązanym	2 814	2 796
Razem udzielone jednostkom powiązanym gwarancje i poręczenia	1 102 814	1 102 796

Prezentowane w tabeli „Należności od podmiotów powiązanych” dane obejmują zarówno należności z tytułu dostaw i usług jak i inne należności.

Warunki udzielonych gwarancji i poręczeń zostały przedstawione w nocie 42.7.

Istotne transakcje z podmiotami kontrolowanymi przez Skarb Państwa dotyczą głównie dostaw surowców gazu ziemnego, węgla, benzenu i siarki, energii elektrycznej i praw majątkowych oraz sprzedaży energii elektrycznej, NOx[®] i amoniaku.

Zakup gazu ziemnego od Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa S.A. odbywa się w oparciu o zapisy umowy oraz zatwierdzoną przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki Taryfę dla paliw gazowych. W bieżącym roku obrotowym wartość netto transakcji zakupu wyniosła ponad 846 milionów złotych (w roku 2016 odpowiednio 446 milionów złotych).

Zakup energii elektrycznej, węgla i praw majątkowych dokonywany jest od podmiotów Grupy Kapitałowej PGE S.A. oraz ENEA S.A. Zakup odbywa się na warunkach rynkowych. W bieżącym roku obrotowym wartość netto transakcji zakupu od Grupy Kapitałowej PGE S.A. i ENEA S.A. wyniosła odpowiednio 131 milionów złotych i około 149 milionów złotych (w roku 2016 odpowiednio 113 miliony złotych i 143 milionów złotych).

Dostawy benzenu i siarki z PKN Orlen S.A. odbywają się w oparciu o umowy zawarte na warunkach rynkowych. W bieżącym roku obrotowym wartość netto transakcji zakupu od Grupy Kapitałowej PKN Orlen S.A. wyniosła ponad 159 milionów złotych (w roku 2016 odpowiednio 114 milionów złotych).

Zakupy siarki dokonywane są również od Grupy Kapitałowej LOTOS. W bieżącym roku obrotowym wartość netto transakcji zakupu od Grupy LOTOS wyniosła ponad 5 milionów złotych (w roku 2016 odpowiednio 5 milionów złotych).

43.1. Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi

Warunki istotnych transakcji zawartych w okresie sprawozdawczym z podmiotami powiązanymi nie odbiegają od zwyczajowo przyjętych w obrocie gospodarczym.

43.2. Transakcje z udziałem członków Zarządu i Rady Nadzorczej

Transakcje z udziałem członków Zarządu i Rady Nadzorczej wynikają głównie z pełnionych przez osoby powołane do tych organów funkcji oraz stosunku pracy, a ich warunki nie odbiegają od zwyczajowo przyjętych.

43.3. Wynagrodzenie Zarządu i Rady Nadzorczej

Zarząd Jednostki Dominującej

Świadczenia krótkoterminowe

01.01.2017 - 31.12.2017					
Zarząd	Wynagrodzenie	Nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	Świadczenia z tytułu rozwiązania/zmiany stosunku pracy	Wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji w organach podmiotów powiązanych	Nagroda roczna
Jacek Janiszek	660	-	29	-	171
Krzysztof Homenda	553	-	14	20	140
Izabela Świderek	307	-	-	-	-
Paweł Owczarski	302	-	-	17	-
Andrzej Skwarek	389	-	-	-	82
Mariusz Bober	-	-	-	-	-
Zbigniew Gagat	111	-	210	-	114
Łączna kwota wynagrodzenia	2 322	-	253	37	507

Zarząd	Wynagrodzenie	01.01.2016 - 31.12.2016			
		Nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	Świadczenia z tytułu rozwiązania/zmiany stosunku pracy	Wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji w organach podmiotów powiązanych	Nagroda roczna
Jacek Janiszek	451	-	-	-	-
Krzysztof Homenda	339	-	-	38	-
Andrzej Skwarek	395	-	-	-	-
Mariusz Bober	-	-	-	706	-
Zbigniew Gagat	503	-	-	-	-
Marian Rybak	717	65	65	416	-
Wojciech Kozak	273	-	-	-	-
Zenon Pokojski	611	-		-	-
Łączna kwota wynagrodzenia	3 289	65	65	1 160	-

Podane powyżej wynagrodzenia i świadczenia są kwotami należnymi z tytułu pełnionych funkcji we wskazanych okresach. Wynagrodzenia i świadczenia wypłacane są zgodnie z obowiązującymi w Jednostce Dominującej regulacjami. W kwietniu 2017 roku zmienione zostały zasady zatrudniania i wynagradzania Członków Zarządu Jednostki Dominującej. Dotychczasowe umowy o pracę zostały zastąpione umowami cywilnoprawnymi.

Według aktualnie obowiązujących umów wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji w Zarządzie Jednostki Dominującej obejmuje również wynagrodzenie za pełnienie funkcji Członka Zarządu lub Członka Rady Nadzorczej w spółce zależnej Grupy Kapitałowej Spółki Grupa Azoty S.A.

Wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji w organach podmiotów powiązanych obejmuje wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji w Zarządzie jednostki dominującej wyższego szczebla w latach ubiegłych, w tym wypłaconą nagrodę roczną za 2015 rok oraz odprawę z tytułu odwołania z funkcji Członka Zarządu i rozwiązania umowy, w 2017 roku zaś wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji Prezesa Zarządu w spółce zależnej. W pozycji tej wykazano również wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji w Radzie Nadzorczej podmiotu powiązanego.

W ramach wynagrodzeń wykazano świadczenia dodatkowe oraz ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypłacony w związku z rozwiązaniem stosunku pracy.

Nagroda roczna, zgodnie z przyjętym Regulaminem, przyznawana jest przez Radę Nadzorczą w oparciu o stopień realizacji wyznaczonych celów. W bieżącym roku obrotowym Rada Nadzorcza podjęła decyzję w sprawie przyznania Zarządowi Jednostki Dominującej nagrody rocznej za realizację celów w 2016 roku. Wypłata nagrody nastąpiła z utworzonej na ten cel rezerwy. W ciężar wyniku finansowego bieżącego roku została utworzona rezerwa na nagrodę roczną za 2017 rok w kwocie 2 766 tysięcy złotych.

W związku ze zmienionymi w 2017 roku zasadami wynagradzania, Członkom Zarządu Jednostki Dominującej nie przysługują nagrody jubileuszowe, odprawy emerytalne i rentowe oraz spadkobiercom odprawy pośmiertne (na dzień 31 grudnia 2016 roku krótkoterminowe świadczenia wyniosły odpowiednio 15 tysięcy złotych). Kwoty świadczeń na dzień 31 grudnia 2016 roku zostały ustalone przez aktuariusza i zostały ujęte w zobowiązaniach z tytułu świadczeń pracowniczych.

Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy/umowy cywilnoprawnej

W związku ze zmienionymi w 2017 roku przyjętymi zasadami wynagradzania na dzień 31 grudnia 2017 roku Członkom Zarządu Spółki nie przysługują potencjalne świadczenia z tytułu rozwiązania

stosunku pracy tj.: odprawy z tytułu przejścia na emeryturę lub rentę. Na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość potencjalnych odpraw z tytułu przejścia na emeryturę lub rentę wyniosła odpowiednio 205 tysięcy złotych.

Świadczenia po okresie zatrudnienia

Potencjalne świadczenia po okresie zatrudnienia stanowią świadczenia z tytułu umowy o zakazie konkurencji. Na dzień 31 grudnia 2017 roku świadczenia z tytułu zakazu konkurencji nie występują (na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiły 615 tysięcy złotych).

Pozostałe świadczenia długoterminowe

Członkom Zarządu Spółki na dzień 31 grudnia 2017 roku nie przysługują nagrody jubileuszowe oraz spadkobiercom odprawy pośmiertne. Na dzień 31 grudnia 2016 roku długoterminowe świadczenia z tych tytułów wyniosły odpowiednio 94 tysiące złotych. Kwoty tych świadczeń zostały ustalone przez aktuarium i zostały ujęte są w zobowiązaniach z tytułu świadczeń pracowniczych.

Płatności na bazie akcji

W Spółce nie funkcjonują programy zakładające płatności na bazie akcji (programy akcji pracowniczych).

Rada Nadzorcza Jednostki Dominującej

Rada Nadzorcza	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Jacek Nieścior	88	12
Maciej Marzec	49	-
Wiktor Cwynar	46	-
Krzysztof Bednarz	46	-
Grzegorz Mandziarz */	46	-
Jacek Wójtowicz */	79	78
Janusz Cendrowski	11	68
Ignacy Chwesiuk	32	56
Paweł Mortas	24	-
Leszek Lewicki	10	56
Jakub Troszyński	-	47
Cezary Możejński	-	19
Jerzy Kozłara	-	18
Andrzej Bartuzi */	32	72
Andrzej Skolmowski	-	17
Łączna kwota wynagrodzenia	463	443

*/ przedstawiciel załogi w Radzie Nadzorczej, podano wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji w Radzie

Podane powyżej wynagrodzenia są kwotami należnymi z tytułu pełnionych funkcji we wskazanych okresach. Oprócz w/w wynagrodzeń Członkom Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej przysługuje zwrot kosztów dojazdu na spotkania. Łączna kwota świadczeń wypłaconych z tego tytułu wyniosła w 2017 roku 19 tysięcy złotych. Wynagrodzenia i świadczenia wypłacane są zgodnie z obowiązującymi w Jednostce Dominującej regulacjami.

Łączna wartość wynagrodzeń Zarządów i Rad Nadzorczych pozostałych podmiotów objętych konsolidacją

Zarządy	Wynagrodzenia	Nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	Świadczenia z tytułu rozwiązania/zmiany stosunku pracy	Wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji w organach podmiotów powiązanych	Nagroda roczna
za okres 01.01.2017 - 31.12.2017	2 579	40	729	-	312
za okres 01.01.2016 - 31.12.2016	2 827	-	605	-	500

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Rady Nadzorcze	978	1 394

44. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Zarządzanie ryzykiem finansowym ma na celu zapewnianie płynności finansowej oraz stabilizacji przepływów pieniężnych, ograniczanie zmienności wyniku finansowego, minimalizację odchyleń od założonych w budżecie, jak też wspieranie w procesie organizacji finansowania działalności.

Główne rodzaje ryzyka wynikającego z prowadzonej przez Grupę działalności obejmują:

- ryzyko rynkowe, tj. ryzyko stopy procentowej, ryzyko walutowe, ryzyko cenowe,
- ryzyko płynności,
- ryzyko kredytowe.

Grupa monitoruje i zarządza każdym z tych rodzajów ryzyka – zasady te zostały w skrócie omówione poniżej. Grupa monitoruje również ryzyko cen rynkowych dotyczące posiadanych przez nią instrumentów finansowych.

44.1. Ryzyko stopy procentowej

Grupa narażona jest na ryzyko zmienności przepływów pieniężnych z tytułu zmian stóp procentowych wynikające z otrzymanych kredytów i pożyczek, dla których odsetki liczone są na bazie zmiennej stopy procentowej oraz posiadania wolnych środków pieniężnych, których lokowanie odbywa się w oparciu o stałe w okresie trwania lokaty stopy procentowe, co powoduje zmniejszenie zysków z inwestycji w sytuacji spadku stóp procentowych.

W okresie sprawozdawczym występujące zarówno aktywa jak i zobowiązania oprocentowane według stopy zmiennej w części równoważyły ryzyko wynikające ze zmian stóp procentowych. Grupa nie stosowała zabezpieczeń stóp procentowych. Grupa monitoruje stopień narażenia na ryzyko stopy procentowej. W Grupie funkcjonuje procedura zarządzania ryzykiem stopy procentowej, w ramach której monitorowany jest stopień narażenia Grupy na ryzyko stopy procentowej. W roku 2017 nie zaistniały przesłanki wymagające zawierania transakcji zabezpieczających przed ryzykiem stopy procentowej.

W poniższej tabeli przedstawiona została wartość bilansowa instrumentów finansowych Grupy narażonych na ryzyko stopy procentowej, w podziale na poszczególne kategorie wiekowe.

w tysiącach złotych

Oprocentowanie stałe	31.12.2017				Ogółem
	<1rok	1–2 lat	2-5 lat	>5 lat	
Aktywa gotówkowe	397 286	-	-	-	397 286
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	(527)	(446)	(195)	-	(1 168)
Ekspozycja netto	396 759	(446)	(195)	-	396 118

Oprocentowanie zmienne	31.12.2017				Ogółem
	<1rok	1–2 lat	2-5 lat	>5 lat	
Aktywa gotówkowe	365 137	-	-	-	365 137
Kredyt bankowy	(46 498)	-	-	-	(46 498)
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	(1 436)	(1 262)	(338)	-	(3 036)
Ekspozycja netto	317 203	(1 262)	(338)	-	315 603

Oprocentowanie stałe	31.12.2016				Ogółem
	<1rok	1–2 lat	2-5 lat	>5 lat	
Aktywa gotówkowe	624 908	-	-	-	624 908
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	(830)	(570)	(677)	-	(2 077)
Ekspozycja netto	624 078	(570)	(677)	-	622 831

Oprocentowanie zmienne	31.12.2016				Ogółem
	<1rok	1–2 lat	2-5 lat	>5 lat	
Aktywa gotówkowe	177 279	-	-	-	177 279
Pożyczki udzielone	1 337	-	-	-	1 337
Kredyt bankowy	(35 908)	-	-	-	(35 908)
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	(2 516)	(1 523)	(901)	-	(4 940)
Pożyczki otrzymane	(459)	-	-	-	(459)
Ekspozycja netto	139 733	(1 523)	(901)	-	137 309

44.2. Ryzyko walutowe

Grupa jest w istotnym stopniu narażona na ryzyko zmienności kursów walutowych z uwagi na znaczącą sprzedaż produktów w walucie obcej oraz ponoszenie większości kosztów wytworzenia w walucie krajowej. Ryzyko walutowe wiąże się głównie ze zmianami poziomu kursu USD oraz EUR.

Zarządzanie ryzykiem walutowym oparte jest na polityce i wyznaczonych celach, realizowanych przez Komitet Ryzyka Walutowego. Obejmuje ono identyfikację i monitoring ekspozycji na ryzyko oraz zabezpieczanie i pomiar efektywności stosowanych zabezpieczeń.

Grupa zarządza ryzykiem walutowym stosując hedging naturalny oraz pochodne instrumenty finansowe. W rezultacie, Grupa podejmuje działania zabezpieczające przed gwałtowną aprecjacją złotego względem walut obcych. Spółka stosuje głównie instrumenty typu kontrakty forward.

Ekspozycje walutowe należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych wykazano w wartościach netto.

Poziom zabezpieczenia ekspozycji walutowych przedstawiony został w nocie 32.

w tysiącach złotych

	31.12.2017			31.12.2016		
	Waluta	zł	%	Waluta	zł	%
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w zł		271 073	51%		182 987	73%
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w EUR		32 388	26%		11 839	21%
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w USD		34 694	23%		3 529	6%
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w CZK		33	0%		33	0%
		526 947			250 121	
	31.12.2017			31.12.2016		
	Waluta	zł	%	Waluta	zł	%
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe w zł		175 228	52%		184 579	51%
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe w EUR		30 797	38%		21 732	27%
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe w USD		8 695	10%		18 562	22%
		333 949			358 320	
	31.12.2017			31.12.2016		
	Waluta	zł	%	Waluta	zł	%
Pozostałe aktywa finansowe w zł		235 498	100%		553 403	100%
		235 498			553 403	
	31.12.2017			31.12.2016		
	Waluta	zł	%	Waluta	zł	%
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe w zł		(409 682)	74%		(303 364)	78%
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe w EUR		(34 146)	26%		(16 965)	20%
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe w USD		(395)	0%		(2 262)	2%
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe w GBP		(31)	0%		(42)	0%
		(553 619)			(388 083)	
	31.12.2017			31.12.2016		
	Waluta	zł	%	Waluta	zł	%
Zobowiązania z tyt.kredytów i pożyczek w zł		(46 498)	100%		(36 367)	100%
		(46 498)			(36 367)	
	31.12.2017			31.12.2016		
	Waluta	zł	%	Waluta	zł	%
Pozostałe zobowiązania finansowe w zł		(3 199)	76%		(3 560)	67%
Pozostałe zobowiązania finansowe w EUR		(241)	24%		(389)	33%
		(4 204)			(5 281)	
	31.12.2017			31.12.2016		
	Waluta	zł	%	Waluta	zł	%
łącznie ekspozycja w walutach obcych						
EUR		28 798	45%		16 217	46%
USD		42 994	55%		19 829	54%
GBP		(31)	0%		(42)	0%
CZK		33	0%		33	0%
		269 653			154 435	

44.3. Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe

Potencjalnie możliwe zmiany w zakresie ryzyka rynkowego Grupa oszacowała następująco:

1,0% zmiana w zakresie stopy procentowej PLN (wzrost lub spadek stopy procentowej),
0,25% zmiana w zakresie stopy procentowej USD (wzrost lub spadek stopy procentowej),
0,25% zmiana w zakresie stopy procentowej EUR (wzrost lub spadek stopy procentowej),
0,25% zmiana w zakresie stopy procentowej CZK (wzrost lub spadek stopy procentowej),
0,25% zmiana w zakresie stopy procentowej GBP (wzrost lub spadek stopy procentowej),
10% zmiana kursu walutowego zł/USD (wzrost lub spadek kursu walutowego),
10% zmiana kursu walutowego zł/EUR (wzrost lub spadek kursu walutowego),
10% zmiana kursu walutowego zł/GBP (wzrost lub spadek kursu walutowego),
10% zmiana kursu walutowego zł/CZK (wzrost lub spadek kursu walutowego).

Wartości wykazane w analizie wrażliwości stanowią sumę wartości ustalonych dla poszczególnych walut. Zostały one ustalone w ujęciu rocznym.

Wpływ potencjalnie możliwych zmian na wynik finansowy i kapitał Grupy przedstawia poniższa tabela:

31.12.2017	Wartość pozycji	Ryzyko stopy procentowej				Ryzyko walutowe			
		wpływ na wynik		wpływ na inne całkowite dochody		wpływ na wynik		wpływ na inne całkowite dochody	
		+ 100 pb w zł	- 100 pb w zł	+ 100 pb w zł	- 100 pb w zł				
		+ 25 pb w USD	- 25 pb w USD	+ 25 pb w USD	- 25 pb w USD				
		+ 25 pb w EUR	- 25 pb w EUR	+ 25 pb w EUR	- 25 pb w EUR	+ 10%	- 10%	+ 10%	- 10%
		+ 25 pb w GBP	- 25 pb w GBP	+ 25 pb w GBP	- 25 pb w GBP				
		+ 25 pb w CZK	- 25 pb w CZK	+ 25 pb w CZK	- 25 pb w CZK				
Aktywa długoterminowe	224	-	-	-	-	-	-	-	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	224	-	-	-	-	-	-	-	-
Aktywa krótkoterminowe	1 097 219	2 468	(2 467)	-	-	37 891	(37 891)	-	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	333 725	-	-	-	-	15 872	(15 872)	-	-
Środki pieniężne w banku	65 176	-	-	-	-	5 542	(5 542)	-	-
Lokaty bankowe do 3 miesięcy	375 184	1 594	(1 594)	-	-	20 046	(20 046)	-	-
Inne środki pieniężne	86 587	866	(866)	-	-	-	-	-	-
Pozostałe aktywa finansowe	235 498	139	(139)	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	1 049	(131)	132	-	-	(3 569)	3 569	-	-
Wpływ na aktywa finansowe przed opodatkowaniem	-	2 468	(2 467)	-	-	37 891	(37 891)	-	-
Podatek (19%)	-	(469)	469	-	-	(7 199)	7 199	-	-
Wpływ na aktywa finansowe po opodatkowaniu	-	1 999	(1 998)	-	-	30 692	(30 692)	-	-
Zobowiązania długoterminowe	3 959	(16)	16	-	-	-	-	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	2 241	(16)	16	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	1 718	-	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania krótkoterminowe	600 362	(479)	479	-	-	(14 495)	14 495	-	-
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	46 498	(465)	465	-	-	-	-	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	1 963	(14)	14	-	-	(101)	101	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	551 901	-	-	-	-	(14 394)	14 394	-	-
Wpływ na zobowiązania finansowe przed opodatkowaniem	-	(495)	495	-	-	(14 495)	14 495	-	-
Podatek (19%)	-	94	(94)	-	-	2 754	(2 754)	-	-
Wpływ na zobowiązania finansowe po opodatkowaniu	-	(401)	401	-	-	(11 741)	11 741	-	-
Razem zwiększenie/(zmniejszenie)	-	1 598	(1 597)	-	-	18 951	(18 951)	-	-

w tysiącach złotych

31.12.2016	Wartość pozycji	Ryzyko stopy procentowej				Ryzyko walutowe			
		wpływ na wynik		wpływ na inne całkowite dochody		wpływ na wynik		wpływ na inne całkowite dochody	
		+ 100 pb w zł	- 100 pb w zł	+ 100 pb w zł	- 100 pb w zł				
		+ 25 pb w USD	- 25 pb w USD	+ 25 pb w USD	- 25 pb w USD				
		+ 25 pb w EUR	- 25 pb w EUR	+ 25 pb w EUR	- 25 pb w EUR	+ 10%	- 10%	+ 10%	- 10%
		+ 25 pb w GBP	- 25 pb w GBP	+ 25 pb w GBP	- 25 pb w GBP				
		+ 25 pb w CZK	- 25 pb w CZK	+ 25 pb w CZK	- 25 pb w CZK				
Aktywa długoterminowe	1 428	-	-	-	-	-	-	-	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	1 428	-	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe aktywa finansowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aktywa krótkoterminowe	1 164 933	520	(512)	-	-	10 469	(10 469)	-	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	356 892	-	-	-	-	17 374	(17 374)	-	-
Środki pieniężne w banku	69 110	-	-	-	-	4 179	(4 179)	-	-
Lokaty bankowe do 3 miesięcy	123 831	842	(842)	-	-	2 535	(2 535)	-	-
Inne środki pieniężne	57 180	-	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe aktywa finansowe	553 403	441	(441)	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	4 517	(763)	771	-	-	(13 619)	13 619	-	-
Wpływ na aktywa finansowe przed opodatkowaniem	-	520	(512)	-	-	10 469	(10 469)	-	-
Podatek (19%)	-	(99)	97	-	-	(1 989)	1 989	-	-
Wpływ na aktywa finansowe po opodatkowaniu	-	421	(415)	-	-	8 480	(8 480)	-	-
Zobowiązania długoterminowe	5 872	(124)	124	-	-	-	-	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	3 671	(124)	124	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	2 201	-	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania krótkoterminowe	432 221	(1 303)	1 314	-	-	(28 798)	28 673	-	-
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	36 367	(121)	121	-	-	-	-	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	3 346	(168)	168	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	385 882	-	-	-	-	(8 472)	8 472	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	6 626	(1 014)	1 025	-	-	(20 326)	20 201	-	-
Wpływ na zobowiązania finansowe przed opodatkowaniem	-	(1 427)	1 438	-	-	(28 798)	28 673	-	-
Podatek (19%)	-	271	(273)	-	-	5 472	(5 448)	-	-
Wpływ na zobowiązania finansowe po opodatkowaniu	-	(1 156)	1 165	-	-	(23 326)	23 225	-	-
Razem zwiększenie/(zmniejszenie)	-	(735)	750	-	-	(14 846)	14 745	-	-

44.4. Ryzyko cenowe

Grupa nie jest narażona na istotne inne ryzyko cenowe związane z instrumentami finansowymi natomiast występuje ryzyko cenowe zarówno cen produktów Grupy jak i surowców oraz praw majątkowych.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa posiadała kontrakty futures i forward na zakup praw do emisji CO₂ z dostawą na grudzień 2018 roku i grudzień 2019 roku zawarte przez Grupę Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. Podpisane kontrakty umożliwią zakup praw do emisji CO₂ w ilości 272 000 t w 2018 roku i 75 000 t w 2019 roku po cenie poniżej 5 EUR, przy cenie rynkowej na dzień bilansowy wynoszącej 8,18 EUR.

44.5. Ryzyko kredytowe

Grupa jest narażona na ryzyko kredytowe rozumiane jako ryzyko związane z niewywiązaniem się wierzycieli Grupy ze swoich zobowiązań wobec Grupy, czym spowodują poniesienie strat przez Grupę. Maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe zostało oszacowane jako wartość bilansowa wierzytelności, tj. po uwzględnieniu odpisu aktualizującego wartość wierzytelności.

w tysiącach złotych

31.12.2017			Należności przeterminowane, które nie utraciły wartości				
Struktura wiekowa należności finansowych	Wartość bilansowa należności	Należności nieprzeterminowane, które nie utraciły wartości	<30 dni	31-90 dni	91-180 dni	181-365 dni	>365 dni
Należności z tytułu dostaw i usług	331 655	309 448	10 536	3 660	5 707	179	2 125
Pozostałe należności finansowe	2 294	2 294	-	-	-	-	-
Pozostałe aktywa finansowe	235 498	235 498	-	-	-	-	-

31.12.2016			Należności przeterminowane, które nie utraciły wartości				
Struktura wiekowa należności finansowych	Wartość bilansowa należności	Należności nieprzeterminowane, które nie utraciły wartości	<30 dni	31-90 dni	91-180 dni	181-365 dni	>365 dni
Należności z tytułu dostaw i usług	355 967	327 750	14 729	7 286	4 281	991	930
Pozostałe należności finansowe	2 353	2 353	-	-	-	-	-
Pozostałe aktywa finansowe	553 403	553 403	-	-	-	-	-

Grupa prowadzi politykę zabezpieczania należności handlowych wynikających z podpisanych umów handlowych, monitoring spływu należności oraz windykację należności przeterminowanych. W celu zabezpieczenia przed ryzykiem kredytowym w Jednostce Dominującej wdrożono Politykę zarządzania kredytem kupieckim.

W przypadku transakcji sprzedaży realizowanej z odroczonym terminem płatności, Jednostka Dominująca prowadzi działania zmierzające do ograniczenia ryzyka kredytowego i strat jakie Jednostka Dominująca mogłaby ponieść w przypadku niewywiązania się dłużników ze swoich zobowiązań wobec Jednostki Dominującej. Zgodnie z przyjętą Polityką zarządzania kredytem kupieckim Jednostka Dominująca:

- samodzielnie oraz we współpracy z podmiotami zewnętrznymi pozyskuje informacje o swoich kontrahentach,
- na bieżąco analizuje ich sytuację finansową oraz ocenia zdolność kredytową,
- przyznaje kontrahentom limity kredytu kupieckiego,
- stale monitoruje należności oraz moralność płatniczą kontrahentów,
- prowadzi polubowną oraz sądową windykację należności.

Grupa prowadzi działania zmierzające do zabezpieczenia należności. W tym celu wykorzystywane są m.in. hipoteki kaucyjne, gwarancje/blokady bankowe, weksle, zastawy, poręczenia oraz zabezpieczenie w postaci ubezpieczenia należności. Ubezpieczeniem objęte są należności (z wyjątkiem transakcji realizowanych w ramach gwarancji bankowych, akredytyw lub awalu) od:

- odbiorców melaminy, kaprolaktamu oraz innych produktów;
- wybranych kontrahentów zagranicznych wynikające ze sprzedaży PULAN® (saletra amonowa), RSM®, RSM®S, PULREA® (mocznik), PULSAR® (siarczan amonu), Pulaska®, Pulagran®, Pulgran®S, kwasu azotowego oraz przedgonu alkoholowego i PUC-C;
- kontrahentów zagranicznych wynikające ze sprzedaży NOXY®, amoniaku, nadtlenu wodoru, dwutlenku węgla, wodoru, kwasu azotowego i COOLANT® (suchego lodu);
- elektrociepłowni, elektrowni, cementowni, spalarni śmieci oraz oczyszczalni ścieków wynikające ze sprzedaży LIKAM® (wody amoniakalnej), NOXY®, PULNOX®;
- kontrahentów krajowych wynikające ze sprzedaży mocznika na cele techniczne, sprzedaży amoniaku, nadtlenu wodoru, dwutlenku węgla wodoru kwasu azotowego, COOLANT® (suchego lodu).

W rozliczeniach z kontrahentami Grupa wykorzystuje również akredytywy.

Wartość zabezpieczonych oraz objętych ubezpieczeniem należności z tytułu dostaw i usług brutto na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiła 253 159 tysięcy złotych, co stanowi około 65,8% należności.

W ocenie Zarządu Jednostki Dominującej, w Grupie występuje duża koncentracja ryzyka kredytowego mimo, że Grupa posiada wielu odbiorców. Udział 10 największych dłużników z tytułu dostaw i usług w całości należności z tytułu dostaw i usług netto na koniec okresu sprawozdawczego wyniósł około 28,7%.

Ryzyko kredytowe związane z depozytami bankowymi, instrumentami pochodnymi Grupa uznaje za nieistotne, ponieważ transakcje zostały zawarte z instytucjami o ugruntowanej pozycji finansowej. W zakresie lokowania nadwyżek środków pieniężnych Grupa współpracuje z instytucjami finansowymi o ratingu inwestycyjnym.

Uwzględniając powyższe, w ocenie Zarządu Jednostki Dominującej, ryzyko kredytowe zostało ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym poprzez utworzenie odpisów aktualizujących. Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności finansowych jest następująca:

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Stan na początek okresu	(44 896)	(39 380)
Odpis utworzony w ciężar kosztów sprzedaży	(11 694)	(7 840)
Odpis odwrócony w kosztach sprzedaży	3 625	2 533
Odpis utworzony w ciężar kosztów finansowych	(1 729)	(848)
Odpis odwrócony w przychody finansowe	820	134
Odpis utworzony w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych	(1 001)	(253)
Odpis odwrócony w pozostałe przychody operacyjne	161	102
Wykorzystanie	731	656
Stan na koniec okresu	(53 983)	(44 896)

44.6. Ryzyko płynności

Grupa jest narażona na ryzyko utraty płynności, rozumiane jako ryzyko utraty zdolności do regulowania zobowiązań w określonych terminach. Ryzyko to wynika z potencjalnego ograniczenia dostępu do rynków finansowych, co może skutkować brakiem możliwości pozyskania nowego finansowania lub refinansowania swojego zadłużenia.

Grupa zarządza płynnością poprzez utrzymanie odpowiedniego do skali prowadzonej działalności stanu gotówki oraz utrzymuje otwarte linie kredytowe stanowiące rezerwę płynności.

Lokowanie wolnych środków pieniężnych dostosowywane jest do cyklu płatności zobowiązań. Zawieranie transakcji o dłuższym terminie zapadalności wymaga zgody na odpowiednim poziomie kompetencyjnym.

W ocenie Zarządu Jednostki Dominującej, znaczna wartość środków pieniężnych na dzień 31 grudnia 2017 roku (nota 32 i 34), dostępne linie kredytowe (nota 38) oraz dobra kondycja finansowa Grupy powodują, że ryzyko utraty płynności należy ocenić jako nieznaczne.

Analiza zobowiązań finansowych w przedziałach czasowych przedstawiona została poniżej. Przedstawione kwoty stanowią maksymalną ekspozycję Grupy na ryzyko.

w tysiącach złotych

31.12.2017	Wartość bilansowa zobowiązań	Suma przepływów nominalnych	Zobowiązania wymagalne w okresie				
Struktura wiekowa zobowiązań finansowych			do 30 dni	od 31 do 90 dni	od 91 do 180 dni	od 181 do 365 dni	powyżej 365 (patrz tabela poniżej)
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	46 498	46 498	14 678	31 820	-	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	4 204	4 694	189	359	492	1 214	2 440
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	491 596	491 596	412 754	74 087	105	3 129	1 521
Inne	62 023	62 023	60 337	274	97	1 118	197
Razem	604 321	604 811	487 958	106 540	694	5 461	4 158

Zobowiązania wymagalne powyżej 365 dni	1-2 lat	2-3 lat	3-4 lat	4-5 lat	>5 lat	Ogółem
Pozostałe zobowiązania finansowe	1 860	544	36	-	-	2 440
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	515	1 006	-	-	-	1 521
Inne	32	165	-	-	-	197
Razem	2 407	1 715	36	-	-	4 158

31.12.2016	Wartość bilansowa zobowiązań	Suma przepływów nominalnych	Zobowiązania wymagalne w okresie				
Struktura wiekowa zobowiązań finansowych			do 30 dni	od 31 do 90 dni	od 91 do 180 dni	od 181 do 365 dni	powyżej 365 (patrz tabela poniżej)
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	36 367	36 367	38	4 214	114	32 001	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	7 017	7 559	345	751	1 223	1 342	3 898
Pochodne instrumenty finansowe	6 626	6 626	654	1 885	1 564	2 523	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	322 375	322 375	243 873	74 893	52	1 402	2 155
Inne	65 708	65 708	65 494	23	145	-	46
Razem	438 093	438 635	310 404	81 766	3 098	37 268	6 099

Zobowiązania wymagalne powyżej 365 dni	1-2 lat	2-3 lat	3-4 lat	4-5 lat	>5 lat	Ogółem
Pozostałe zobowiązania finansowe	2 270	1 215	389	24	-	3 898
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	679	500	976	-	-	2 155
Inne	30	10	6	-	-	46
Razem	2 979	1 725	1 371	24	-	6 099

Wartość bilansowa zobowiązań wymagalnych a niezapłaconych	31.12.2017	31.12.2016
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	164	716
Razem wartość zobowiązań wymagalnych a niezapłaconych	164	716

45. Zarządzanie kapitałem

Grupa zarządza kapitałem w celu zachowania zdolności do kontynuowania działalności z uwzględnieniem realizacji planowanych inwestycji, tak aby mogła generować zwrot dla akcjonariuszy oraz przynosić korzyści pozostałym interesariuszom. Zgodnie z praktyką rynkową Grupa monitoruje wskaźnik kapitału własnego oraz wskaźnik kredyty, pożyczki i inne źródła finansowania/EBITDA.

Wskaźnik kapitału własnego obliczany jest jako stosunek wartości netto aktywów (kapitał własny) do sumy bilansowej.

Wskaźnik kredyty, pożyczki i inne źródła finansowania/EBITDA jest obliczany jako stosunek kredytów, pożyczek i innych źródeł finansowania do EBITDA. Kredyty, pożyczki i inne źródła finansowania oznaczają łączną kwotę zobowiązań z tytułu kredytów, pożyczek i leasingu, natomiast EBITDA jest to zysk z działalności operacyjnej po dodaniu amortyzacji.

w tysiącach złotych

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Kapitał własny	3 193 634	3 103 121
Suma bilansowa	4 258 445	4 002 437
Wskaźnik kapitału własnego	75,0%	77,5%
Zysk z działalności operacyjnej	301 830	302 801
Amortyzacja	196 231	186 755
EBITDA	498 061	489 556
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	46 498	36 367
Pozostałe zobowiązania finansowe	4 204	7 017
Wskaźnik: Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek oraz innych źródeł finansowania/EBITDA	10,2%	8,9%

46. Instrumenty finansowe

Poniższa tabela przedstawia porównanie wartości bilansowych i wartości godziwych instrumentów finansowych Grupy w podziale na poszczególne kategorie aktywów i pasywów.

Wyszczególnienie	31.12.2017		wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy		Klasyfikacja instrumentów finansowych wyceniane w wartości godziwej ze zmianami w kapitale		wyceniane w zamortyzowanym koszcie	
	Wartość godziwa	Wartość księgowa	wyznaczone przy początkowym ujęciu	przeznaczone do obrotu	dostępne do sprzedaży	rachunkowość zabezpieczeń	pożyczki i należności	utrzymywane do terminu wymagalności
Aktywa długoterminowe	224	224	-	-	-	-	224	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	224	224	-	-	-	-	224	-
Aktywa krótkoterminowe	1 097 219	1 097 219	-	1 049	-	-	1 096 170	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	333 725	333 725	-	-	-	-	333 725	-
Środki pieniężne w banku	65 176	65 176	-	-	-	-	65 176	-
Lokaty bankowe do 3 miesięcy	375 184	375 184	-	-	-	-	375 184	-
Inne środki pieniężne	86 587	86 587	-	-	-	-	86 587	-
Pozostałe aktywa finansowe	235 498	235 498	-	-	-	-	235 498	-
Pochodne instrumenty finansowe	1 049	1 049	-	1 049	-	-	-	-
Razem	1 097 443	1 097 443	-	1 049	-	-	1 096 394	-

Wyszczególnienie	31.12.2017		wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy		Klasyfikacja instrumentów finansowych wyceniane w wartości godziwej ze zmianami w kapitale		wyceniane w zamortyzowanym koszcie	
	Wartość godziwa	Wartość księgowa	wyznaczone przy początkowym ujęciu	przeznaczone do obrotu	zamortyzowanym koszcie	rachunkowość zabezpieczeń	pożyczki i należności	utrzymywane do terminu wymagalności
Zobowiązania długoterminowe	3 959	3 959	-	-	3 959	-	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	2 241	2 241	-	-	2 241	-	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	1 718	1 718	-	-	1 718	-	-	-
Zobowiązania krótkoterminowe	600 362	600 362	-	-	600 362	-	-	-
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	46 498	46 498	-	-	46 498	-	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	1 963	1 963	-	-	1 963	-	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	551 901	551 901	-	-	551 901	-	-	-
Razem	604 321	604 321	-	-	604 321	-	-	-

w tysiącach złotych

Wyszczególnienie	31.12.2016		Klasyfikacja instrumentów finansowych					
	Wartość godziwa	Wartość księgowa	wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy		wyceniane w wartości godziwej ze zmianami w kapitale		wyceniane w zamortyzowanym koszcie	
			wyznaczone przy początkowym ujęciu	przeznaczone do obrotu	dostępne do sprzedaży	rachunkowość zabezpieczeń	pożyczki i należności	utrzymywane do terminu wymagalności
Aktywa długoterminowe	1 428	1 428	-	-	-	-	1 428	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	1 428	1 428	-	-	-	-	1 428	-
Aktywa krótkoterminowe	1 164 933	1 164 933	-	4 517	-	-	1 160 416	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	356 892	356 892	-	-	-	-	356 892	-
Środki pieniężne w banku	69 110	69 110	-	-	-	-	69 110	-
Lokaty bankowe do 3 miesięcy	123 831	123 831	-	-	-	-	123 831	-
Inne środki pieniężne	57 180	57 180	-	-	-	-	57 180	-
Pozostałe aktywa finansowe	553 403	553 403	-	-	-	-	553 403	-
Pochodne instrumenty finansowe	4 517	4 517	-	4 517	-	-	-	-
Razem	1 166 361	1 166 361	-	4 517	-	-	1 161 844	-

Wyszczególnienie	31.12.2016		Klasyfikacja instrumentów finansowych				
	Wartość godziwa	Wartość księgowa	wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy		wyceniane w zamortyzowanym koszcie	wyceniane w wartości godziwej ze zmianami w kapitale	
			wyznaczone przy początkowym ujęciu	przeznaczone do obrotu		rachunkowość zabezpieczeń	
Zobowiązania długoterminowe	5 872	5 872	-	-	5 872	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	3 671	3 671	-	-	3 671	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	2 201	2 201	-	-	2 201	-	-
Zobowiązania krótkoterminowe	432 221	432 221	-	6 626	425 595	-	-
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	36 367	36 367	-	-	36 367	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	3 346	3 346	-	-	3 346	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	385 882	385 882	-	-	385 882	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	6 626	6 626	-	6 626	-	-	-
Razem	438 093	438 093	-	6 626	431 467	-	-

Wartość godziwa środków pieniężnych, krótkoterminowych lokat, należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych, zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych nie odbiega od wartości bilansowych głównie ze względu na krótki termin zapadalności. Wartość godziwa kontraktów forward jest ustalana na podstawie wyceny dokonywanej przez instytucje finansowe.

Grupa nie posiada instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Instrumenty finansowe ujmowane w wartości godziwej w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej – hierarchia wartości godziwej.

31.12.2017

Kategorie instrumentów	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:			
Aktywa	-	1 049	-
Zyski/(Straty) z tytułu zmiany wartości razem	-	1 049	-

31.12.2016

Kategorie instrumentów	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:			
Aktywa	-	4 517	-
Zobowiązania	-	(6 626)	-
Zyski/(Straty) z tytułu zmiany wartości razem	-	(2 109)	-

Poziom 1 – cena notowana na aktywnym rynku dla tych samych składników aktywów lub zobowiązań,
Poziom 2 – wartości ustalone w oparciu o dane wejściowe inne niż notowane ceny poziomu 1, które są pośrednio lub bezpośrednio możliwe do zaobserwowania,

Poziom 3 – wartości ustalone w oparciu o dane wejściowe, które nie opierają się na danych rynkowych możliwych do zaobserwowania.

Aktywa i zobowiązania zakwalifikowane do poziomu 2 to pochodne instrumenty finansowe, których wycena opiera się na wyliczeniach instytucji finansowych, z którymi zawarto transakcje.

W roku 2017 oraz w roku porównywalnym nie miały miejsca przesunięcia pomiędzy poziomem 1 a poziomem 2 hierarchii wartości godziwej, ani też żaden z instrumentów nie został przesunięty z/do poziomu 3 hierarchii wartości godziwej.

Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów w podziale na kategorie instrumentów finansowych:

Za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017	Aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Instrumenty zabezpieczające	Instrumenty finansowe ogółem
Przychody odsetkowe	-	-	-	10 969	160	-	11 129
Koszty odsetkowe	-	-	-	(945)	(918)	-	(1 863)
Zwijanie dyskonta dotyczącego instrumentów finansowych	-	-	-	-	(92)	-	(92)
Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych	-	-	-	(28 347)	4 542	-	(23 805)
Straty z tytułu utraty wartości	-	-	-	(12 956)	-	-	(12 956)
Odwrocenie strat z tytułu utraty wartości	-	-	-	729	-	-	729
Zyski z tytułu wyceny i realizacji instrumentów pochodnych	47 600	-	-	-	-	-	47 600
Straty z tytułu wyceny i realizacji instrumentów pochodnych	(29 299)	-	-	-	-	-	(29 299)
Ogółem zyski/(straty) netto	18 301	-	-	(30 550)	3 692	-	(8 557)

Za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016	Aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Instrumenty zabezpieczające	Instrumenty finansowe ogółem
Przychody odsetkowe	-	-	-	14 995	689	-	15 684
Koszty odsetkowe	-	-	-	(15)	(1 121)	-	(1 136)
Zwijanie dyskonta dotyczącego instrumentów finansowych	-	-	-	-	(94)	-	(94)
Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych	-	-	-	13 607	(3 100)	-	10 507
Straty z tytułu utraty wartości	-	-	-	(1 542)	-	-	(1 542)
Odwrocenie strat z tytułu utraty wartości	-	-	-	496	-	-	496
Zyski z tytułu wyceny i realizacji instrumentów pochodnych	4 317	-	-	-	-	-	4 317
Straty z tytułu wyceny i realizacji instrumentów pochodnych	(10 099)	-	-	-	-	-	(10 099)
Ogółem zyski/(straty) netto	(5 782)	-	-	27 541	(3 626)	-	18 133

Straty z tytułu utraty wartości w podziale na kategorie instrumentów finansowych	31.12.2017	31.12.2016
Pożyczki i należności	(12 956)	(1 542)
Straty z tytułu utraty wartości razem	(12 956)	(1 542)

47. Objasnienia do skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych

Przepływy środków pieniężnych netto Grupy przedstawiają się następująco:

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Przepływy z działalności operacyjnej	519 306	540 489
Przepływy z działalności inwestycyjnej	(75 702)	(355 502)
Przepływy z działalności finansowej	(159 822)	(195 661)
Wpływy / (wypływy) środków pieniężnych netto	283 782	(10 674)

Poziom przepływów z działalności operacyjnej wynika głównie z wysokości osiągniętego wyniku finansowego oraz zmiany stanu kapitału obrotowego.

Przepływy z działalności inwestycyjnej wynikają z wydatków na realizację projektów inwestycyjnych oraz lokowania wolnych środków pieniężnych na dłuższe okresy – powyżej 3 miesięcy. Największe nakłady w roku 2017 Grupa poniosła na budowę wytwórni nawozów granulowanych na bazie saletry amonowej, wymianę turbozespołu TG-2 oraz budowę nowej instalacji kwasu azotowego i neutralizacji. W 2017 roku poziom lokat zawartych na okresy dłuższe niż 3 miesiące znacząco się obniżył. Jest to wynikiem wzrostu zapotrzebowania na środki pieniężne w krótszych okresach. W działalności inwestycyjnej wykazane zostały również przepływy związane z obsługą i spłatą pożyczek wewnątrzgrupowych.

Przepływy z działalności finansowej stanowi głównie wypłata dywidendy. W ubiegłym roku w pozycji „Pozostałe wpływy/(wydatki) finansowe” zaprezentowany został wpływ dotacji w Jednostce Dominującej.

Przyczyny występowania różnic pomiędzy bilansowymi zmianami niektórych pozycji oraz zmianami wynikającymi ze skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych:

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Bilansowa zmiana należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych	(90 076)	(16 960)
Zmiana stanu zaliczek na dostawy aktywów trwałych	73 958	10 687
Zmiana stanu należności w wyniku transakcji bezgotówkowych	(57 439)	(32 738)
Zmiana stanu należności w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(73 557)	(39 011)

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Bilansowa zmiana dotacji	(2 852)	4 196
Wpływy/zwroty dotacji	-	(3 739)
Zmiana stanu dotacji w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(2 852)	457

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Bilansowa zmiana zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych	166 046	33 336
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu nabycia rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(40 242)	(20 098)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu leasingu	-	3
Zmiana stanu zobowiązań w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	125 804	13 241

w tysiącach złotych

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Bilansowa zmiana rezerw	11 514	3 080
Rezerwa odniesiona na nakłady inwestycyjne	(300)	-
Zmiana stanu rezerw odniesiona w inne całkowite dochody	(4 539)	(4 862)
Zmiana stanu rezerw w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	6 675	(1 782)

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Podatek dochodowy bieżący naliczony za okres sprawozdawczy	(44 064)	(46 658)
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	3 048	93
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu podatku dochodowego	(19 372)	19 261
Zmiana stanu należności z tytułu podatku dochodowego	(12 081)	849
Transakcje bezgotówkowe - zarachowania innych należności budżetowych na poczet płatności z tytułu podatku dochodowego	57 439	32 738
Podatek dochodowy zapłacony	(15 030)	6 283

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Nakłady inwestycyjne na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	(370 416)	(276 252)
Zmiana stanu zaliczek na dostawy aktywów trwałych	(73 958)	(10 687)
Rezerwa odniesiona na nakłady inwestycyjne	300	-
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu nabycia rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	40 242	20 098
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(403 832)	(266 841)

Wyszczególnienie	Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	Zobowiązania z tytułu leasingu	Razem
Stan na początek okresu	36 367	7 017	43 384
Wpływy z tytułu zaciągnięcia	25 394	754	26 148
Płatności z tytułu zadłużenia	(16 031)	(5 162)	(21 193)
- spłaty kapitału	(15 095)	(3 567)	(18 662)
- odsetki zapłacone	(936)	(1 595)	(2 531)
Zmiany niepieniężne	768	1 595	2 363
- naliczone odsetki	768	1 595	2 363
Stan na koniec okresu	46 498	4 204	50 702

Różnica między wartością środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazaną w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej a ich wartością wykazaną w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych wynika z naliczonych na dzień bilansowy odsetek i różnic kursowych.

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej	527 169	250 343
naliczone odsetki	(497)	(302)
naliczone różnice kursowe	7 167	16
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	533 839	250 057

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty o ograniczonej możliwości dysponowania stanowią głównie złożone depozyty w związku z zawartymi kontraktami futures na dostawy praw do emisji CO₂ w kwocie 875 tysięcy złotych (w roku 2016 wynosiły odpowiednio 3 275 tysięcy złotych).

48. Informacje dotyczące emisji, wykupu i spłaty nieudziałowych i kapitałowych papierów wartościowych

W okresie objętym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym oraz w okresie porównywalnym w/w zdarzenia w Grupie nie wystąpiły.

49. Struktura zatrudnienia

Przeciętne zatrudnienie w Grupie Kapitałowej

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Zatrudnienie na stanowiskach robotniczych	2 974	2 842
Zatrudnienie na stanowiskach nierobotniczych	1 750	1 706
Osoby korzystające z urlopów wychowawczych, bezpłatnych oraz świadczeń rehabilitacyjnych	52	32
Razem	4 776	4 580

Zatrudnienie w Grupie, w zależności od potrzeb, uzupełniane jest przez pracowników zatrudnionych przez agencje pracy tymczasowej. Na dzień 31 grudnia 2017 roku poprzez agencje Grupa zatrudniała 58 osób.

50. Wynagrodzenie Audytora

Audytorem Jednostki Dominującej wybranym Uchwałą Nr 9/IX/2017 Rady Nadzorczej Grupy Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. z dnia 20 czerwca 2017 roku do przeprowadzenia przeglądów i badań sprawozdań finansowych za lata obrotowe 2017, 2018 oraz 2019, jest firma Ernst & Young Audyt Polska spółka z o.o. Sp. k. z siedzibą w Warszawie. Umowę dotyczącą przeglądów oraz badania i oceny sprawozdań finansowych Jednostka Dominująca zawarła 17 lipca 2017 roku. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za poprzedni rok obrotowy zbadane zostało przez firmę KPMG Audyt spółka z o.o. Sp. k. z siedzibą w Warszawie.

Firma Ernst & Young Audyt Polska spółka z o.o. Sp. k. z siedzibą w Warszawie była również audytorem spółek GZNF „Fosfory” Sp. z o.o., Zakłady Azotowe Chorzów S.A., PROZAP Sp. z o.o., REMZAP Sp. z o.o., Agrochem Sp. z o.o. oraz Agrochem Puławy Sp. z o.o. w roku 2017.

Wynagrodzenie audytora Grupy Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A.

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Z tytułu umowy o badanie sprawozdania finansowego	124	101
Z tytułu umowy o przegląd sprawozdania finansowego	56	15
Z tytułu innych umów	-	62
Razem	180	178

Wynagrodzenie audytora spółek konsolidowanych metodą pełną

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Z tytułu umowy o badanie sprawozdania finansowego	202	134
Z tytułu umowy o przegląd sprawozdania finansowego	52	82
Z tytułu innych umów	-	8
Razem	254	224

51. Zdarzenia następujące po zakończeniu okresu sprawozdawczego

- W dniu 3 stycznia 2018 roku zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym podwyższenie kapitału zakładowego spółki Zakłady Azotowe Chorzów S.A. o kwotę 36 milionów złotych (akcje serii C). Udział Grupy Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. w głosach na Walnym Zgromadzeniu Wspólników oraz w kapitale zakładowym wzrósł do 96,48%.
- W dniu 15 stycznia 2018 roku dokonano rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym zmiany właściciela Spółki CTL KOLZAP Sp. z o.o. w związku z umorzeniem, ze skutkiem prawnym na dzień 1 stycznia 2018 roku, udziałów spółki będących własnością CTL Logistics Sp. z o.o. Umorzenie udziałów poprzedzone zostało wypłatą w dniu 2 stycznia 2018 roku byłemu udziałowcowi wynagrodzenia w kwocie 11 728 tysięcy złotych. Wypłata wynagrodzenia za umarzone udziały sfinansowana została z czystego zysku spółki bez konieczności obniżania kapitału zakładowego. Udział Grupy Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. w głosach na Zgromadzeniu Wspólników wzrósł do 100%.
- W dniu 25 stycznia 2018 roku podpisana została umowa gwarancji pomiędzy Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI) z wybranymi spółkami zależnymi Grupy Kapitałowej Grupa Azoty S.A., w tym przez Grupę Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. Kwota udzielonych przez każdego z gwarantów gwarancji została ustalona w maksymalnej wysokości 58 milionów EUR, tj. łącznie 174 milionów EUR. Gwarancja wygasa z upływem okresu zabezpieczenia, kończącym się wraz ze spłatą wierzytelności wynikających z umowy kredytowej zawartej pomiędzy Grupą Azoty S.A. a EBI, na okres 10 lat od uruchomienia finansowania.
- W dniu 31 stycznia 2018 roku ogłoszono przetarg na budowę bloku węglowego, ciepłowniczo-kondensacyjnego; postępowanie przetargowe powinno zakończyć się w IV kwartale 2018 roku; rozpoczęcie inwestycji planowane jest na grudzień 2018 roku, a jej zakończenie w IV kwartale 2021 roku.
- W dniach 24 i 27 lutego 2018 roku Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. otrzymała na 2018 rok nieodpłatnie 2 192 tysiące jednostek praw do emisji CO₂ o łącznej wartości 89 769 tysięcy złotych.
- W dniu 28 lutego 2018 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenia Wspólników Agrochemu Sp. z o.o. z siedzibą w Dobrym Mieście oraz Agrochemu Puławy Sp. z o.o. z siedzibą w Puławach wyraziły zgodę na połączenie obu spółek poprzez przejęcie Agrochemu Sp. z o.o. z siedzibą w Dobrym Mieście (spółka przejmowana) przez Agrochem Puławy Sp. z o.o. z siedzibą w Puławach (spółka przejmująca). Połączenie spółek nastąpi z dniem wpisania połączenia (podwyższenia kapitału spółki przejmującej) przez sąd właściwy dla Agrochemu Puławy Sp. z o.o.

52. Oświadczenia Zarządu

Dotyczące podmiotu uprawnionego do badania

Oświadczamy, że podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, dokonujący badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego został wybrany zgodnie z przepisami prawa.

Podmiot ten oraz biegli rewidenci dokonujący badania tego sprawozdania spełniali warunki do wyrażenia bezstronnej i niezależnej opinii o badanym rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i normami zawodowymi.

Dotyczące skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Oświadczamy, że wedle naszej najlepszej wiedzy, roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku i dane za poprzedni rok obrotowy sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości oraz odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Grupy oraz jej wynik finansowy.

Jacek Janiszek Prezes Zarządu

Krzysztof Homenda Wiceprezes Zarządu

Izabela Świderek Wiceprezes Zarządu

Anna Zarzycka-Rzepecka Wiceprezes Zarządu

Andrzej Skwarek Członek Zarządu